

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE

ANUL IV

8 (38)

august
1969

lei 3

„Dezvoltându-și și perfecționându-și necontenit activitatea, școala își va îndeplini mai bine nobila misiune de formare a noilor generații ale patriei, de pregătire a constructorilor de mâine ai socialismului și comunismului pe pământul României.“

(din Raportul C.C. al P.C.R. prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu privire la activitatea P.C.R. în perioada dintre Congresul al IX-lea și Congresul al X-lea și sarcinile de viitor ale partidului).

CONGRESUL AL X-LEA AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

În aceste zile premergătoare celei de a 25-a aniversări a victoriei insurecției armate organizată și condusă de Partidul Comunist Român, în strînsă colaborare cu toate forțele naționale antihitleriste, Partidul, clasa muncitoare și întregul nostru popor, cu justificată mîndrie și cu nestăvililit elan, au făcut bilanțul activității desfășurate în perioada dintre Congresul al IX-lea și cel de al X-lea Congres al Partidului, în toate domeniile vieții — social, politic, economic, cultural — au dezbătut amplu și aprofundat sarcinile de viitor ce ne stau în față în noul cincinal — 1971-1975 —, precum și liniile directoare ale dezvoltării economiei și culturii naționale în perioada 1975-1980. Cifrele pe care le conține Raportul Comitetului Central prezentat de Secretarul general al Partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, ca și cele din Documentul privind sarcinile de viitor pînă în 1980, cuprinse în Raportul prezentat de Președintele Consiliului de Miniștri, Ion Gheorghe Maurer, au umplut inima fiecăruia dintre noi de o imensă bucurie. Ele ne-au înfățișat în linii sigure tabloul vieții noastre în acești 25 de ani care au trecut de la Eliberare, de neîntrerupt progres pe toate tărîmurile vieții naționale, și ne deschid vaste perspective de dezvoltare în deceniul următor. Rezultatele obținute, ca și sarcinile stabilite confirmă justețea politicii marxist-leniniste a Partidului nostru, de aplicare creatoare a adevărurilor fundamentale ale marxism-leninismului la condițiile specifice ale țării noastre. Ele sînt expresia profundei analize pe care conducerea colectivă a partidului nostru a întreprins-o asupra realității social-politice și economice a orînduirii noastre în etapa actuală de dezvoltare, sînt consecința firească a unui amplu și îndelungat studiu efectuat asupra posibilităților și perspectivelor de dezvoltare ale României socialiste în deceniul care vine; sînt, în același timp, garanția materială că tot ceea ce năzuim și ne propunem să înfăptuim vom înfăptui. Chezașia și temelul tuturor acestor realizări este Partidul Comunist Român.

Numai în primii trei ani ai planului cincinal actual (1966—1970) s-au dat în folosință peste 700 de capacități și obiective industriale. Ritmul de creștere a producției industriale a fost de 12,3% anual, față de 10,8% cît se prevăzuse inițial. Productivitatea muncii a crescut mult peste așteptări:

circa 2/3 din sporul producției industriale a fost obținut prin creșterea productivității muncii. În pofida unor condiții climatice nefavorabile a fost depășită limita superioară la producția agricolă prevăzută pentru această perioadă. Volumul investițiilor în industrie în acești 3 ani ai cincinalului este de-a dreptul uluitor: peste 170 miliarde lei. Această sumă depășește totalul investițiilor în industrie făcute în întreg deceniul 1950—1960. Succesele cu adevărat remarcabile obținute de poporul nostru în edificarea orînduirii socialiste în România au fost obținute, în primul rînd, datorită muncii pline de abnegație a poporului român, a clasei muncitoare, datorită conducerii înțelepte a Partidului Comunist Român, cît și solidarității internaționaliste de care poporul nostru, România socialistă s-au bucurat din partea celorlalte țări socialiste frățești, din partea partidelor comuniste și muncitorești, ca și din partea tuturor forțelor progresiste, anti-imperialiste din întreaga lume. În același timp, clasa muncitoare, în frunte cu avangarda sa Partidul, poporul român au acordat și acordă întregul lor sprijin internaționalist țărilor socialiste frățești, au exprimat solidaritatea lor internaționalistă cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu lupta tuturor popoarelor și forțelor progresiste, antiimperialiste. Succesele României socialiste, ca și succesele celorlalte țări socialiste frățești se datorează spiritului de cooperare, de întraajutorare și colaborare dintre ele, statornicit pe baza respectării principiilor marxism-leninismului ale suveranității naționale și independenței fiecărui partid și țări socialiste frățești, principii care stau la temelie organismului CAER.

Tezele C.C. și Proiectul Directivelor privind planul cincinal pe anii 1971—1975, precum și liniile directoare ale dezvoltării economiei naționale în perioada 1975—1980 au fost amplu dezbătute de toate organizațiile de partid în adunări și conferințe, de întregul nostru popor, așa încît, cum preciza Secretarul general al Partidului, „au făcut obiectul unei ample consultări și dezbateri naționale“. Această atragere la dezbaterile treburilor publice și cetățenești a celor mai largi mase populare este expresia profundului democratism al orînduirii noastre socialiste, dovedesc legăturile strînse ale Partidului cu masele populare, sînt proba incontestabilă a încrederii și prețuirii de care se bucură Partidul în ochii poporului, dovedesc trăinicia unității întregii națiuni socialiste române în jurul Partidului. Prevederile viitorului plan cincinal și Direcțiile de dezvoltare pe anii 1975—1980 reprezintă un tot unitar și ele constituie „Programul Partidului în această perioadă“. Scopurile finale ale efortului nostru în viitorul deceniu sînt, așa cum se arată limpede în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la cel de al X-lea Congres: lărgirea și perfecționarea continuă a bazei materiale a țării; crearea condițiilor în vederea ridicării nivelului de trai și spiritual al poporului; perfecționarea continuă a relațiilor de producție, a organizării societății; participarea celor ce muncesc la conducerea treburilor țării.

Scolii îi revine nobila sarcină de a asigura o cît mai strînsă legătură a procesului instructiv-educativ cu viața, cu cerințele practicii, de a forma multilateral generațiile de constructori ai socialismului și comunismului pe pămîntul României.

Toate aceste succese, sarcinile cu adevărat istorice care ne stau în față sînt dovada grăitoare că Partidul Comunist Român și-a îndeplinit și își îndeplinește cu cinste rolul de forță conducătoare în societatea socialistă românească. Ele sînt dovada la fel de grăitoare că Partidul Comunist Român este singura forță capabilă să conducă poporul român pe calea luminoasă a socialismului și comunismului. Clasa muncitoare din România socialistă, țărănimea cooperatistă, intelectualitatea, tineri și vîrstnici, bărbați și femei, oameni ai muncii români, maghiari, germani și de alte naționalități și-au exprimat în zilele de la începutul lui august, cînd s-au desfășurat lucrările Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român, adeviziunea lor deplină la politica internă și externă a Partidului, hotărîrea lor de neclintit de a face zid în jurul Partidului și al conducerii sale, și-au spus răspicat convingerea lor fermă de a urma neabătut programul măreț de dezvoltare a României socialiste fixat de Partid.

23 AUGUST OMAGIU

În nici o altă perioadă din istoria poporului nostru nu s-au succedat atâtea evenimente decisive pentru destinele țării românești ca în acest sfert de secol. Am putea spune că a fost o epocă de maximă densitate de fapte, caracteristică dinamicii sociale din perioadele revoluționare ale istoriei.

Actul istoric de acum 25 de ani, care a deschis această epocă, a fost expresia voinței maselor populare. Țara, oprimată înăuntru, tîrîtată într-un război pe care nu l-a vrut, adunase în sufletul ei suferința și aștepta în nemulțumire cu încruntare.

A fost nevoie de o forță politică clarvăzătoare, de un nucleu cu mare putere de atracție, care să transforme împotrivirea surdă în luptă deschisă. Și acest nucleu exista. Era Partidul Comunist Român. Lui i se datoresc marile fapte istorice care au urmat: mobilizarea tuturor forțelor patriotice pentru răsturnarea regimului militar-fascist, insurecția armată și, în colaborare cu armatele popoarelor sovietice, izgonirea armatelor hitleriste de pe teritoriul țării.

Sărbătorind această dată istorică sărbătorim eroica faptă a Partidului. Sub conducerea aceluiași strateg înzestrat cu clarviziunea pe care nu ți-o poate da decât știința marxist-leninistă, au urmat cucerirea deplină a puterii politice, apoi a puterii economice, adică trecerea la construirea socialismului. Politica economică și culturală justă, — la care a aderat și a fost antrenat să participe, prin dreptul democratic înscris în Constituția țării, întregul popor — a dat rezultatele pe care le vedem în jurul nostru pretutindeni. A le trece în revistă, oprindu-ne la fiecare în parte, ar depăși intenția acestor rînduri omagiale. Pentru a defini aceste rezultate poate că termenul cel mai propriu ar fi acela de *renaștere*. E cel mai propriu pentru că uriașa lucrare material-spirituală desfășurată la noi în acest sfert de secol a avut drept scop desăvîrșirea personalității umane și asigurarea condițiilor pentru această desăvîrșire. E sensul umanist al socialismului.

Configurația economică și social-culturală a țării s-a schimbat. Iar aceste transformări structurale au antrenat, (proces dialectic caracteristic), mutații de profunzime în conștiința oamenilor.

Teritorii întregi încremenite în formele unei economii agrare inapoiate, au intrat, prin amplasarea pe cuprinsul lor a unor mari uzine și fabrici moderne, în rețeaua industrială a țării și la lumina acestei înfloriri s-a schimbat viața oamenilor.

Orașele au crescut iar fața satului e alta. Lucrarea pămîntului se face cu mijloace mecanizate. Omul de la țară e și el beneficiar al cuceririlor științei și tehnicii moderne și are gustul modernității urbane, al caselor de cărămidă cu largi ferestre, cu odăi spațioase, cu mobilă lustruită ca oglinda, cu lumină electrică, cu aparat de radio și televizor.

Între uluitoarele înfăptuiri trebuie să așezăm neapărat dezvoltarea epocală a învățămîntului. Considerat drept o investiție, întrucît pregătește cadre pentru economie și cultură, învățămîntul cunoaște o diversificare incomparabilă cu ceea ce fusese în trecut, impusă de apariția unor nenumărate noi profesii. Salutăm cu toată bucuria trecerea din această toamnă la învățămîntul obligatoriu de 10 ani. Încercăm a ne reprezenta imaginea țării noastre din 1972, cînd toți copiii ei vor urma în mod obligatoriu 10 ani de școală. Grandioasă perspectivă pentru cultura națională! Și aceasta a fost deschisă de Partidul Comunist Român.

Sărbătorim ziua Eliberării patriei sub semnul unității depline a întregului popor în jurul Partidului și al conducătorilor săi în frunte cu tovarășul Nicolae Ceaușescu, sub semnul demnității și al dragostei pentru țara cu ale cărei idealuri și interese superioare se identifică.

Emil GIURGIUCA

SĂRBĂTOAREA DE AUR

Cineva a numit ziua spre care ne îndreptăm cu pași rezezi — zi crucială pentru destinele patriei — „sărbătoarea de argint“ a României.

Inspirată metaforă, menită să proiecteze în conștiința noastră un film al trăinicieii și al dragostei parcurs de-a lungul unui istoric sfert de veac, tabloul amplu al unui popor-familie care în urmă cu douăzeci și cinci de ani s-a unit definitiv în jurul partidului său comunist îmbrățișînd pentru totdeauna calea socialismului și a comunismului.

Inspirată metaforă, pentru că surprinde în chip magistral atît dimensiunea cît și valoarea timpului străbătut, dar mai ales pentru că sugerează dimensiunile orizontului-timp spre care ne îndreptăm.

Într-adevăr, „sărbătoarea de argint“ înseamnă pentru patria noastră consfințirea unui neîntrerupt șir de izbînzii, încununarea unui neobosit șir de eforturi, confirmarea strălucită a unei — știute de demult — hărnicii și inteligențe creatoare. Potențialul economic al României din această zi de august este de aproape 15 ori mai mare decît cel al României din 1938, în vreme ce prestigiul ei în lume a crescut în asemănătoare și nebanuite în trecut proporții. Și alături de marile ctitorii de oțel și beton, s-a înălțat o altă zidire, la fel de durabilă, alcătuită din 20 000 000 de conștiințe, un nou și bogat climat spiritual, sol fertil pentru înflorirea și desăvîrșirea personalității umane.

Dar, din perspectiva acestei „sărbători de argint“ întrezărim sublima strălucire a „sărbătorii de aur“.

Cînd, în sala Congresului, tovarășul Nicolae Ceaușescu contura liniile directoare ale dezvoltării patriei în următorul deceniu, cînd explica, cu o riguroasă logică de inginer și cu o pasiune de înflăcărat patriot, necesitatea menținerii unui ritm ridicat de creștere a industrializării socialiste, am înțeles că *sărbătoarea de aur* este aproape, am văzut-o cum ni se înfățișează cu limpezimea de cristal a unei dimineți liniștite. Sub cupola vastă a Sălii Palatului au răsunat atunci aplauze și urale, ilustrînd aprobarea deplină și adeviziunea fierbinte a delegaților la Congres, a întregului popor față de acest științific și cutezător program de înălțare a României pe treptele progresului, ale bunăstării, ale civilizației socialiste.

Nu vom uita multă vreme dezlănțuirea de bucurie și entuziasm cu care zeci de mii de bucureșteni au participat la inaugurarea Expoziției Realizărilor Economiei Naționale, înconjurînd cu o dragoste nețarmurită pe conducătorii partidului și statului. Impresionantă panoramă a succeselor obținute de-a lungul unui sfert de veac, imagine condensată a forței, a inteligenței, a capacității creatoare a unui popor liber și suveran, Expoziția zugrăvește în chip concludent splendidul rezultat al politicii marxist-leniniste consecvente care a atras imensele energii ale muncitorilor, țăranilor, intelectualilor în opera de construcție socialistă.

Și nu vom uita, de asemeni, incandescența manifestare de încredere și optimism cu care a fost întîmpinat primul cetațean al țării, bărbatul destoinic și revoluționarul încercat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, reales în funcția de secretar general al partidului.

În ambianța marilor realizări pe care o oferă Expoziția, această manifestare întruchipa elogiul adus unui bilanț, dar, mai ales, certitudinea unor noi și importante victorii, siguranța într-o ascensiune accelerată spre culmile societății socialiste și comuniste.

De aceea, ziua de 23 August din acest an își dezvăluie mai mult ca niciodată sensurile sale profund istorice pentru destinele poporului și patriei române.

Paul DIACONESCU

ÎNVĂȚĂTORUL

în școala generală de 10 ani

ROLUL ÎNVĂȚĂTORULUI ÎN SISTEMUL ȘCOLAR MODERN

Pentru a înțelege pe deplin rolul învățătorului în sistemul școlar contemporan e necesar, în primul rând, să fie examinate, oricât de sumar, principalele trăsături ale învățătorului modern.

În structura sistemelor școlare din majoritatea țărilor, se constată, în prezent, o serie de tendințe novatoare, comune. Dintre toate, am putea reține pe acelea care considerăm că influențează, direct sau mijlocit, rolul pedagogului în desfășurarea procesului didactic: prelungirea obligativității școlare, coborîrea vârstei de începere a școlarității, ridicarea limitei de vîrstă la care se face orientarea elevilor către diferite școli (secundare) și înlăturarea barierei care separă învățămîntul tehnic-profesional de cel de cultură generală. Aceste tendințe se manifestă pregnant, firește, cu anumite particularități și în sistemul școlar din țara noastră, stabilit prin Directivele C.C. al P.C.R. și sancționat de Legea învățămîntului.

În acest consens, trecerea la școala generală de 10 ani în țara noastră, prin obiectivele pe care le are de îndeplinit, implică cerințe sporite față de pregătirea profesorilor și a învățătorilor. Prelungirea duratei școlii obligatorii a determinat, după cum se știe, unele modificări în conținutul programelor școlare pentru prima treaptă a școlii generale, cursul elementar, în sensul unei reordonări a materiei de învățămînt, îndeosebi pentru clasele I-a, a II-a și a III-a, astfel ca, pînă la terminarea clasei a IV-a, elevii care au început școlaritatea la vîrsta de 6 ani să dobîndească aceeași pregătire ca și cei care au fost dați la școală la vîrsta de 7 ani.

Pe de altă parte, începerea școlarității la vîrsta de 6 ani pune în termeni noi problema adaptării copiilor la activitatea școlară, cerînd modalități de lucru specifice. Dificultățile sporesc dacă avem în vedere diferențele de nivel cultural dintre copii pînă la vîrsta școlară, dat fiind faptul că aproape 40% din ei au frecventat grădinița, în care se desfășoară o activitate de propedeutică școlară. În clasa I, activitatea didactică îmbină însușirea cunoștințelor și deprinderilor de citit, scris și calcul aritmetic (în cercul 1—20 și pînă la 100 — operații cu zeci), cu activitatea de joc și de cunoaștere, caracteristică procesului instructiv-educativ cu grupa mare din instituțiile preșcolare. Experiența altor țări, ca și cazurile în care în țara noastră copiii începeau școlaritatea la vîrsta de 6 ani, demonstrează că acest lucru este posibil. Oricum, o experiență proprie în acest sens nu avem.

În al doilea rînd, din definiția rolului și obiectivelor școlii generale de 10 ani, pe care o dau Directivele C.C. al P.C.R. cu privire la dezvoltarea învățămîntului în țara noastră, se desprinde concluzia că, în primele patru clase, învățătorului îi revine răspunderea întregii pregătiri instructive și educative a elevilor, ceea ce înseamnă menținerea, în următorii ani, a sistemului tradițional în care o persoană, învățătorul, realizează procesul instructiv-educativ la toate obiectele de învățămînt predate la o clasă. În aceste condiții, rolul învățătorului îmbrățișează două aspecte importante, din care se desprinde caracterul dualist al funcției sale: acela de a transmite elevilor, pe de o parte, un sistem de cunoștințe și de a le forma deprinderi intelectuale (citit, scris, calcul, compunere etc.), ceea ce am putea numi „cultură instrumentală”, iar, pe de altă parte, anumite valori și norme, de a le forma trăsături și idealuri, deprinderi de comportament cerute de societatea socialistă, ceea ce înseamnă realizarea „funcției formative” a școlii.

Funcția de formare este o activitate mai complexă și mai plină de răspundere; ceva mai mult, ea se întemeiază pe funcția instrumentală, presupune realizarea acesteia într-un anumit mod, care să faciliteze dezvoltarea proceselor intelectuale, formarea unei concepții științifice despre lume și viață la elevi.

Aș mai aminti un al treilea factor care definește rolul învățătorului în școala de cultură generală. Este vorba de anumite cerințe noi, ca acelea ale psihopedagogiei și teoriei învățării, privind individualizarea predării și necesitatea intensificării motivației, sau cerințele societății în ansamblul ei, care pretinde un învățămînt mai adaptat și, totodată, mai cuprinzător, cu funcții de orientare profesională și cu durată obligatorie mai îndelungată, ceea ce presupune pentru învățător o responsabilitate sporită. Este bine știut că tehnica didactică modernă se bazează în primul rînd pe o bună cunoaștere a psihologiei copilului și pe adaptarea metodelor ei la datele pe care i le furnizează psihologia.

ESTE NEVOIE DE O SPECIALIZARE A ÎNVĂȚĂTORULUI?

Rolul și funcțiile învățătorului în școala de cultură generală condiționează profilul pregătirii sale. Mult timp, în virtutea unei vechi tradiții, s-a considerat că învățătorul trebuie să aibă o pregătire umanistă, chiar dacă uneori se recunoaște necesitatea unei culturi generale mai cuprinzătoare și formarea unui mod de a gândi.

Pentru înțelegerea componentelor caracteristice procesului de pregătire a învă-

țătorului, este util să amintesc că în evoluția istorică a învățămîntului elementar funcția învățătorului s-a modificat, pornind de la pedagogul tehnician, pregătit cu tehnica didactică de a îndruma pe copii în procesul asimilării cunoștințelor (în acest sens, el nu decidea ce trebuie predat, ci știa numai cum se predă), la pedagogul care se preocupă de ceea ce predă, care cunoaște perfect obiectivele urmărite, metodele ce trebuie folosite și care realizează o predare „creatoare”. Fără îndoială că învățămîntul contemporan are în vedere numai un învățător capabil să adapteze, pe fondul prevederilor planurilor de învățămînt și al programelor școlare, conținutul în funcție de creșterea impresionantă a informației și a rapidității cu care evoluează științele.

Sînt suficiente temeiuri să considerăm că învățătorul trebuie să fie posesorul unei *culturi generale temeinice* și cît mai complete. Pe fondul pregătirii generale, el trebuie să dobîndească însă și o *cultură de specialitate*. Considerăm că o pregătire de cultură generală cît mai completă și temeinică reprezintă condiția de bază pentru formarea pregătirii profesionale. Pregătirea profesională devine fecundă numai în măsura în care se întemeiază pe o solidă pregătire de cultură generală. Se pare că problema cheie o constituie tocmai definirea culturii de specialitate. De obicei, ne referim la cunoștințe de pedagogie generală, psihologie pedagogică și a copilului, la pregătirea pedagogică generală și specială (cu aplicații la predarea unor obiecte de învățămînt) teoretică și practică. Înțeleasă astfel, pregătirea învățătorului ne poate duce la concluzii greșite. De fapt, nici nu se poate stabili, în cazul de față, o demarcație între cele două componente ale pregătirii unui învățător. În primul rînd, multe elemente de cultură generală reprezintă elemente constitutive ale formării profesionale. În condițiile în care învățătorul asigură predarea tuturor obiectelor de învățămînt la clasa pe care o conduce, cel puțin cunoștințele de limbă română și aritmetică, de exemplu, reprezintă în egală măsură o pregătire de specialitate absolut necesară. Nu numai cunoașterea temeinică a metodicii predării acestor obiecte, ci întîi de toate a conținutului lor, asigură condiții pentru îndeplinirea funcțiilor sale.

Este adevărat că în ipoteza posibilității ca învățătorul să predea una sau două discipline la clasele elementare — o predare similară aceleia existente de la clasa a V-a în sus — ar fi necesară și fructuoasă o specializare a învățătorului atît prin profilarea studiilor generale pe secțiunile cele mai importante (reală, umanistă), cît și prin însușirea măiestriei

predării uneia din disciplinele care presupun anumite aptitudini (muzică, desen, educație fizică). Dar folosirea unui astfel de sistem de organizare a predării la clasele elementare, experimentat, după cum se știe, de mai mulți ani cu succes în țara noastră, întâmpină anumite dificultăți. Să ne gândim numai la faptul că în condițiile rețelei școlare generale cu clasele I-IV, foarte răspândite datorită particularităților așezărilor rurale în țara noastră, se predă în condiții simultane.

STRUCTURA ACTUALĂ A LICEULUI PEDAGOGIC

Sistemul școlar în care se pregătește învățătorul este stabilit, cum este și firesc, pornind de la cerințele formării sale pentru cariera didactică. După cum se știe, în țara noastră — în prezent — învățătorii sînt pregătiți atît în licee pedagogice cu durată de 5 ani, care primesc absolvenți ai clasei a VIII-a, cît și în institute pedagogice de învățători cu durata de doi ani care primesc absolvenți de liceu cu bacalaureat. Apare des întrebarea care din aceste două căi este mai bună. Este greu de dat un răspuns cert în favoarea unuia sau a altuia dintre sisteme. Fiecare în parte oferă posibilități mai bune decît celălalt de a realiza unele cerințe ale formării învățătorului. Astfel, în institutul pedagogic pregătirea pedagogică se realizează pe temeiul unei pregătiri de cultură generală, mult mai cuprinzător, dobîndite în liceu, în măsura în care aceste institute izbutesc să selecționeze absolvenți ai liceului dintre cei cu rezultate bune. În schimb, liceul pedagogic oferă posibilități sporite pentru pregătirea pedagogică, teoretică și practică, a viitorilor învățători, cît și pentru însușirea unor tehnici necesare — îndeosebi pentru muzică. Trăsătura comună o constituie însă tendința ca pregătirea specialistului să se realizeze pe omul de cultură, condiție indispensabilă a formării unui educator competent, cu o personalitate puternică.

Direcțiile principale în care se simte nevoia îmbunătățirii învățămîntului pedagogic ar putea fi definite astfel: o mai bună corelare a practicii pedagogice cu teoria pedagogică, atît printr-o succesiune corespunzătoare a acestora, cît și prin relația logică, de conținut. În acest caz, practica pedagogică dobîndește un fundament științific mult mai pronunțat; pregătirea profesorilor metodiști în vederea cunoașterii temeinice a particularităților muncii instructiv-educative la clasele elementare, a problemelor predării; o mai rațională eșalonare și dozare a activităților practice eventual, includerea orelor de pregătire în norma didactică a profesorilor metodiști; îmbunătățirea planurilor de învățămînt pentru aprofundarea studiului obiectelor ce se predau în clasele I-IV, pentru lărgirea culturii generale și a unei pregătiri psiho-pedagogice în spirit contemporan a viitorilor învățători. Toate aceste măsuri, aplicate într-un sistem unitar, pot asigura condițiile necesare pregătirii pedagogului — conducător al procesului instructiv-educativ în clasele elementare — la nivelul cerințelor școlii contemporane.

Ion T. RADU
director general în Ministerul
Învățămîntului

DE VORBĂ CU VIITORUL MEU

îNSEMNĂRI DE ADOLESCENT

Oare sînt eu adevărat făuritorul propriului meu destin? Ce pot eu face în acest sens?

*

A ști să alegi înseamnă a ști să compari, să cîntărești, să meditezi și să hotărâști. Orice alegere e grea, dar am observat că dacă gîndesc calm, cumpănesc cu grijă, meditez înainte de a lua o decizie, aleg bine.

*

Oare știu precis ce vreau, ce pot și ce trebuie? Dacă da, îmi rămîne să mă străduiesc să realizeze un acord între ele.

*

Mă tem că nu pot, sufăr dacă nu reușesc să realizez ce mi-am propus, dar mă lasă indiferent succesul. Oare o fi normal așa? N-ar fi mai bine să am încredere în mine, să mă neliniștească insuccesul și să mă bucure izbînda?

*

Fiecare reflectare la viitorul meu trebuie să fie o dăltuire a conturului său, o cristalizare a fațetelor sale.

*

Din contactul cu colegii mei am văzut că ei „învăță“ din viață mai mult decît mine. M-am jenat să-i întreb cum fac, dar mă voi strădui să aflu și să fac la fel.

*

Observ și tac, gîndesc și fac planuri, încerc, lucrez și iar meditez.

*

Ceea ce sînt acum datorez familiei și școlii, ceea ce devin de-acum încolo ține de mine.

*

Familia mi-a legănat copilăria, școala mi-a modelat personalitatea, mie îmi rămîne s-o desăvirșesc.

*

Trebuie să dobîndesc o calificare, dar drumul spre ea începe încă de azi.

*

Dacă vreau, știu; dacă știu, înseamnă că pot, și dacă pot, trebuie să vreau.

*

Spunîndu-mi ce doresc, încerc să mă definesc.

*

Ucenicia e prefața tuturor marilor realizări; măiestria, încoronarea uceniciei.

*

În practicarea unei profesii poți ocupa trepte diferite: simplu „meșteșugar“, executor corect, maistru și creator. Am optat pentru ultima treaptă.

*

Succesul se obține printr-o muncă organizată și perseverentă. Nu vreau altfel de succese.

*

Munca de autoperfecționare mă va ajuta să urc mai ușor și treptele profesiei.

*

Tata mi-a spus că nu unde muncești, ci cum muncești este mai important. Încep să înțeleg că are dreptate.

*

Stă în puterea ta să-ți înlături lipsurile, să-ți îndrepti defectele, să-ți dezvolți calitățile, deci ce mai aștepti, apucă-te de lucru!

*

Uneori simt că am aripi. Ar trebui să zbor pînă le am. Mai tîrziu poate o fi mai greu.

*

Drumul bătătorit e ușor, dar banal. Cel nou e greu, dar ispititor. Nu pot rezista ispitelor.

*

Vreau ca la bătrînețe bilanțul realizărilor să constituie conținutul desfătărilor mele sufletești.

*

Eu mă consider matur, profesorii copil. Oare de ce nu ne spun profesorii sau părinții care sînt atributele maturității ca să ne putem verifica?

*

Profesorii ne vorbesc de cerințele viitorului, dar cu privesc mai mult la prezentul propriilor mele defecte, pe care n-am reușit să le lichidez.

*

Cînd mă gîndesc la viitorul meu, îmi apare în față un singur lucru: dragostea sub întreitul ei chip: pentru familie, pentru profesiune, pentru patrie.

D. SALADE

FUNCTIA EDUCATIVĂ A ISTORIEI

Valoarea educativă a istoriei este un fapt recunoscut de atâtea vreme, cu un consens atât de larg, încât orice titlu înscris în fruntea unor reflexii pe această temă pare o invitație la banalitate. Pentru misiunea pedagogului, pericolul acestei căderi în păcat nu rezidă însă în reluarea unor dosare, aparent clasate printr-un verdict unanim, cât în acceptarea, nenuanțată și imuabilă, a anumitor metode și procedee.

Dreaptă încă din antichitate în toga de magistră, chiar de către cei ce o cultivau, istoria continuă a fi solicitată și în prezent la formarea unei concepții de viață și a unor trăsături de caracter ale tineretului. Documentarea noțiunii de „progres”, pe care atât de bine o poate face istoria, constituie baza profundă a unei viziuni generale optimiste. Exemplele de eroism, individual sau colectiv, de solidaritate umană, conlucrează, alături de multe altele, la dezvoltarea devotamentului pentru cauza unei colectivități — națiune, clasă, partid —, determinând formarea convingerilor și sentimentelor cuprinse în ceea ce numim patriotism și internaționalism.

În realizarea acestor scopuri, materialul istoric — fie el scris sau oral — e servit de cel puțin trei factori fundamentali. Unul ar fi subiectul concret, citit sau audiat de student ori elev. Un altul — arta și puterea de convingere a autorului sau profesorului. În fine, mentalitatea celor cărora istoria li se adresează, cu intenția mai mult sau mai puțin discret mărturisită de a influența asupra convingerilor și sentimentelor lor.

Nu insist asupra primilor doi factori, pentru că ar însemna demonstrarea unui adevăr prea evident. Nu orice temă din istorie este educativă, ba multe sînt chiar de evitat, în raport direct proporțional cu frăgezimea minții auditorului, susceptibil să înțeleagă unele lucruri complet greșit. Pe de altă parte, un profesor plictisit, cu verb monoton, un autor pedant, ale cărui idei stau să se sufoce în armura frazelor greoaie, vor putea fi, eventual, savanți cu reputație, dar educatori cu priză în sufletul și mintea tinerilor, prea puțin.

Presupunind însă — ceea ce e fără îndoială adevărat pentru majoritatea profesorilor — că se știe exploata corect, din punct de vedere educativ, materialul faptic oferit de istorie, și că acest material e expus cu arta, căldura și justetea interpretativă necesare, rămîne însă al treilea factor, pe care aș îndrăzni să-l numesc marea necunoscută a învățămîntului contemporan: mentalitatea tineretului.

Ea evoluează astăzi din ce în ce mai rapid și configurația sa e din ce în ce mai greu de intuit de către profesor. Spațiul dintre generații marchează o tendință de dilatare. În tineretul contemporan ierarhiile de valori prestabilite se răstoarnă mult mai repede decît odinioară. S-au înmulțit extraordinar elementele care, în afara școlii, oferă elevului o anumită selecție de valori, odată cu tendința puternică de instabilitate a criteriilor acesteia.

Gustul estetic al elevilor, de toate vîrstele, a evoluat enorm; în orice caz mai mult decît presupun unii profesori... Spiritul lor critic de asemenea. Valorile la care raportează cele citite sau auzite, nu mai puțin.

Sînt lucruri fără îndoială cunoscute și recunoscute, dar nu știm dacă se și ține seama de ele. Sigur e însă că, ignorate, ele pot compromite în bună parte munca profesorului de istorie. Această muncă stă sub imperativul permanent al sesizării cât mai exacte a rețelei de coordonate valorice pe care se înscrie mentalitatea generală a elevului. Lucrul nu e prea dificil pentru educatorul adevărat, pentru profesorul interesat de materialul uman cu care lucrează. Dar efortul corespunzător e considerabil mai mare decît altă dată. Și nu îndrăznim să facem previziuni prea optimiste asupra proporției în care el se întreprinde sau nu. Iar în caz afirmativ, ne întrebăm dacă rezultatele sale se interpretează corect, realist, sau se preferă a se atribui elevului mentalitatea pe care considerăm noi că ar fi bine să o aibă...

În alternativele exprimate aci, faimoasa și venerabila valoare educativă a istoriei riscă să se transforme în contrarul ei, declanșînd în elev reacții greu previzibile, dar gravitînd în genere înspre orbita scepticismului.

Să nu fim greșit înțeleși. Nu pledăm pentru o adaptare a opticii noastre la aceea a elevului, pentru o capitulare în fața valorilor pe care el și le formează spontan. Pledăm însă împo-

triva fenomenului invers: de a ignora universul intelectual, etic și afectiv al tînrului și a-i propune, pur și simplu, pe cel al profesorului și al manualului. Trebuie aflat stilul, nota potrivită prin care să se efectueze între ele osmoza adecvată, astfel încît conținutul primului să adere cit mai perfect la tiparele celui alt.

Se procedează oare așa în școala noastră? Am răspunde mai degrabă negativ, aducînd în discuție un exemplu — i-am spus „central”. Oare ne-am pus, serios și analitic, problema: cum vede, cum simte tînrul de azi patriotismul, în comparație fie și numai cu generația imediat anterioară? Oare acest sentiment nu evoluează, pe planul trăirii lui subiective? Dar mijloacele noastre formative adiacente?...

Tinerii noștri sînt saturați — dintr-un interes propriu, ceea ce e un semn al vremii — cu cunoștințe pozitive. Acestea le-au dezvoltat spiritul critic și le-au atenuat capacitatea de a judeca faptele prin prisma naiv sentimentală.

Aceasta nu înseamnă că trebuie să ne resemnăm cu ideea diminuării eficienței educative a lecțiilor de istorie, nici să incrimăm, pe atare motiv, disciplinele zise „pozitive”. Dar un lucru e cert: într-un climat copleșitor tehnico-matematic, asaltîndu-l pe copil de pretutîndeni, climat de altmînter absolut necesar omului modern și constructorului comunismului, trebuie să înțelegem că și metodele prin care vrem să dezvoltăm patriotismul trebuie să se modernizeze, așa cum însăși trăirea acestui sentiment a evoluat. Care ar fi condițiile acestei adaptări? Am atras atenția asupra spiritului critic, pozitiv, foarte dezvoltat al copiilor de azi. Pentru a ne acomoda lui, e necesar să ne ferim de tot ce s-ar putea cerne prin sita fină a acestui spirit. Să ne ferim de afirmații gratuite, de exagerări, de sentimentalism ieftin și de retorică. Să spunem toate lucrurile așa cum au fost, cu obiectivitatea celui care ar explica o experiență demonstrativă. Adevărul, clar prezentat, e superior ca eficiență educativă, oricăror exagerări.

Observațiile noastre credem că ne permit cel puțin o sugestie despre modul în care tinerii de azi concep patriotismul. O caracteristică a mentalității lor este depășirea viziunii îngust-naționale. Tînrul de astăzi își iubește și își respectă poporul, țara, realizările sale, și din trecut și din prezent. Dar îl interesează în același timp locul real pe care ele îl ocupă în lume, raportul valoric în care se află față de rolul și realizările altor popoare. În acest spirit privește el, tot mai mult, și trecutul. E un efect inevitabil al informației contemporane, despre atîtea și atîtea înfăptuiri din toată lumea, aparținătoare tuturor popoarelor; nu e de mirare dacă tînrul simte nevoia unei reevaluări a locului ocupat de colectivitatea căreia îi aparține, dacă atașamentul lui față de aceasta se însoțește cu interesul și stîmă pentru meritele altora. E o justă componentă, — cu implicații valorificabile, umanitare și internaționaliste, — a viziunii proprii generației pe care avem datoria să o înțelegem, să n-o ignorăm și, mai ales, să n-o șocăm fără motiv.

Din toate acestea rezultă un corolar nu mai puțin important: condiția esențială a reușitei lecției de istorie, din toate punctele de vedere, deci și educativ, este solida pregătire științifică a profesorului, ajutat de claritatea și sobra rigurozitate științifică a manualelor și a întregii literaturi de specialitate.

Ar fi de spus ceva și în legătură cu selectarea materialului istoric destinat a servi ca element educativ. Trăim într-o lume și într-un moment al dezvoltării ei în care ideea păcii este mai prețioasă decît oricînd pentru destinul omenirii.

Avem nevoie de un tineret atașat ideii de muncă, de construcție pașnică, de progres al științei, tehnicii, culturii. De un tineret care să urască distrugerea, măcelul, să se împotrivescă hotărît forțelor tentate să reabată dezastrul asupra lumii. Pentru contemporaneitate și pentru generațiile ce vor veni, ideea păcii trebuie să constituie un mare și netăgăduit adevăr.

Facem și vom face oare totul noi, profesorii, pentru a-l înrădăcina în mințile tinerilor?... Față de greutatea cu care apăsă asemenea întrebare asupra răspunderilor noastre, orice pleoară pentru adevăr este prea scurtă...

Conf. univ. Camil MUREȘAN
Decanul Facultății de istorie-filozofie
de la Universitatea din Cluj

DOUĂZECI ȘI CINCI DE ANI

DE PSIHOLOGIE A COPILULUI ȘI PSIHOLOGIE PEDAGOGICĂ

Vastul cadru de dezvoltare economică, spirituală și socială în care a avut loc cercetarea științifică psihologică în ultimii douăzeci și cinci de ani a determinat o evoluție spiralată ascendentă complexă a tematicii aflate în atenția cercetătorilor (specialiști) în fiecare moment al acestor ani. Era cu totul firesc în ordinea temporală a desfășurării evenimentelor ca cele mai numeroase lucrări să se dezvolte în domeniul psihologiei pedagogice. Din cele aproape 2000 titluri de lucrări de psihologie apărute după 1944 cam 35% reprezintă studii din domeniul psihologiei pedagogice și a copilului (infantile).

S-ar putea delimita cam trei etape pe parcursul celor 25 ani la care ne referim pe scurt în cele ce urmează. O primă etapă, desfășurată între anii 1944—1955, se caracterizează pe planul analizei noastre printr-o amplă pledoarie pentru rolul foarte mare al „actului de instruire și educație”. Cercetările de psihologie pedagogică înregistrau victoriile reformei învățământului și, supuse efortului de ar-

gumentare a tezei după care actul de învățare are o bază naturalist materialistă, traversau principiile de bază ale teoriei pavloviste privitoare la reflexul condiționat, cu repetate trimiteri la legile activității nervoase superioare. Problemele actului de învățare treceau în acea vreme interes, mai ales, din direcția interrelațiilor dintre primul și cel de al doilea sistem de semnalizare (Al. Roșca, A. Chircev, E. Fischbein). Concomitent se tindea spre explicarea particularităților individuale ale învățării prin teoria tipului de activitate nervoasă superioară, ANS, (P. Popescu-Neveanu, E. Fischbein, A. Chircev). În perioada la care ne-am referit mai sus au apărut primele manuale de cursuri de psihologie a copilului și de psihologie pedagogică (la Cluj și București), și-a început apariția „Revista de Psihologie” în cadrul Editurii Academiei. Totodată ea a fost o perioadă de delimitări teoretice importante, realizate prin analiza unor curente psihologice (behaviorismul, configuraționismul, psihologia abisală etc.), dar, mai ales, prin afirmarea unei opoziții frontale față de teoria acțiunii paralele a celor doi factori (ereditate și mediu) din versiunea curentului pedologic.

A doua etapă (1955—1962) s-a caracterizat printr-un intens ritm de dezvoltare a cercetării psihologice experimentale, în toate domeniile, și prin diferențierea relativă a cercetărilor de psihologie infantilă de cele de psihologie pedagogică. Studiile de psihologie pedagogică au evoluat mai ales în direcția sondării caracteristicilor de constituire a noțiunilor la școlarii de diferite vârste (la aritmetică, gramatică, geometrie, algebră, științele naturii chimie etc.) Se creau astfel punți de legătură între domeniile psihologiei pedagogice și metodicile predării diferitelor discipline școlare. Concomitent, se colecta un important material pentru teoria învățării, dar și pentru delimitarea psihologiei pedagogice a vîrstelor școlare mici, mijlocii și mari. În această perioadă, experimentul a început să pătrundă în școală.

Cercetările de psihologia copilului din perioada anterioară (T. Slama-Cazacu, Ursula Șchiopu, A. Tucicov-Bogdan) s-au orientat mai ales spre vîrstele preșcolare, avînd în atenție probleme ale evoluției capacităților de clasificare (T. Slama-Cazacu, P. Pufan), ale creației artistice (U. Șchiopu, M. Gîrboveanu, P. Golu), ale limbajului și gîndirii (T. Slama-Cazacu), ale gîndirii cauzale (Ursula Șchiopu, D. Macadziob). Editarea ca și reeditarea unor manuale de psihologie a copilului și psihologie pedagogică în această perioadă constituie un fapt pozitiv important. Studiile de psihologie a copilului au contribuit la introducerea în gîndirea psihologică a opticii evolutive și a conceptului de timp, la înțelegerea influențelor formative ce se exercită asu-

pra copilului și adolescentului din mediul infra-și extrașcolar — mai ales din familie, fapt care a dus la lărgirea înțelegerii zonelor complexe, centrale și marginale ale conceptului de educație. Tot în perioada dintre 1955—1962 au început să apară studii privitoare la creativitatea gîndirii (Al. Roșca) și la aspectele operative ale gîndirii copiilor (U. Șchiopu). În domeniul psihologiei pedagogice sînt de semnalat studiile privind psihogeneza actului de învățare (teoria acțiunilor mintale), ca și cele despre asimilarea noțiunilor și conceptelor (E. Fischbein). Un viu interes s-a manifestat față de aplicațiile ciberneticii și ale teoriei aferenței inverse în psihologia infantilă și pedagogică, a crescut preocuparea pentru problemele aptitudinilor și intereselor, creîndu-se o optică mai comprehensivă și complexă pentru problemele psihologice ale vîrstei adolescenței.

În sfîrșit, în a treia perioadă (după 1962), în editarea și reeditarea manualelor de psihologie a copilului și psihologie pedagogică (T. Bogdan și Ilie Stănculescu; Al. Roșca, V. Pavelcu, A. Chircev, B. Zörgo, Ursula Șchiopu) s-au abordat probleme mai ample de dezvoltare a sociabilității copiilor, au apărut preocupări exprese pentru „adolescență și tinerețe”, ca perioade importante ale dezvoltării umane (printre alții, vezi Șt. Zisulescu). S-au întreprins studii cu privire la aprecierea și notarea elevilor (V. Pavelcu, D. Muster); s-au efectuat totodată numeroase cercetări prospective, s-au inițiat dezbateri cu privire la problemele orientării școlare, s-au coordonat o serie de eforturi în vederea alcătuirii de fișe unice de caracterizare psihopedagogică școlară.

Reforma învățămîntului consemnează în zilele noastre o adevărată explozie a populației școlare și a cerințelor de a atinge un foarte înalt nivel și grad de școlarizare, la scara întregului popor. Efortul general în această direcție, sub îndrumarea Partidului Comunist Român, reprezintă una din importantele cîștiguri ale acestui sfert de secol, de radicală transformare a vieții sociale din țara noastră. Chiar numai acest eveniment implică un vast program de cercetări prezente și viitoare de psihologie pedagogică și de psihologie a copilului, cercetări ce trebuie să adincească problemele legate de modernizarea școlii și de creșterea și instruirea unei generații noi.

Solicitată intens, evocată la tot pasul, munca psihologului se schițează a fi nu numai multilaterală și complexă în perioadele imediat următoare, dar și încărcată de profunde semnificații. Știința psihologiei e chemată să contribuie la formarea prețiosului model uman în care să se capitalizeze, în anii ce vor urma, inteligență, forță de creație și capacitate elevată de muncă.

Prof. univ. dr. Ursula ȘCHIOPU

În cele trei ministeriate ale sale (din 1897 pînă în 1910, cu unele intermitențe), Spiru Haret a înscris o însemnată pagină în istoria învățămîntului românesc. Este astăzi bine cunoscută și recunoscută importanța activității lui în acest domeniu, așezînd învățămîntul nostru pe temeiuri moderne, în condițiile de atunci, și creîndu-i perspective de dezvoltare. Nu vom stăruia aici asupra acestei laturi și nici asupra orientării lui în probleme social-culturale, deși ultimele studii ne-ar obliga la aceasta, prin severitatea și orizontul limitat în care sînt concepute uneori. Ne mărginim să evocăm un alt aspect. Matematician de frunte, primul doctor român în matematici la Paris, cu ascuțite și fine intuiții, animat de o neclintită dorință de a vitaliza cultura românească, de a insufla noilor generații elanul dăruirii pentru creșterea culturală a poporului nostru (chiar dacă, sub acest raport, e tribut, în parte, poporanismului, în condițiile concret-istorice de atunci, faptele îmbracă și aspecte pozitive) Spiru Haret a recurs, pentru împlinirea scopurilor sale culturale, la multiple forțe existente în societatea vremii. Scriitori de frunte din prejma pragului veacului al XX-lea, clasici ai literaturii române, nu au primit doar îndemnuri sterile din partea ministrului Instrucțiunii și Cultelor, ci au fost îndrumați și angajați cu pana și cu viu grai într-o acțiune complexă de educare a tineretului și masei populare. Perspicacitatea cu care Haret a fost înzestrat i-a arătat că plămădirea inimilor și aprinderea eleunilor nu se înfăptuiește numai cu dascăli, ci, îndeosebi, cu cei care au harul de a sensibiliza conștiințele, de a le încălzi și modela, într-un anumit chip, prin arta cuvîntului. Iată de ce Spiru Haret a strîns în jurul său și scriitori, precum: G. Coșbuc, Al. Vlahuță, M. Sadoveanu, O. Goga, Șt. O. Iosif, E. Gîrleanu și foarte mulți alții pe care i-a solicitat să scrie, folosindu-i totodată în rezolvarea anumitor probleme culturale, ca referențari la Casa Școalelor etc. Arhiva Casei Școalelor, anuaarele acestei instituții, ca și lucrările în care se înserează documente din epocă atestă o multilaterală activitate desfășurată de scriitori în jurul ministrului Instrucțiunii și Cultelor, precum și viziunea largă a acestuia asupra multitudinei sectoarelor vieții cul-

SPIRU HARET

ȘI

SCRITORII VREMII

turale și sociale. Între 1900—1910 apar numeroase lucrări cu caracter literar și cultural sub auspiciile Ministerului. Trei dintre ele sînt semnate de Al. Vlahuță: „România pitorească” (1901), „Din trecutul nostru” (1903), „Pictorul Grigorescu” (1910), una intitulată „Dintr-ale neamului”, de G. Coșbuc. Ele, ca să nu cităm decît atît, s-au scris și editat din îndemnul, cu sprijinul și sub îndrumarea lui Haret. Cît au slujit aceste cărți educării generațiilor care s-au succedat de atunci ne-o spune, foarte concludent, numărul mare de ediții în care s-a tipărit, în limba română și în limbi străine, „România pitorească” (cite alte lucrări românești s-au mai tipărit în atîtea ediții în 6 decenii?), în care, caz unic pînă la 1910, e cuprins întregul peisaj românesc, într-o viziune de ansamblu, dominată de o vie dragoste de patrie. Astăzi, se cunosc documentele care au precedat elaborarea acestei lucrări (Vezi: Horia Oprescu, volumul de documente recent publicat, 1969, un memoriu depus oficial la registratura Ministerului în 1898, privitor la concepția operei respective, precum și substanțiala rezoluție a lui Haret, care aprobă elaborarea ei și inițiază îndată sprijinirea materială a scriitorului în acțiunile ce urma să întreprindă).

Sentimentul patriotic de care e animat scriitorul este foarte evident într-un apel adresat învățătorilor (publicat în „Gazeta Săteanului”, din R. Sărat, ziar condus de Datculescu, în martie 1898), precum și mai ales în lucrarea ca atare, al cărei mesaj a făcut-o atît de populară și prețuită de generații la rînd. La apariția ei, Iorga scria: „Cartea sa din urmă („România pitorească” de A. Vlahuță), măiestrul volum de minunată proză descriptivă pe care ni-l dă acum, e un cîntec de mărire înaintea țării spre care s-a îndreptat cu sentimente de

venerație filială, pe care cu toții ar trebui să le avem” („Convorbiri literare”, 1901, noiembrie, p. 1052-1055), iar Barbu Delavrancea, în aceleași momente, consenina: „Din această operă reiese o caldă iubire de patrie, o zdravănă învățătură pentru aceia care nu-și cunosc țara și colindă Europa, ca să admire ceea ce cu atîta ușurință lasă, însă, în urma lor între Carpați și Dunăre” („Epoca”, 1901, 7 decembrie, p. 1.). La o jumătate de veac după „Cîntarea României” a lui Alecu Russo, apărea, deci această a doua „Cîntare a României”, citită și gustată de toate generațiile actualului secol, străbătînd manualele școlare cu pagini care au germinat în conștiința tineretului, decenii în șir, dragostea față de peisajul românesc, față de momentele de glorie ale trecutului poporului nostru, față de hărnicia poporului român, însuflînd încredere în viitorul luminos al talentatului și cutezătorului nostru popor. Am ilustrat doar printr-un singur caz o acțiune, o atitudine, precum și rolul educativ în rîndurile posterității. Activitatea scriitorilor de la începutul acestui secol, axată pe probleme de educație națională, este meritorie, chiar dacă ea, pe alocuri, ilustrează alunecări într-o direcție sau alta, decisă de conducătorii politici ai societății timpului. Ea denotă, însă, mai presus de toate, rezerve de energie morală, de forță artistică pe care Haret a știut, la un moment dat, să le capteze în oarecare măsură și să le dirijeze în spiritul vederilor sale.

După decenii, România noastră socialistă se află pe culmi superioare, ce o fac de necomparat cu aceea de pe vremea lui Haret. Țara noastră a dobîndit, în prezent, un prestigiu, bine meritat în lume, transformările fundamentale, pe toate fronturile, au dus-o la o înflorire corespunzătoare nivelului unui stat socialist.

Condițiile de azi, realitățile noastre actuale, moderne, socialiste, solicită noi mijloace de educație, de nivel superior. Scriitorii constituie o forță uriașă în ansamblul mecanismului ce trebuie să acționeze pentru educarea tineretului. Vlahuță și Coșbuc au scris lucrări frumoase pentru vremea lor, o parte din creația lor rezistînd timpului și slujind în prezent telurilor noastre educative. Acum, însă avem scriitori mai mari decît Vlahuță (Geo Bogza, Z. Stancu, M. Preda și mulți alții), care ar putea înfățișa *România pitorească de azi*, cu toate marile ei înfăptuiri, pe care tinerii să le iubească, să le aperse și să le dezvolte.

Educării tineretului i se acordă consecvență un loc important în toate documentele fundamentale de partid. În „Tezele Comitetului Central al Partidului Comunist Român pentru Congresul al X-lea al Partidului”, publicate recent, se afirmă: „atenție sporită va trebui acordată educării tineretului în spiritul concepției științifice, materialiste depre lume, al idealurilor de viață comuniste, al devotamentului față de partid, al dragostei față de patria socialistă. Școala, familia, Uniunea Tineretului Comunist, instituțiile de artă și cultură, toate organismele sociale și obștești trebuie să-și facă o nobilă misiune din educarea tinerei generații care este chemată să ducă mai departe făclia progresului social pe pămîntul patriei noastre”.

La ultima Plenară pe țară a Uniunii Scriitorilor din R.S.R. din anul acesta, ministrul Învățămîntului a evocat activitatea scriitorilor și efectele ei educative în rîndurile tineretului, făcînd totodată un călduros apel la sentimentele lor patriotice, i-a invitat să se concentreze mai mult, în viitor, asupra problemelor de viață ale tinerilor de azi, care le oferă un vast cîmp de investigație și explorare artistică, să scrie mai mult pentru ei. Scriitorii de azi ar putea sprijini, prin creația lor artistică, educarea generațiilor de elevi, în mai mare măsură decît pînă acu, în spiritul indicațiilor date cu consecvență de documentele de partid, în spiritul cerințelor imperioase ale vieții societății noastre socialiste.

O inițiativă practică mai de amploare ar fi, poate, necesară.

Conf. dr. Al. BOJIN

RAPORTUL DINTRE GENERATII

(II)

Construirea societății socialiste și desăvârșirea procesului construcției ei creează condiții obiective și subiective, pentru ca problemele majore ale raporturilor dintre generații să se pună și să fie soluționate în alți termeni, calitativ diferiți de cei în care ele se puneau în orânduirile sociale anterioare.

În această societate, instaurarea proprietății socialiste asupra mijloacelor de producție, generalizarea noilor relații de producție, lichidarea exploatării omului de către om, formarea și dezvoltarea conștiinței socialiste — determină apariția unor coordonate economico-sociale și spiritual — culturale noi care conduc, nu la opoziția și conflictele dintre generații, ci la apropierea și unirea strânsă a acestora în munca și lupta hotărâtă pentru realizarea celor mai nobile idealuri sociale și morale, comune tuturor membrilor societății.

Dacă ar fi să ne referim la situația din țara noastră, atunci prin această prismă trebuie să fie privite și apreciate măsurile succesive luate de-a lungul anilor de partidul și statul nostru, pentru asigurarea celor mai favorabile condiții de formare și dezvoltare multilaterală, deplină, a tinerelor generații. Apreciind rolul important pe care tineretul îl are de îndeplinit în societate, înțelegând că viitorul patriei socialiste este strâns legat de educarea și pregătirea tinerei generații, societatea socialistă folosește multiple și variate mijloace pentru a asigura creșterea, formarea și educarea unui tineret bine pregătit din punct de vedere științific, înarmat cu ferme convingeri etice, ideologice și politice, animat de înalte idealuri și sentimente patriotice, hotărât să muncească și să lupte pentru propășirea patriei și a națiunii noastre socialiste.

În această perspectivă e necesar să fie considerate condițiile create pentru antrenarea tineretului, alături de adulți, în toate marile bătălii și acțiuni economice, politice, sociale și culturale, conduse de partid, pe drumul construcției socialiste, încredințarea unor importante responsabilități tinerilor, în toate domeniile vieții sociale, pe măsura posibilităților de care aceștia dispun și a pregătirii pe care au dobândit-o; promovarea hotărâtă a valorilor autentice, pe toate treptele ierarhiei politice, economice și sociale, fără nici un fel de restricții de vîrstă etc.

În acest context este necesar să fie apreciată și contribuția entuziastă pe care tineretul a adus-o, în anii construcției socialiste, la lupta și munca încordată a întregului nostru popor pentru făurirea noii orînduiri sociale, pentru propășirea materială și spirituală a României socialiste.

Dar, chiar și în condițiile societății socialiste, n-ar fi conformă cu realitatea considerarea simplistă, globală și

superficială a marilor și complexelor probleme pe care le ridică în fața factorilor educativi — școală, familie, organizații de copii și tineret, instituții de stat și obștești etc. — munca concretă de pregătire și formare a tineretului, raporturile reale, variate, ce se stabilesc și în aceste condiții, între generațiile adulte și generațiile tinere.

Mai mult decît în celelalte societăți, în societatea socialistă, apare ca nefiresc și neconform cu aspirațiile generale spre civilizație superioară și progres social, ca adulții să îmbrățișeze ideea că au pe deplin dreptul și că sînt chemați să se pronunțe fără nici un fel de rezervă, în toate problemele care privesc tineretul și în numele lui.

Cu atît mai străină de esența umanistă a societății socialiste ar apare și tendința de a modela integral generațiile tinere după chipul celor mature sau aceea de a folosi pasiunea, entuziasmul și generozitatea, caracteristice tinereții, în slujba pasiunilor și intereselor adulților. N-ar avea efecte pozitive în rîndurile tineretului nici tendințele sau practicile afirmării exclusiviste și stînjenoare a competenței științifico-tehnice, culturale a adulților, a bogatei lor experiențe de viață.

În locul interdicțiilor și barierelor pe care le generează asemenea practici, statul socialist promovează munca dusă pentru cultivarea sistematică și folosirea fertilă a energiei noilor generații, în concordanță cu capacitățile și aspirațiile lor și cu cerințele și necesitățile sociale. Aceasta reclamă, firește, sisteme educative concepute, nu ca rețele de apărare a unei situații date, de baricade opuse mersului înainte, progresului, ci ca mijloace care asigură accesul larg al tinerilor la viața națiunii, a comunității sociale din care fac parte. Elementul fundamental al acestor sisteme este și trebuie să fie, fără îndoială, școala. Dar, ținînd seama de amploarea și rapiditatea transformărilor economice și tehnico-științifice contemporane, de ritmul accelerat al dezvoltării sociale, nu se poate spune că ea reușește, întrutotul și singură, să asigure o educație la nivelul tuturor solicitărilor actuale. De aceea e necesar ca tinerii să aibă la dispoziție și alte forme, modalități și mijloace pentru a-și completa pregătirea — înglobate într-un alt sistem — sistemul de educație extrașcolară, în cadrul căruia ei să se poată manifesta deschis, să-și verifice aptitudinile, supunîndu-le testului tonic al realității. Un asemenea sistem educativ trebuie să pună la îndemîna tinerilor o amplă gamă de activități care să-i intereseze și pe care ei să le desfășoare liberi, nestîngerîți, prin intermediul cărora să-și poată completa nelimitat pregătirea profesională, culturală sau civică. Este important de subliniat că întreaga muncă educativă desfășurată într-un asemenea sistem se va baza pe cooperarea dintre adulți și tineri, și nu pe alt gen de relații, pe îndrumarea competentă și plină de tact a unor pedagogi cu o temeinică pregătire (și nu doar a unor simpli amatori, oricît de bine intenționați și de dornici de muncă ar fi ei). Fără îndoială, o contribuție esențială la buna funcționare și la asigurarea eficienței unui asemenea sistem educativ sînt chemate să o aducă organizațiile de tineret, care dispun de mijloace de acțiune dintre cele mai apropiate de dorințele și aspirațiile tineretului. Orientarea generală a activității organizațiilor de tineret și conținutul acesteia, se cere să se încadreze cît mai organic în ansamblul sistemului de instruire și educare a tineretului, evitîndu-se mai ales paralelismele, suprapunerile cu activitatea altor instituții și factori educativi.

Pe aceste coordonate se înscriu măsurile luate de-a lungul anilor în țara noastră, pentru asigurarea celor mai favorabile condiții de formare și dezvoltare a tinerelor generații, grija pe care partidul, statul, întregul popor o manifestă față de viitorul tineretului din România.

Lector univ. Ștefan COSTEA
director general adjunct în Ministerul
Învățămîntului

SECȚIA REALĂ SAU UMANISTĂ?

Problema alegerii între cele două secții se pune imperios în momentul de față pentru elevii care termină clasa a IX-a de liceu. Se poartă multe discuții în jurul acestei probleme și se conturează diferite puncte de vedere. Interlocutorii sînt de acord că alegerea ar urma să se facă de către elevi (și de către părinți) îndrumați (și unii, și alții) de profesori și îndosebi de profesorul diriginte.

Fără îndoială că în cele mai multe cazuri se face o orientare justă, ținîndu-se în adevăr seamă de inclinațiile și posibilitățile elevului respectiv. Dar nu e mai puțin adevărat că se comit și multe greșeli de către școală și de către părinți. Asupra acestor greșeli am vrea să aruncăm o privire și să propunem unele soluții de remediere.

Școala, respectiv, profesorii și conducerea școlii, nu este întotdeauna obiectivă în îndrumarea elevilor. De foarte multe ori, dirigințele caută să-și păstreze elevii mai buni în clasa pe care o conduce: dacă e profesor de matematică sau fizică, la secția reală sau dacă e profesor de limba latină sau de limbi moderne, la secția umanistă.

În disputa aceasta dintre secții, inegală, profesorii de științe „exacte“ au de partea lor și conducerea școlii, care caută să mențină proporția de cel puțin două treimi a secției reale. Ba unele licee au cite 5 clase reale și o singură clasă umanistă. Această situație determină pe unii elevi care doresc totuși să urmeze această din urmă secție să schimbe școala.

Secția reală mai are și alți „aliați“. Mai întii sînt părinții, care impun copiilor lor anumite profesii, fie că aceștia au, fie că nu au inclinațiile respective, practică dăunătoare, deoarece se întemeiază pe ceea ce doresc părinții, și nu pe realități. În acest caz, părinții se gîdesc la profesii mai rentabile, mai bine retribuite și consideră, nu fără dreptate, că tehnica oferă mai multe și mai sigure posibilități de plasament. Pentru centrele industriale, cum e de pildă, Cîmpia Turzii, (unde am întreprins un sondaj) presiunea care se exercită asupra copiilor se explică, în bună parte prin aceea că părinții înșiși au îndelețniciri de profil tehnic.

E explicabil desigur că părinții au în vedere pentru copiii lor profesii „bune“ și rentabile, dar această grijă nu justifică forțarea realității, fiindcă profesiunea pentru care un tînar nu are vocație este o nenorocire și pentru cel care o exercită și pentru cei asupra cărora se exercită. Orice profesiune este bună dacă prin exercitarea ei tînarul sau adultul se realizează pe toate planurile individualității sale. Ori nimeni nu se poate realiza într-o profesie care nu-i place sau pentru care nu are aptitudini.

Și acum să discutăm și despre un alt aliat al secției reale: prejudecata. Datorită unui concurs de împrejurări, s-a născut prejudecata că secția umanistă este un fel de cenușăreasă a învățămîntului. Să mă explic. Materia oarecum specifică pentru secția umanistă este limba latină, disciplină care a cunoscut de-a lungul anilor multe avataruri. Se dădeau așa-zisele teze trimestriale în clasele umaniste la matematică și fizică, dar nu se dădeau la limba latină. De vreo cîțiva ani s-a remediat acest neajuns, dar au apărut altele. Cel mai serios a fost reducerea numărului de ore la această materie. În școala de 11 ani, un absolvent al secției umaniste avea, adunate la un loc din toți cei 4 ani, 10 ore de latină pe săptămînă. În școala de 12 ani, numărul a scăzut la 8 ore; iar acum, după noul proiect de programă, la 7. Într-un an școlar, limba latină nici n-a figurat în programa primei clase de liceu.

Ne revine, deci, nouă celor care avem credința că privim această problemă „fără ură și părtinire“, obligația morală de a lupta pentru eliminarea acestor inechități.

Nimeni nu se îndoiește că avem nevoie de buni ingineri, de buni tehnicieni, de buni planificatori, de administratori etc., dar nu e mai puțin adevărat că nu ne putem lipsi nici de buni medici, profesori, juriști, istorici, artiști, scriitori, creatori în domeniul culturii și al artei. Un popor trăiește prin tehnicienii și inginerii săi în

„VINĂTORII DE IMAGINI“
DAN VERZESCU
cl. a VII-a
Cercul foto
Casa pionierilor Sibiu

toate domeniile de activitate economică, dar trăiește și prin oamenii de formație umanistă, prin scriitorii și artiștii mari pe care i-a produs. Ce înseamnă de fapt formație umanistă? Înseamnă un orizont deschis spre toate valorile culturale ale omenirii, o înclinare mai accentuată spre operele de artă și literatură, care sînt de fapt chintesențe de gîndire și simțire omenească. Cam așa ar trebui să se gîndească și acei părinți care își socotesc copilul lor prea dotat pentru secția umanistă.

Orice am spune, deocamdată astfel stau lucrurile. Ne interesează nu să constatăm deci, ci să vedem ce corective s-ar putea aduce. Secțiile există și se tînde chiar spre o accentuare a lor, în sensul că împărțirea pe secții a elevilor să înceapă încă din clasa IX-a, ba chiar de la examenul de admitere în liceu. E mai bine? E mai rău? Pentru a-mi da seama cum privesc ei înșiși momentul opțiunii, am întreprins un sondaj în rîndurile elevilor din clasele X și XI (din anul școlar 1968 — 1969) ale liceului din „Cîmpia Turzii“. Le-am pus o singură întrebare: „Credeți că împărțirea pe secții se face la timp potrivit?“

Din 142 de elvi, 88 au răspuns „da“, adică „la timp potrivit“ (după absolvirea clasei a IX-a). Pentru 34 de elevi opțiunea se face prea tîrziu. Ei ar vrea să se facă încă de la examenul de admitere, adică începînd cu clasa a IX-a. Cîțiva (4) cer ca și examenul de admitere să se facă pe secții. Sînt însă și 20 de elevi care cer ca împărțirea pe secții să se facă numai după clasa a X-a.

Motivul este desigur marea dezvoltare a științei și a tehnicii și imposibilitatea de a cuprinde și de a urmări această dezvoltare în același timp cu aceea a filosofiei, a literaturii, a artei. E adevărat că învățămîntul elementar și mediu nu ar trebui să fie alt înformativ, cit formativ și că ar trebui să se efectueze reduceri simțitoare la mai toate materiile de învățămînt, dar aceste lucruri rămîn încă tot în sfera dezideratelor. E îmbucurător totuși faptul că Ministerul aduce un corectiv, în sensul că ușurează trecerea de la o secție la alta după primul an, și în anumite condiții chiar mai tîrziu. În felul acesta, s-ar remedia o parte din neajunsurile opțiunii prea timpurii.

Prof. M. IOSIVĂȘ
Liceul din Cîmpia Turzii

LICEELE PEDAGOGICE DE ÎNVĂȚĂTORI

Achizițiile din toate domeniile de cunoaștere umană, explozia informațională căreia tîm tim martori, au impus reexaminarea structurii învățămîntului de toate gradele, pentru a-l adapta sarcinilor actuale și de perspectivă ce-i revin; pentru a-l așeza la locul potrivit cu însemnătatea lui crescînd în viața socială și cultural-științifică a țării. În acest context și îndatoririle învățătorului au suferit o apreciabilă mutație. Dată fiind însemnătatea pe care o are acesta în sistemul școlar din țara noastră, am urmărit, prin microancheta întreprinsă, să cunoaștem mediul (urban, rural) din care se recrutează candidații la examenul de admitere, nivelul lor de pregătire, precum și probleme de profil, legate de o bună calificare profesională. Au răspuns solicitării noastre tovarășii directori: Elvira Crețu (București); V. Popcangă (Arad); Ion Bobițan (Blaj); L. Bușe (Craiova) și Ilie I. Stănculescu (Cîmpulung-Argeș).

Așa cum ne-am așteptat, majoritatea elevilor acestor școli provin din mediul rural (aproximativ 80 — 90%). Preponderența candidaților veniți de la sate și, din aceștia, a fetelor, demonstrează o anumită mentalitate caracteristică unor elevi de la oraș, care consideră că a fi inginer — chiar unul mediu — este infinit mai mult decît a fi un învățător capabil. În afară de aceasta, așa cum menționează și tov. director Bobițan Ioan (Blaj), cei mai buni elevi din mediul urban se îndreaptă spre liceele teoretice. Afluența candidaților din mediul rural, în virtutea unei frumoase tradiții a vechilor școli normale, este îmbucurătoare, cu atît mai mult, cu cît absolvenții astfel recrutați (majoritatea) se reintorc în satele natale sau în județele din care au plecat, acoperind necesarul de posturi pentru învățători cu cadre calificate. Foarte puțini dintre ei

INTERESUL PENTRU TRECUTUL PATRIEI

De unde cunoaștem chipul lui Decebal? Ce strategii aplica Vlad Țepeș în lupta cu dușmanul? Care este domnul cel mai important pentru istoria românilor din secolul al XVI-lea? De numele căror voievozi este legată Cetatea Neamțului? Prin ce s-a remarcat personalitatea lui Constantin Brâncoveanu? Ați auzit de Minăstirea Tismana? Ce evenimente istorice cunoașteți în legătură cu ea? Ce s-a întâmplat cu Avram Iancu după sfârșitul revoluției de la 1848? În care parte a Bucureștiului a fost reședința domnitorilor din secolele XVI-XVII și ce se găsește astăzi acolo? Ce a însemnat pentru poporul nostru crearea P.C.R.?

Țată citeva din întrebările puse elevilor din clasele a VIII-a A,B,C și D de la Școala generală nr. 171 din Capitală, într-o anchetă privind cunoașterea trecutului patriei.

Trebuie să spunem de la început că, în general, elevii nu numai că au notat date istorice precise, dar au realizat, prin expunerile lor plastice, și o adevărată reconstituire a atmosferei în care s-au desfășurat diferite evenimente istorice. „Vlad Țepeș — scrie, de exemplu, eleva Pascaniuc Maria — a fost un domn viteaz și mândru. Cu o oaste mică, Țepeș a fost nevoit să țină piept unor dușmani extrem de puternici prin numărul lor mare. De aceea, în luptele duse pentru neafirmare, iscusitul voievod a aplicat o tactică de hărțuială, de inducere în eroare a inamicului“. Iar elevul Gutman Constantin caracterizează astfel domnia lui Mihai

Viteazul: „Mihai Viteazul, unul dintre cei mai străluciți voievozi din istoria țării, acest mare cavaler și eron al Valahiei, cum era supranumit la curțile străine din Apus, a făcut din domnia sa o epocă tumultuoasă și înălțătoare. Personalitate de continuă acțiune, fulgerător în hotărârile pe care le lua, marele voievod a făurit, măcar pentru o clipă, cel mai înalt vis al românilor: unirea lor într-un stat unitar, liber și independent“. Despre Brâncoveanu, elevul Chira Victor notează: „În vremea lui Constantin Brâncoveanu — personalitate de o aleasă cultură — s-au construit Palatul Mogoșoaia și Minăstirea Horezu, monumente arhitecturale reprezentative pentru stilul brâncovenesc. Brâncoveanu rămâne în istoria noastră și prin tragicul său sfârșit și al familiei sale. De câte ori citesc sau îmi închipui acest episod, mă simt copleșit“.

Răspunsurile elevilor anchetați au constituit o emoționantă călătorie în trecutul glorios al patriei, o privire (pe cât de lucidă — a unor mici cercetători — pe atât de admirativă și plină de mândrie!) asupra dirzeniei cu care poporul nostru a luptat de-a lungul veacurilor pentru apărarea ființei sale naționale, asupra înaltului patriotism dovedit de acei mari voievozi și împlinitori de destine, începând cu strămoșul Decebal, o imagine a luptei seculare a maselor largi populare pentru emanciparea socială care, adeseori, s-a contopit cu lupta de eliberare națională. Aceleași răspunsuri scot

bine în evidență faptul că lupta pentru emanciparea socială și națională s-a ridicat pe o treaptă superioară prin crearea Partidului Comunist Român, că, sub conducerea partidului, această luptă s-a dezvoltat și a dus la înfăptuirea revoluției populare, la victoria noii orinduirii și făurirea României socialiste: „Partidul este eliberatorul — scrie unul dintre elevi. El reprezintă conștiința celor mulți, forța care a scos țara noastră din robia de veacuri și a ridicat-o până la lumina zilelor noastre.“

Am întreprins ancheta de față în zilele din preajma vacanței de vară a elevilor. Una din întrebări cerea ca elevii să precizeze ce vestigii istorice ar dori să vadă în vacanța mare. Au fost enumerate locurile dintre cele mai importante: Hunedoara, Brașov, Iași, Piatra și Tîrgu-Neamț, Tîrgoviște, Vaslui etc., școlarii precizând și ce anume l-ar interesa din punct de vedere istoric în fiecare din aceste localități. Firește, informațiile destul de exacte și bogate, le aveau din cărți sau din expunerile profesorilor. S-ar putea crede astfel că nici n-ar mai fi nevoie de o vizită la fața locului. Dar ar reuși ele, aceste informații de la lecție, să înlocuiască total, bunăoară, vizitarea unui muzeu?

Însăși această anchetă a demonstrat valoarea cunoașterii „pe viu“ a vestigiilor și locurilor istorice. Descriind castelul de la Hunedoara și evenimentele ce țin de el, altfel a vorbit, de exemplu, elevul Ghiorma Gabriel care-l văzuse, și altfel Lupu Daniel care nu-l văzuse. A vedea înseamnă a avea chiar imaginea momentului, înseamnă a fi în stare să te duci în orice clipă pe firul vremii până la acel eveniment, înseamnă, într-un cuvânt, a înțelege mai bine, mai adânc, mai complex, fenomenele studiate.

Ținându-se seama de aceasta, colectivul didactic al școlii a luat toate măsurile necesare organizării unor excursii eficiente, pentru cunoașterea trecutului patriei și poporului. A întâmpinat însă unele greutăți venite din afară. Așa cum arăta directorul școlii, tovarășul Constantin Popescu, forurile superioare cer multe formalități care nu ajută, ci împiedică organizarea în bune condiții a excursiilor cu elevii. Greutatea cea mai mare stă în faptul că atât locul cât și data acestor acțiuni nu sînt fixate de școală, adică de factorul care cunoaște cel mai bine dorințele elevilor, ci de către inspectoratul școlar al municipiului. Se întâmplă uneori că, în vreme ce unele locuri istorice rămân necunoscute, altele sînt vizitate cu același copii de câte două sau trei ori!

Există apoi dificultăți în predarea lecțiilor de istorie și la școală. Tovarășa profesoară Ecaterina Bunescu ne spunea — de exemplu — că materialul didactic e sărac, că sînt încă puține diafilme, iar hărțile istorice pur și simplu nu există. În ceea ce privește manualele — s-a mai semnalat — ele se cer încă mult îmbunătățite, atât în acoperirea așa-ziselor „pete albe“ din istorie (îndeosebi istoria evului mediu) cu cercetări și izvoare noi, cât și în organizarea materialului din manual, adică expunerea propriu-zisă.

Istoria este viața patriei care se cere nu numai povestită, ci și înțeleasă. De aceea — ne-a spus tovarășul director Constantin Popescu — găsesc că accesibilitatea manualului de istorie este o problemă de mare însemnătate, care ar trebui mai serios avută în vedere de către cei care răspund de alcătuirea cărților de școală. Așa cum au remarcat și alți profesori — printre care tovarășa Maria Almășanu — manualul de istorie pentru clasa a VIII-a este încărcat cu date și amănunte nesemnificative (care nu există nici în manualul pentru clasa a XII-a), iar unele expuneri sînt plate și greoaie.

În cursul anchetei a fost exprimată dorința ca în redactarea ediției pentru viitorul an școlar să nu se uite că manualele sînt destinate unor vârste tinere, cînd se formează convingeri și deprinderi, cînd setea de cunoștințe despre viața patriei este mare. În consecință, cărțile de istorie trebuie întocmite după toate regulile pedagogiei, ținînd continuu seama de felurile educației comuniste.

nu se prezintă la locurile de muncă obținute prin repartiție (de pildă 10 învățătoare de la Liceul pedagogic din Cîmpulung, seria 1968, fiind căsătorite în oraș și neavînd posibilitatea unei încadrări mai apropiate de domiciliul soțului, au refuzat posturile oferite). Un număr redus (5—10%) intră în învățămîntul superior: Universitate, Institutul pedagogic de 3 ani, Conservatorul, Institutul de arte plastice, I.C.E.F. În schimb, destul de mulți (Blaș, 20%; Arad, 60—70%), doresc să urmeze cursurile facultăților fără frecvență.

O situație aparte s-a creat absolvenților Liceului pedagogic din București. Timp de doi ani, pînă în 1967, aveau dreptul să candideze la admiterea în acest liceu doar elevii din orașul București (nu erau primiți nici copiii din comunele subordonate). Anul acesta, însă, (ciudată compensație!) candidații au fost recrutați în exclusivitate din județele Ilfov și Teleorman, cei din municipiul București neavînd acces. (Precizăm că liceul respectiv încă nu are internat, și elevii sînt obligați să facă naveta sau să locuiască la gazde, de multe ori în condiții neprielnice învățăturii.)

Ținînd seama că un procent destul de mare de candidați au intrat în acest an cu medii bune și foarte bune, nu avem motive de îngrijorare în privința calității acestei calificări. De pildă, în sesiunea iunie 1969, la examenul de admitere la Liceul pedagogic de învățători din Craiova, secția învățători-băieți (40 locuri), 50% din candidați au reușit cu medii peste 7, media maximă fiind 9,10; la secția învățători-fete, 100% din candidate au fost notate cu medii peste 7,50 (media maximă, 9,20).

Calificarea serioasă, necesară în oricare ramură de activitate, presupune o perioadă de studii corespunzătoare. Și învățătorilor trebuie să li se asigure printr-o pregătire adecvată posibilitatea de a face față cu succes îndatoririlor ce le revin în societatea contemporană. În acest sens se pare că pregătirea generală, enciclopedică a devenit inoperantă. Se simte nevoia unei specializări — pe un fond comun de cultură, absolut indispensabilă — a cadrelor didactice de la ciclul I. Deși părerile interlocutorilor noștri se împart, unii dintre ei susținînd forma tradițională (tovarășii directori L. Bușe, Craiova și Ioan Bobițan, Blaș) inclinăm să credem că pregătirea diferențiată pe categorii

de discipline are prioritate. (O solicită și perioada care precede predarea pe obiecte, de către cadre didactice diferite, în clasele I-IV). Astfel se pot îmbunătăți măsurile deja luate în această direcție (clasele experimentale din cadrul ciclului I). Mai ales disciplinele care creează îndemnări și care se bazează pe aptitudini deosebite pledează în favoarea acestei inițiative: muzica, educația fizică, desenul, eventual meșteșul și lucrul manual. Unii directori opinează pentru înființarea în cadrul liceelor pedagogice a unei singure secții, artistice (I. Bobițan, I Stănculescu). Tov. directoare Elvira Crețu propune trei secții: științifică, umanistă și artistică începînd cu anul al III-lea. Credem însă că soluția care creează cele mai puține dificultăți este bifurcarea pe secții (științifică și umanistă), în al III-lea, an, urmînd ca toți elevii să frecventeze lecțiile de desen, muzică, educație fizică sau să opteze pentru două din aceste materii, necondiționat muzica, probă eliminatorie la examenul de admitere.

Calificarea învățătorilor ridică și alte probleme în legătură cu felul în care este alcătuit actualul plan de învățămînt. Practica pedagogică provoacă unele neclarități. Tov. director I. Bobițan consideră că modul în care este organizată în momentul de față nu creează inconveniente; în schimb, tov. directoare Elvira Crețu propune reducerea numărului de ore la practica pedagogică și înființarea școlii de aplicație pe lângă Liceul pedagogic din București. Pe aceeași poziție se situează și tov. L. Bușe, considerînd că numărul prea mare de ore e în detrimentul pregătirii științifice a elevilor; de asemenea, cere reorganizarea școlii de aplicație, precum și încadrarea acesteia cu institutori proveniți prin concurs.

Pregătirea judicioasă a cadrelor didactice care predau la clasele I-IV este și în funcție de reintroducerea unor discipline în planul de învățămînt, cum sînt istoria antică, și medievală ca și a unor discipline speciale: sociologia educației, organizațiile de copii, conducerea și administrația școlară. În ceea ce privește obiectele de cultură profesională (psihologia copilului și psihologia pedagogică), răspunsurile au subliniat necesitatea ca ele să fie strîns legate de activități aplicative.

Valeria BACIU

Prof. Viorica BĂRAN

PENTRU PROFESORII DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

STRUCTURA LIMBII

De aproximativ o jumătate de secol, atenția majorității teoreticienilor lingvisticii se concentrează asupra *modului de organizare* specific limbajului uman. S-au propus soluții diverse, uneori contradictorii, problema unui consens între specialiști nici nu se pune, totuși s-a conturat o problemă în mare parte comună și chiar o optică asemănătoare, iar anumite întrebări revin cu insistență. Din noianul cercetărilor acumulate s-a desprins ideea, dominantă pentru lingvistica secolului al XX-lea, că organizarea limbii are caracter sistematic, că limbajul este un cod care funcționează după reguli precise de alegere și înlănțuire a unităților, pe scurt, că *limba este o structură*. Partizanii acestei idei își spun *structuraliști* și se integrează unui curent cu multiple semnificații numit *structuralism lingvistic*. (Adaosul „lingvistic” devine tot mai necesar, căci la ora actuală există o orientare structuralistă și în alte discipline umaniste, înrudită în spirit și asemănătoare în literă cu structuralismul construit de lingviști.)

Este evident că structuraliștii nu sînt cei dintîi care au descris modul de organizare a limbii. Începuturile datează din antichitatea greco-romană, care ne-a lăsat un număr de *scheme* devenite tradiționale, dintre care cele mai rezistente s-au dovedit „declinările”, „conjugările”, gruparea cuvintelor în „părți de vorbire”. Încă de atunci s-a văzut clar că universul sunetelor și acela al formelor gramaticale se supun aproape de la sine grupării în clase și categorii, care înseamnă tot atîtea moduri de organizare specifice limbii. Structuraliștii însă ajung la descrieri complete, unitare și subtile ale limbii, integrînd sistemele parțiale într-o structură generală.

Se procedează mai întîi la o ierarhizare a unităților limbii pe *nivele* și se tînde spre o descriere asemănătoare a tuturor nivelelor, scoțîndu-se în evidență paralelismele de organizare, *izomorfismul* nivelelor. Trecerea de la un nivel

la altul se face în baza *principiului stratificării*: o unitate a unui nivel oarecare e formată din mai multe unități (eventual dintr-o singură unitate) a nivelului imediat inferior. Deși structuraliștii sînt în dezacord în ceea ce privește numărul nivelelor și tipul de unități specifice fiecărui nivel, ne vom referi aici la o singură concepție, care are avantajul că nu diferă substanțial de înțelegerea tradițională a arhitecturii limbii. La baza edificiului se află nivelul *fonologic*, ale cărui unități se numesc *foneme*. Nivelul imediat superior e acela al *morfemelor* (numit *morfologic*), urmat de nivelul *lexical*, caracterizat prin *cuvinte* sau *lexeme*. În sfîrșit, nivelul *sintactic*, a cărui unitate fundamentată este *enunțul*. Orice text (scris sau vorbit) constă deci din enunțuri, care cuprind cuvinte (minimum unul), formate din morfeme (minimum unul), alcătuite din foneme (minimum unul). Unitățile de bază proprii unui nivel se înlănțuie formînd nu numai unități ale nivelului imediat superior, dar și unități complexe proprii nivelului respectiv. De exemplu, fonemele se unesc pentru a da naștere unui morfem, dar și unor *silabe*, unități fonologice complexe; din mai multe morfeme se obține un cuvînt, dar și o *temă* (rădăcină + sufix; sau prefix + rădăcină + sufix); din mai multe cuvinte formăm enunțuri, dar și *locuțiuni*. Nivelul sintactic e cel mai complicat, deoarece e caracterizat printr-o ierarhie de subnivele (al sintagmelor, al propozițiilor, al grupurilor de propoziții).

Concepția structuralistă se remarcă prin atenția acordată *relațiilor* (unii structuraliști declară chiar că relațiile sînt mai importante decît *relele*, adică termenii relațiilor). Izomorfismul amintit mai sus se demonstrează de obicei arătînd că la toate nivelele limbii există aceleași tipuri de relații. Iată, de exemplu, relația de *dependență* sau *determinare unilaterală*: două unități se află într-o atare relație dacă

prima cere cu necesitate prezența celei de-a doua, în timp ce a doua poate exista fără prima (o consoană cere prezența unei vocale, dar reciproca nu e adevărată; o desinență nu e de conceput fără rădăcină, dar există forme morfologice fără desinență; un atribut impune prezența în text a unui nume regent, în timp ce numele pot figura în text fără atribute).

Pentru a înțelege mai bine mecanismul funcționării limbii, se impune să acceptăm distincția dintre (*unități-*) *variante* și (*unități-*) *invariante*. Pronunțînd de mai multe ori la rînd propoziția: *Încotro ai pornit-o* și supunînd unei analize acustice minuțioase (utilizînd deci o aparatură fină) rostirea celor patru vocale „o”, aflăm că ele au calități fizice întrucîtva diferite și că repetînd pronunțarea propoziției n-am rostit la fel nici măcar vocalele „o” aflate în aceeași poziție: de exemplu, spunînd de trei ori textul, primul „o” din *încotro* a avut trei realizări acustice diferite. Evident, atare deosebiri scapă observației neajutate de instrumente și comunicarea lingvistică funcționează ca și cum ar exista o singură unitate „o”. Realizările individuale și concrete ale unei asemenea unități se numesc *sunete* sau *alofone*, iar unitatea generală și abstractă la care le raportăm se numește *fonem*. Sunetele sînt variantele fonemului, care este o invariantă. O situație analogă găsim la nivelul cuvintelor. În funcție de context, vom utiliza forme ca *frumos, frumoși, frumoasă, fru-*

moasei etc. — acestea sînt variante —, dar le raportăm pe toate unui lexem — frumos — invarianta lexicală — care corespunde cu titlul unui articol de dicționar. Variantele lexemului frumos nu diferă numai prin formă alternanțe vocalice, desinență, articol, ci și prin sens: să se compare variantele, semantice compuse din aceleași forme în sintagmele *chip frumos* și *timp frumos*.

Un element important pentru caracterizarea oricărei unități a limbii este *distribuția* sa, adică vecinătățile posibile sau, cum se mai spune, suma contextelor în care poate apărea. Definirea distribuțională înlocuiește adesea cu succes definirea prin înțeles, în general mai greu de formulat cu precizie. De exemplu, adjectivul *frumos* și substantivul *frumos* diferă limpede prin însușirile lor combinatorii (adjectivul cere un substantiv regent, substantivul poate fi construit cu un verb predicat etc.)

În expunerea sumară de mai sus am evitat la maximum terminologia structuralistă radical deosebită de cea uzuală în lucrările tradiționale, care nu sînt îndreptate în primul rînd spre revelarea structurii limbii. Operînd cu noțiuni noi sau vrînd să precizeze noțiunile vechi, structuraliștii au fost obligați să-și făurească un limbaj adecvat, acuzat adesea — dar pe nedrept — de ermetism sau de complicație inutilă.

Conf. univ. dr. Sorin STATI
Prodecan Facultatea de limbi române și clasice

PENTRU DIRIGINȚI

CUNOAȘTEREA ȘI CARACTERIZAREA ELEVILOR

O educație modernă, științifică, este de neconceput fără cunoașterea temeinică a obiectului acesteia: elevul.

În practica pedagogică, educatorii în general și, îndeosebi, diriginții se străduiesc să facă față acestei cerințe. Dar serviți de un „instrumentar” redus — studiul ele-

vilor limitîndu-se la notarea mai mult sau mai puțin sistematică, a observațiilor făcute asupra lor — cunoașterea riscă să rămînă trunchiată, incompletă, deoarece nu toate laturile personalității elevului se obiectivează. De aceea, recomandăm utilizarea tuturor metodelor de inves-

tigație: convorbirea, chestionarul, studiul produselor activității, ancheta, observația sub ambele ei forme, anamneza (ansamblul de informații culese de la copilul bolnav și de la anturaj cu privire la biografia sa). Numai astfel concluziile dirigintei vor fi întemeiate, iar caracterizarea elevilor corectă.

O cunoaștere cu adevărat științifică nu se realizează însă dacă dirigintele nu privește elevul în perspectivă dialectică, în continuu proces de dezvoltare și devenire, dacă nu înregistrează transformările care survin, în scopul orientării acțiunilor educative și a influențelor care se exercită. În practica școlară, această cerință a metodei studierii elevilor este de multe ori nesocotită. Schimbarea frecventă a dirigintelor și a cadrelor didactice nu oferă posibilitatea de a urmări sistematic dezvoltarea elevului.

Firește, realizarea unei cunoașteri științifice, riguroase, pe baza căreia să se întreprindă acțiunea educativă cea mai eficientă, nu e o sarcină numai a dirigintei și nici nu se poate înfăptui numai de el. Este necesară colaborearea permanentă și a celorlalți factori educativi: profesorii clasei, organizația de pionieri, U.T.C. și familia.

Pentru a-și îndeplini în bune condiții activitatea, dirigintele trebuie să aibă o reprezentare clară a conținutului ei, să cunoască *scopul, programa, metoda studierii elevilor și modul de alcătuire a unei fișe psiho-pedagogice*.

Pentru a se iniția în tehnica acestei activități îi propunem din bogata bibliografie în temă studiile: I. Radu, Cunoașterea și caracterizarea psihologică și pedagogică a elevilor, Psihologia pedagogică, E.D.P., 1967, pp. 89-108; V. Pavelcu, Psihologia pedagogică (studii), E.S.D.P., 1962, pp.137-146; M.I., Îndrumător pentru studierea și caracterizarea psihologică și pedagogică a elevilor, E.S.D.P., 1957.; M.I., Munca dirigintei (proiect experimental), E.S.D.P., 1961, pp. 28-31; Revista de pedagogie, nr. 11; 1961, pp.24-41, Ursula Schiopu, Cunoașterea copilului, problemă deschisă (Colocvii nr. 1/1966), Gh. Zapan, Metoda aprecierii obiective a personalității, Analele româno-sovietice, nr. 3/1957, Secția pedagogie-psihologie.

Scopul studierii elevilor este acela de a găsi cele mai po-

trivite mijloace pentru a-i ajuta să-și dezvolte în cit mai mare măsură aptitudinile și calitățile. Cunoașterea elevului nu este un scop în sine, ci un mijloc pus în slujba educării sale. În acest sens, dirigintele își va canaliza eforturile în vederea cunoașterii particularităților fizice și psihice ale personalității elevului.

În ceea ce privește *programa* acestei cercetări, mai întâi, dirigintele va căuta să cunoască, în datele ei generale, *biografia, mediul familial* (condițiile de viață, starea materială a părinților, relațiile dintre membrii familiei etc.), *dezvoltarea lui fizică și psihică* în anii anteriori, *cercurile de prietenii ș.a.m.d.*

Apoi, posibilitățile intelectuale (spiritul de observație, capacitatea de memorare, de gândire, interesul pentru învățatură, calitatea cunoștințelor asimilate), comportarea la lecții sau în cadrul activităților extrașcolare, atitudinea față de colegi, față de colectiv, față de muncă etc.

În sfârșit, trăsăturile specifice ale personalității (aptitudini, inclinații, interese, vocații, capacități), precum și cele de temperament și caracter (puterea de voință, rezistența la efort, ritmul adaptării la situații noi, ușurința formării și transformării deprinderilor, echilibrul dintre activitate și „frine“ în vorbire, în acțiuni, în emoții). De asemenea, însușirile etice: simțul datoriei, al cinstei, al modestiei, spiritul de inițiativă, stăpânirea de sine, gradul de obiectivitate, capacitatea de a se aprecia pe sine și pe alții etc.

Ne vom feri să-l etichetăm pripit, conform unei prime impresii, drept harnic, inteligent, vioi, întreprinzător, sau cu reversul acestor calificative (Să nu uităm că elevul este în continuă deve-

nire și că studiindu-l după criterii științifice trebuie să înregistrăm toate transformările prin care trece, pentru a le orienta într-un sens pozitiv).

În ceea ce privește *metoda* cercetării, dirigintele va utiliza, de la caz la caz, întreaga gamă a metodelor de investigație. Calea cea mai simplă este observarea atentă, sistematică a manifestărilor elevului în situații cit mai diferite (în clasă, în recreație, în excursii, pe stradă, la joacă, la cinematograful, în timpul când își pregătește lecțiile). Tehnica unei bune observații și a unei analize judicioase se formează chiar în procesul observării, an de an. Observarea sistematică îl va ajuta să surprindă în aceste manifestări trăsăturile caracteristice, tipice ale personalității.

Discuțiile individuale, convorbirile, pot completa sau confirma rezultatele observației, ca și convorbirile cu părinții sau cu colegii elevului.

O altă metodă de a-l cunoaște este analiza lucrărilor lui (compuneri, desene, activitatea pe lotul școlar sau în atelier) care învederează atitudinea față de muncă (conștiinciozitatea, exactitatea, inventivitatea etc.), aptitudinile și deprinderile sale etc.

După recoltarea acestor date cu ajutorul diferitelor metode se trece la întocmirea caracterizării psiho-pedagogice, adică la alcătuirea portretului psihologic al elevului, document pedagogic deosebit de util în activitatea instructiv-educativă. Întocmirea fișei psiho-pedagogice este prelucrarea și generalizarea informațiilor culese anterior și reclamă multă pricepere, tact pedagogic, spirit de observație și obiectivitate din partea dirigintei.

Lector univ. Ion DRĂGAN

PENTRU PĂRINȚI

EXCESUL DE SEVERITATE

„În fața mea, copilul stă smirnat“ — auzi uneori pe cite unul lăudându-se. Și într-adevăr, acasă nimeni nu-i iese acestui om din cuvânt și nimeni — nici chiar ceilalți adulți ai familiei — nu și-ar permite vreo glumă, vreun comentariu sau vreo vorbă „de prisos“. Când îl auzi vor-

bind despre munca sa de educator, îți dai seama că pentru el copilul este o ființă abstractă, care trebuie ținută la distanță, judecat cu asprime și pedepsit, mai ales pedepsit. „Altfel se obraznițește — te asigură dinsul — și nu te mai ascultă, iar mai tirziu...“

Oare așa să fie? Numai așa, cu asprime, cu intransigență rigidă și cu intoleranță îți poți păstra autoritatea și poți obține cele mai bune rezultate în creșterea copiilor? Îmi amintesc de multe fapte care arată că lucrurile nu stau deloc așa. Tatăl meu, de exemplu, era în stare să ne ierte unele greșeli, pe care eu și frații mei le comiteam, dacă recunoșteam și regretam sincer cele ce am făcut. Copilul trebuie să știe că pentru faptele rele merită să fie pedepsit, dar că pentru mici greșeli poate fi și iertat.

Ceva mai mult, copiii noștri trebuie să știe, și această din practica de fiecare zi, nu numai că părinții pot să le ierte anumite greșeli, dar și că atunci când merită, pot fi recompensați în raport cu faptele lor. Autoritatea unui părinte nu poate nici să crească, nici să fie menținută, atunci când socotește mereu că fiii lui au numai îndatoriri și nici un fel de drepturi, când dovedește lipsă de înțelegere și bună voință față de ei, când arată că nu este dispus să observe și să le aprecieze rezultatele deosebite, ori hărnicia, cinstea.

Societatea în întregime ei promovează atitudinea corectă, plină de condescendență față de tinerele vârstare și apare cu atât mai nepotrivit ca în familie, ele să nu găsească un asemenea climat. Se întâmplă uneori ca acei copii care nu se bucură în casa părintească de aprecierea dreaptă a faptelor lor și de un tratament plin de afecțiune să caute evadarea în alte medii, mai „demne“ de interesul și atenția lor, nimerind uneori în grupuri a căror activitate nu contribuie la buna lor influențare.

E adevărat că atunci când atragem atenția copiilor asupra consecințelor pe care le vor avea de suportat în cazul neîndeplinirii unei sarcini sau indicații trebuie să fim fermi și să aplicăm pedeapsa anunțată. În nici un caz nu ne este permis să-i amenințăm cu pedepse pe care copiii știu că nu le vom putea aplica. Aceasta face o impresie proastă și ne scade prestigiul. O mamă — supă-

Continuare în pag. 12

Sensul paternității

Oricât am căuta în hrisoavele trecutului sau printre mărturiile prezentului, nu vom găsi nicăieri idealizarea sau glorificarea trăsăturilor paterne, așa cum s-a produs, în cadrul familiei umane, cu toate acele sentimente și virtuți pe care psihologii și sociologii contemporani le-au denumit, cu o expresie atât de potrivită, „cultul maternității“.

Viata și societățile omenesti au legile lor ciudate în privința anumitor moravuri, căci dacă rolul mamei a rămas practic nemodificat de-a lungul secolelor în sensibilitatea și afecțiunea fiecărui ins, în schimb portretul psihologic al tatălui a suferit profunde transformări. Firește, există personaje ca regele Lear sau moș Goriol, pe care creatorii lor, cunoscători profunzi ai sufletului uman, i-a înzestrat cu o forță de dăruire mergând pînă la sacrificiul de sine. Dar asemenea cazuri, în pofida elementelor, sublime, cuprind în ele ceva pătimaș, exaltant sau patologic, nepotrivit cu imaginea pe care societatea și-a făcut-o în deobște despre „capul“ familiei. S-ar părea chiar — așa cum reiese din lucrarea psihologului american Myron Brenton, intitulată „Virilitatea ipotetică“ — că autoritatea tatălui a scăzut în ochii noilor generații din lumea liberei concurențe în proporție inversă cu mărimea responsabilității sale. Cu alte cuvinte, pe măsura creșterii datoriei și obligațiilor lui sociale, tatăl a pierdut în mod paradoxal drepturile și prestigiul necontestat de care se bucura pînă nu demult.

Ce factori au putut să producă oare această lentă eroziune în comportarea membrilor familiei occidentale, se întrebă psihologii, sociologii sau etnologii de astăzi, pentru ca tatăl să fie dislocat din rolul privilegiat de călăuză și mentor al urmașilor săi? Căci în ciuda exigențelor impuse de societate, nu se poate nega că funcția socială a paternității apare slăbită, pretutindeni în lume, fiind tot mai insistentă supusă disputelor și contestării, negându-se, ca aceea a mamei, o recunoaștere unanimă, afectivă și educativă bine definită. O expresie concludentă a acestei stări de lucruri apare și în legile adoptate în majoritatea țărilor de pe glob, care în cazurile de separare sau divorț între soți, acordă aproape întotdeauna mamelor privilegiul păstrării copiilor, chiar și atunci cînd tatăl dovedește o completă integritate morală și capacitate educativă. De aceea, un răspuns limpede, lipsit de echivoc, cu privire la mutațiile survenite în psihologia paternității, nu e ușor de dat, nici chiar în cazul marilor colectivități urbane și industriale, unde relaxarea disciplinei și a legăturilor de autoritate familială apar poate și mai evidente.

Fără îndoială că presiunea factorilor socio-economici își are o pondere destul de serioasă în explicația acestui fenomen. Modificarea structurii vestigiilor patriarhale și rurale din comunitățile umane a făcut ca experiența legată de indeletnicirile profesionale și chiar de viață, transmisă din tată în fiu, să fie trecută de pe umerii șefului familiei pe seama colectivității sociale și industriale. În același timp necesită-

țile economice actuale au împins pe nenumărați bărbați avînd răspunderi familiare, să lucreze tot mai multă vreme în locuri îndepărtate de propriul lor cămin, încît mamele s-au văzut nevoite să preia întreaga răspundere a supraveglierii și educației copiilor, cu toate greutățile și vicisitudinile pe care le comportă absența îndelungată a părintelui.

Neînțelegerea menirii adevărate a atribuțiilor ce revin tatălui pe linia formării civice și etice atât a băieților cît și a fetelor — mai ales în actuala fază de tranziție a umanității și acest lucru e valabil și pentru lumea noastră socialistă — faptul că sensul paternității nu e structurat biologic atât de atavic ca acela al mamei, îndeamnă pe unii părinți să considere că rolul bărbatului, în deosebi, cînd e mult ocupat, ar putea să se limiteze exclusiv la susținerea economică a familiei. Se uită prea ușor că o educație echilibrată în familie, spre a avea un veritabil răsunet afectiv, nu poate fi numai unilaterală, ci e rezultatul unor eforturi ambivalente, făcute de fiecare din părinți, acționînd însă de comun acord. Mulți cititori de la noi au putut să observe cu prilejul lecturii romanului „Cronica familiei Pasquier“ al lui Georges Duhamel, contrastul izbitor dintre o mamă realiste și harnică, albină sîrguincioasă în folosul stupului ei familial și un tată boem, fantezist și utopic, simpatie, dar slab și ineficient, exemplu negativ din punct de vedere al dinamicii sociale.

Ar fi inutil să nu recunoaștem că paternitatea e tot mai mult expusă controverselor psihologice ale specialiștilor. Cu decenii în urmă, Freud a postulat existența unui așa zis complex al lui Oedip, fază psiho-afectivă dificilă din viața primei copilării, în care atașamentul față de mamă s-ar manifesta printr-un fel de surdă ostilitate împotriva tatălui. Oricum ar sta faptele — negate de altminteri de mulți psihologi și antropologi din Occident — tatăl resimte totuși un sentiment de izolare în sinul unei familii în care absența, pasivitatea sau slăbiciunea lui a favorizat tot mai mult legătura afectivă dintre mamă și copii. Vina nu se află, ca atare, în structura naturii umane, ci în insuficienta integrare a tatălui în cercul familiei, insuficienta lui participare la bucuriile sau necazurile copiilor și de cele mai multe ori în ignorarea tactului necesar, a alegerii unei atitudini potrivite, în care autoritatea și indulgența să se afle într-o fericită simbioză.

Figurat vorbind, s-ar putea asemui complexitatea raporturilor existente în microcosmosul unei familii mai numeroase cu stilul de lucru al alpinistilor. Cînd echipa care escaladează masivul muntos întilnește un defileu abrupt și dificil atunci toți membrii ei sînt obligați să se prindă de aceeași funie, căci pericolul e mortal pentru oricare. Vigoarea unora, experiența altora, unitatea în acțiune ca și disciplina și prudența fiecărui pas efectuat pe linia ascensiunii, îi apropie tot mai mult de țelul final.

Dar în clipele de primejdie prezența tatălui, ca șef al echipei, e hotărîtoare.

Mircea PĂDURELEANU

(Urmare din pag. 11-a)

rată că fiul ei (după ce se angajase să nu întîrzie seara peste orele 9) s-a întors din oraș o dată, aproape de miezul nopții — a decis pe loc să nu-i mai dea voie la plimbare după venirea de la școală. N-a limitat însă pedeapsa în timp și după o săptămînă a trebuit, evident, să revină. Adevărul este că dînsa greșise, fiindcă se cerea să fixeze pedeapsa pe un timp limitat. Elevul ar fi executat-o, ar fi simțit-o, și, în consecință, ar fi știut ce-l așteaptă cînd

EXCESUL DE SEVERITATE

se mai abate de la normele de conduită o dată stabilite. Așa, el a văzut că mama pedepsește fără să se gîndească bine, în funcție de toane. Cît de mult este respectat un educator despre care copilul are astfel de convingeri, este de prisos să mai vorbim.

Copiii au simțul dreptății nealterat și nu iartă nici o abatere în acest sens. Ei nu apreciază deoît intransigența bazată pe echitate și sînt în stare să judece dacă o măsură a fost justă sau nu.

Am constatat, de exemplu, că ei își dau seama pînă și de faptul că pentru aceeași abatere copii diferiți trebuie să fie sancționați diferit. Îmi amintesc că atunci cînd eram într-a VIII-a am fost pedepsiți o dată toți elevii clasei cu aceeași pedeapsă. Dar vinovățiile noastre nu erau aceleași, și nici noi nu eram toți la fel, fiecare fiind din mai multe puncte de vedere diferit. În consecință, nici atunci și nici acum nu am considerat că educatorii noștri au pro-

cedat corect. Unii au simțit că în fond au fost iertați, în timp ce alții s-au văzut pedepsiți prea aspru, în raport cu fapta lor. Fiecare însă ne-am dat seama că este vorba de o intransigență rigidă, pe care de fapt o dezaprobam.

Să nu uităm că autoritatea părinților nu se poate menține decît într-o atmosferă de calm și înțelegere omenescă față de copil, de apropiere plină de căldură și de considerație pentru personalitatea lui.

Prof. I. Gh. CĂRMU

O ÎNTÎLNIRE PUȚIN OBIȘNUITĂ

Duminică, 22 iunie 1969. Sîntem în sala de festivități a Institutului special de reeducare minori din Alexandria, la puțin timp după terminarea solemnității de închidere a anului școlar. Elevii și profesori, maiștri și pedagogi, învățători au făcut bilanțul rezultatelor obținute, și respectiv ale eforturilor depuse pentru a forma din acești adolescenți oameni care să se poată integra miine colectivităților în care vor munci. Acum ne aflăm în momentul cel mai important al zilei, așteptat de către toți cei de față: Institutul și familiile celor câteva sute de minori vor susține un dialog asupra modalităților de întărire a legăturii dintre ei. Dar de aici începe și îneditul acestui dialog: Institutul funcționează în orașul Alexandria, iar părinții elevilor, pentru a lua parte la întîlnirea de lucru, au venit de la zeci și sute de kilometri depărtare: din București sau din Bărăgan, din Moldova sau Dobrogea, din Oltenia sau din capătul de Nord al țării. Elevii sînt băieți între 10—11 pînă la 17—18 ani și se află în Institut în urma unei hotărîri a instanțelor judecătorești. Acesta este aspectul strict juridic. Cauza mai adîncă se află în ambianța familială: lipsa de supraveghere, condamnabilul dezinteres manifestat față de viitorul copiilor. S-a întîmplat ceea ce era inevitabil. Acești minori au fost o pradă ușoară diverselor ispite și au luat drumul sinuos și greu reversibil al vagabondajului; iar de aici nu a mai fost decît un pas la infracțiune. Și toți acești băieți de vir-

stele amintite l-au parcurs pînă la capăt. Unii dintre ei au un „palmare” impresionant. Și totuși, fiecare dintre ei ar fi putut evita experiențele făcute. Dar pentru aceasta ar fi fost necesar ca mamele și tații lor să-și fi înțeles îndatoririle de părinți și de cetățeni și să fi voit să și le exercite. Institutul special de reeducare pentru minori s-a ivit deci din necesitatea de a îndrepta ceea ce din ușurătate și irresponsabilitate unii părinți au stricat, sau n-au făcut ceea ce aveau obligația să facă. (Cheltuielile de întreținere a acestor minori, numai în anul școlar 1968—1969, s-au ridicat la suma de 5 536.000 lei). Este o sarcină deosebit de anevoioasă și delicată a colectivului din Institut, întrucît fiecare dintre acești băieți are individualitatea sa bine marcată — în negativ sau pozitiv —, ca rezultat al complexului de factori familiari și de ambianță în care a trăit. De aceea, nici o soluție nu seamănă cu alta. Dificultățile sporesc dacă reținem și un alt amănunt semnificativ: minorii încredințați spre reeducare vin oricînd în cursul anului școlar (la începutul sau la mijlocul trimestrului ori al anului școlar sau chiar spre sfîrșit).

În cadrul Institutului funcționează o școală generală de 8 ani și cursuri de alfabetizare cu durată de 6 luni, de 1 an și de 2 ani. Pentru a recupera timpul pierdut de minor pînă ce a putut fi depistat de Autoritatea tutelară sau de organul de miliție, conducerea Institutului este nevoită să-l încadreze cît mai curînd în noul colectiv —

— clasă sau atelier (proces mai mult sau mai puțin anevoios, în funcție de o sumă de factori, unii dintre ei greu de sesizat și de neutralizat). Timpul cît minorul este încredințat Institutului trebuie folosit așa dar la maximum, astfel încît atunci cînd va fi redat societății acesta să aibă și o profesie. Cu rare excepții, ei părăsesc Institutul cu o calificare (fie că au absolvit școala profesională de trei ani, fie că s-au calificat la locul de muncă).

În acea zi de iunie, într-un cadru festiv, s-a înmînat carnetul de lucrător unui număr de 22 băieți care au absolvit școala profesională de 3 ani, iar carnetul de absolvent al cursului de calificare la locul de muncă la aproximativ 30 de foști elevi. Meseriile în care s-au calificat sînt dintre cele mai diferite: tîmplari, tapișeri, vopsitori, strungari, mecanici agricoli, mecanici de întreținere etc. (Expoziția deschisă cu acest prilej în holul pavilionului central este o dovadă a destoiniciei și cunoștințelor dobîndite). Conducerea Institutului a luat hotărîrea de a invita părinții elevilor cu o dublă intenție: ca familia să cunoască direct rezultatele obținute de către copii (învățatură, calificare) și totodată ca ea să sprijine — cel puțin acum — Institutul în munca de educare și reeducare a copiilor, să se realizeze o mai puternică legătură între aceasta și Institut, să se apropie mai mult familia de preocupările și munca desfășurată de colectivul de aici. Întîlnirea era deci un mijloc de verificare a măsurii în care părinții au reușit să înțeleagă unde și cînd au greșit în felul în care și-au îndeplinit îndatoririle și mai ales cum văd ei din perspectiva celor întîmplate, aceste nobile îndatoriri.

Dintr-o falsă și inutilă jenă, din păcate, unii dintre părinți au refuzat să răspundă invitației de a participa la întîlnire, iar alții au părăsit Institutul imediat după festivitatea de încheiere a anului școlar...

Dialogul Institut-familie a scos în relief cîteva aspecte, asupra cărora vom stărui ceva mai mult. Mai persistă încă în mintea multor părinți înțelegerea greșită a propriei vinovății față de copilul lor și față de colectivitatea noastră! Ei nu au izbutit să priceapă că toate aceste lucruri s-au întîmplat pentru că nu și-au făcut la timp datoria. Acești părinți au încercat să dea nu o explicație a greselilor lor față de copii, ci o disculpare a lor față de greselile copiilor. Astfel, Buzdugan Ion, salariat la paza contractuală, într-un oraș din nordul Moldovei, justifică infracțiunea comisă de fiul său Vasile, circumstanțial: în acel moment se găsea internat în spital. Respectivul părinte ignoră însă șirul de abateri mai mult sau mai puțin mărunte care au precedat furtul și au pregătit astfel terenul pentru ultima ispravă. Indiferența, pasivitatea familiei față de primele abateri ale copilului de la normele de conviețuire socială s-au manifestat felurit: de la minimalizarea gravității faptei atunci cînd, de pildă, tatăl constată că îi dispar cu regularitate din buzunar sume — mici — de bani și pînă la „teoretizarea” unei asemenea atitudini și concepții educative. Concludentă este atitudinea unei mame, Pahonțu Elena, care, deși știa că fiul ei a plecat de acasă și

s-a angajat la un I.A.S. din apropiere (cum nu s-au sesizat cei de aici?!), timp de 2 luni de zile (pînă la săvîrșirea infracțiunii), nu s-a interesat de el, nu a încercat să-l aducă acasă, l-a lăsat de capul lui. Fuga de responsabilitate a unor părinți ia aspecte mult mai îngrijorătoare. Se încearcă să se găsească drept cauză a dereglărilor de comportament ale copilului structura sa fiziologică și psihologică. (Precizăm că fiecare copil are o fișă în care sînt trecute și rezultatele examenului psihiatric pentru a se constata dezvoltarea sa morală. Toți sînt deplin normali psihiatric). Timuș Gh., din Arad, tată a 5 copii, dintre care ultimul în Institut, se dezvinovăța spunînd despre copilul său că este „rău din naștere”. Este limpede că acceptarea unei asemenea idei echivalează cu recunoașterea inutilității lui ca părinte. Un alt părinte voia să acrediteze ideea că unii dintre copii — respectiv băiatul lui — ajuung infractori datorită „întîmplării”.

Au fost și părinți care au examinat cu mult spirit critic vinovăția lor — e drept, ar fi fost bine să fi înțeles mai din timp acest lucru! Vișan Filofteia, recăsătorită, mama minorului Ștefănescu Valentin, mărturisea cu durere că își dă seama acum că dacă fiul ei a ajuns să aibă comportări necorespunzătoare, aceasta se datorește climatului moral și educațional statornicit de ea în casă: o toleranță excesivă, pornită dintr-o afecțiune maternă necontrolată. Galia Tudor aduce în discuții o altă vină a părinților: nesancționarea la timp a primelor abateri. Exemplifică cu propria atitudine față de greseliile săvîrșite de fiul ei Gheorghe. Acesta sura cite 2—3 lei, dar mama n-a socotit necesar să intervină la timpul potrivit, a subapreciat pericolul care amenința copilul. Un aspect dramatic al greselilor pe care le săvîrșesc unii părinți este arătat de Ionilă Gheorghe, profesor într-un oraș din Ardeal. Fiul a ajuns să capete convingerea că poziția socială a tatălui este pentru el o garanție că ar putea fi scos din orice situație neplăcută. Cum de s-a ivit asemenea înțelegere în mintea acestui minor? Prin chiar exemplul oferit de tată, care la solicitarea unui cunoscut, i-a scăpat copilul de o sancțiune dreaptă, meritată.

În cadrul dialogului s-au conturat și alte idei, pe care doar le enunțăm: rolul deosebit al mamei în statornicirea unui climat moral și al unui echilibru familial: moralitatea vieții intime a părinților; respectul pe care și-l datorează în mod reciproc tatăl și mama; gravele prejudicii pe care le aduce vieții de familie și copiilor indeosebi, abuzul de alcool al unor părinți. Întîlnirea dintre școală și familie a stabilit și sarcinile care stau în fața părinților în acest moment: părinții să secondeze Institutul în eforturile pe care le depune pentru reeducarea propritilor lor copii, să înceteze de a mai fi un mediu nociv, antieducativ. Pentru aceasta este necesar ca ei să evite orice fapte sau vorbe care ar avea ca rezultat contracararea influenței pozitive a Institutului. Socotim că este și o datorie a acelor școli generale care au avut elevi pe unii dintre minorii aflați în Institut să prelucreze aceste cazuri în cadrul lectoratelor cu părinții, să analizeze mai adînc cauzele care au determinat dereglările de comportament ale foștilor lor elevi.

Nicolae SORN

EXPOZIȚIA NAȚIONALĂ
DE ARTE PLASTICE A
ELEVILOR DIN LICEE,
ȘCOLI PROFESIONALE ȘI ȘCOLI
DE SPECIALITATE POSTLICEALĂ

„MIREASA DIN OAȘ”
MARIA MARTON
anul III
Școala tehnică de arhitectură
București

„EXPOZIȚIA DE ARTE PLASTICE ȘI
FOTOGRĂFII ARTISTICE A PIONIERILOR“, Iunie 1969
„CURIOSII“
ADRIAN ILIEȘ
Cl. a IV-a
Cercul foto:
Casa Pionierilor Zalău

Pregătirea pentru școală a copiilor de 6 ani

După un an de la coborîrea vîrstei de școlarizare la 6 ani, la care se adaugă un altul experimental, nu se pot trage încă concluzii definitive asupra rezultatelor. Putem însă afirma, pe baza cercetărilor ce s-au întreprins și a

datelor culese de noi la nivelul orașului Iași, că elevii au făcut față cu succes cerințelor activității școlare, ceea ce confirmă justetea și oportunitatea măsurii luate. Desigur, această problemă comportă încă studii de durată și de mai mare amploare în scopul unei fundamentări psiho-pedagogice științifice, riguroase. Totuși, experiența deja acumulată relevă unele constatări care merită a fi semnalate. La intrarea în școală, copiii de 6 ani, cu același nivel de dezvoltare fizică și psihică, au o pregătire diferită în funcție de posibilitățile educative și de preocuparea familiei, precum și frecventarea sau nefrecventarea grădiniței. Or, cercetările științifice de dată recentă demonstrează că funcțiile creierului la o vîrstă mică se perfecționează calitativ prin activitatea timpurie, iar marea plasticitate a sistemului nervos influențează pozitiv diminuarea inegalității culturale generată de dezvoltarea în condiții diferite. Aceste inegalități sînt mai ușor de înlăturat la o vîrstă mică și mult mai greu mai tîrziu, cînd ele încep să se consolideze și lasă urme asupra evoluției școlare. Spre exemplu, dacă un copil ar începe învățarea limbii materne la 6—7, ani ar avea nevoie de o perioadă de timp incomparabil mai mare decît în condiții normale și, bineînțeles, ar trebui să învingă dificultăți mai numeroase și mai mari. Același lucru se întîmplă, păstrînd proporțiile, cu cei care nu prezintă o bună pregătire la începerea clasei I. Sînt copii care posedă un volum apreciabil de cunoștințe și de prindere, cunosc toate literele, iar unii citesc chiar liber și mai adesea pe silabe. La aritmetică mulți socotesc în cercul 1—5; alții rezolvă probleme de adunare în cercul 1—10; unii povestesc cu ușurință după imagini. Există însă și copii care nu știu nimic.

În privința ritmului de lucru se întîlnesc, de asemenea, unele deosebiri importante. Mulți școlari nu țin pasul cu ritmul muncii în colectiv, obosesc, rămîn în urmă. — În aceste condiții învățătorii sînt obligați să le afecteze acestora timp prețios. Odată cu predarea primelor noțiuni elevii avansați se plictisesc, le scade interesul pentru activitatea școlară și devin neastîmpărați. Această insuficientă pregătire are repercusiuni negative asupra evoluției copiilor, întrucît instrucția elementară școlară are la

bază experiența de viață a copilului acumulată în timpul educației preșcolare. Observațiile noastre relevă că în clasa I-a copiii de 6 ani cu o pregătire anterioară încearcă întîmpina greutăți în asimilarea cunoștințelor. Aceștia se numără de cele mai multe ori printre mediocri sau printre cei rămași în urmă la învățătură.

Ca urmare, pînă la generalizarea învățămîntului preșcolar, preconizează pentru următorii ani, se simte nevoia inițierii unor măsuri pentru lichidarea inegalității dezvoltării culturale a copiilor necuprinși în grădinițe. Aceștia pot fi aduși o dată pe săptămînă în școală cite 2—3 ore, încă de la începutul anului școlar sau măcar pe trimestrul al treilea, iar după terminarea cursurilor claselor I—IV, timp de o săptămînă, pentru activități interesante și atrăgătoare ca: jocuri, plimbări, excursii, timp rezervat pentru desen liber și cînt, conversații etc.

O altă modalitate de sprijin ar consta în crearea unor grădinițe speciale pentru copiii de 5 ani, cu frecventarea a două zile pe săptămînă. În această conjunctură ar beneficia de o pregătire organizată un număr sporit de copii. Pe lingă însușirea unor cunoștințe la citire, aritmetică și dezvoltarea vorbirii, viitorilor școlari li se vor forma deprinderi de muncă și comportare. În același timp ar fi pregătiți psihologic pentru activitatea școlară. De asemenea, cei timizi ar deveni mai vioi, iar cei prea vioi ar învăța să se frîneze, să aibă în vedere respectarea normelor de activitate ținută, modul de prezentare și stabilitatea atenției pot înregistra progrese considerabile încît la începerea școlii să asigure premisele unor rezultate bune, economie de timp și scurtarea perioadei de latență, cu urmări pozitive asupra rezultatelor școlare din primele clase. S-ar realiza totodată o cunoaștere mai bună a copiilor în vederea examenului psihologic și medical.

În același context se înscrie necesitatea găsirii unor mijloace eficiente de inițiere pedagogică a părinților pentru educarea și pregătirea timpurie a viitorilor elevi în vederea unei mai ușoare adaptări la efortul și ritmul de activitate școlară.

Desigur, numai printr-un complex de măsuri gîndite și printr-o colaborare strînsă între școală și familie pot fi asigurate condiții relativ egale de pregătire culturală copiilor de șase ani, element hotărîtor în dezvoltarea și accelerarea progreselor cognitive ale acestora la nivelul exigențelor școlii actuale.

Iacob IRIMIA

Cercetător științific, Institutul de științe pedagogice, filiala Iași

În locul unui studiu teoretic, mai puțin util poate, despre rostul instructiv-educativ și recreativ, despre fumusețea, inepuizabila putere de seducție a jocurilor care auresc vîrsta copilăriei, începînd cu acest număr vom descrie cîteva dintre ele, în cadrul unei rubrici speciale. Din numărul imens al jocurilor practicabile unele în cameră, altele (cele mai multe) în aer liber, în tabere, în curți, pe terenuri propriu-zise ori improvizate, ne-am oprit, pentru început, la jocurile cu mingea.

„De-a școlile“. Un joc cu mingea pentru mai mulți jucători. Aceștia stau la 2 metri distanță de un perete. Primul izbește mingea de zid și o prinde cu miinile amîndouă. Repetă figura de două ori și are astfel o... clasă, dacă n-a scăpat mingea. Pentru a trece în clasa a doua, trebuie să izbească, la fel, mingea de perete, dar, înainte de a o prinde, jucătorul bate de două ori din palme.

Clasa a treia (dacă mingea nu a atins pămîntul): se izbește mingea de perete și, înainte de a o prinde, jucătorul își rotește antebrațele de 4 ori în fața pieptului, apoi bate de două ori din palme. La figura următoare, înainte de a prinde mingea, se duc palmele la spate și se bat una de cealaltă.

Prin figura a cincea jucătorul va absolvi „școala“. El aruncă mingea în sus. La cădere, o izbește cu palma și o aruncă iar în sus. De 10 ori. La a 10-a lovitură, prinde mingea

JOCURI CU MINGEA

cu aceeași mîină, apropiindu-se la 70 de cm. de perete. Izbește mingea de zid, apoi, fără s-o prindă, o izbește din nou, cu mișcări iute, de 15 ori, după care o prinde cu aceeași mîină.

Dacă mingea n-a atins pămîntul, sau n-a fost prinsă cu ambele mîini, jucătorul este declarat absolut al „școlii“ și jocul se reia de către următorul. Cînd unul dintre jucători greșește executarea unei figuri, jocul se continuă de un altul, cu figura la care s-a greșit.

„În presă“. Jucătorii se împart în două echipe egale, fiecare avînd un număr cu soț de jucători. În echipe se formează perechi din jucători aproximativ de aceeași înălțime. Echipele, cu un interval de 4—5 pași între ele, se aliniază în coloană cite doi, pe perechi, în spatele unei linii de

plecare. În față, la 15—20 m. se trasează o altă linie — de întoarcere.

Prima pereche din fiecare echipă are o minge, de baschet sau de fotbal. Cei doi jucători care formează perechea duc mingea între capete și o presează cu timpurile. Apoi se prind de braț și, la semnal, pornesc spre linia de întoarcere, ținînd tot timpul mingea presată între capete, fără a se ajuta de mîini. Dacă o scapă, o ridică și continuă. După ce au depășit linia de întoarcere, jucătorii se întorc la echipa lor și, înapoia liniei de plecare, predau mingea perechii care urmează.

Jocul se încheie cînd ultima pereche trece linia, terminînd astfel cursa. Cîștigă echipa care termină prima.

„Ridicarea mingii“. Pe o scîndură pătrată, o minge de tenis sau asemănătoare. Jucătorul trebuie să ridice scîndura fără ca mingea să cadă. Cine reușește aceasta de mai multe ori cîștigă.

„Alergarea cu lingura plină“. Jucătorii au într-o mîină sau în amîndouă cite o lingură cu o minge (sau un ou de lemn, un cartof etc.). Cîștigă acela care ajunge primul la capăt, pe distanța stabilită, fără a scăpa „încărcătura“. Dacă o scapă, se oprește, o repune în lingură și pornește din nou.

A. Gh.

AȘA DA!

A DESCHIDE UN CATALOG...

A deschide un catalog, acum, pe timpul vacanței, este ea și cum ai deschide o carte cu întâmplări, cu amintiri și pronosticuri. Terminăm de citit un roman despre profesorul de științe naturale Caldwell... Chiar dacă în cataloage nu se potrec lucrurile ca în romanele moderne, mă atrăgeau foile mari, tradiționale, unde fiecare elev al școlii generale nr. 12 din Brăila își are scris numele.

Am răsfoit în fugă „capitole”, cumva hazlii, cumva serioase, de altfel obișnuite. Clasa a VII-a B, de pildă, n-a avut premiat întâi. Ce s-a întâmplat? Unde a dispărut premianțul? Până în ultima zi de școală, numele lui era cunoscut... Dar chiar în ziua aceea clasa întreagă a stricat o... numărătoare și nimeni n-a vrut să spună o vorbă despre cine și cum. Tutorul li s-a scăzut nota la purtare, așa că premiul întâi...

Lui G. D. îi plăceau într-un timp toate pixurile colegilor săi. Luat din scurt, elevul se jura că nu fură, fiind au început să-i cadă, din minceală, unde le băgase, din buzunare, din manșete, pix după pix...

Dar, catalogul clasei întâi s-a deschis, pe rând, la numele a două colege de bancă. Două prietene. Ce dovezi de amicitie se pot da la asemenea vîrstă? Destule. Ca și între oamenii maturi.

Rădulescu Lilliana s-a îmbolnăvit. A fost internată. Colega ei, Lazăr Aristița, de atunci, a avut zilnic de mers, de acasă, nu numai la școală, ei și la spital. O însoțeau discret, din cînd în cînd părinții ei și învățătoarea (Rița Meiroșu). Revenită la clasă, Lilliana nu rămăsese în urmă cu învățătura. Întîmplarea a făcut, după un timp, să se îmbolnăvească Aristița. Rolurile s-au schimbat. Vizitele Lillianeii cine știe dacă n-au grăbit însă-nătoșirea prietenei sale? Sfirșitul anului școlar, vacanța le-au găsit împreună, exuberante, iubite, acasă, la școală.

Am închis catalogul cu gîndul la altruismul copiilor, care mi s-a părut, deodată, dominantă școlilor brăilene.

Pentru că doi copii, la începutul existenței lor școlare, au reușit să atragă atenția asupra nemăsuratului sentiment al prieteniei, dincolo de vîrstă. Am simțit, în cuvintele învățătoarei lor, certitudinea comuniunii devederi a educatorilor și părinților în acest vast domeniu psihologic.

A. G.

AȘA NU!

SEMNE

Mama elevului C.P. din clasa a VI-a venise la școală să se intereseze de situația la învățatură a fiului său. Deși nu lipsit de posibilități intelectuale, elevul avea o situație mediocră. I-am atras atenția mamei că, pentru a-și îndrepta notele, copilul trebuie controlat cu perseverență acasă, că are nevoie de un ajutor insistent din partea părinților. Mama mi-a mulțumit și m-a asigurat că va ține cont de îndrumările primite. Deși se stăpînea, nu-și putea ascunde în întregime iritarea provocată de convorbirea noastră. Eram sigur că C.P. va fi strașnic „săpunit” acasă și îmi reproșam într-un fel faptul că nu am fost mai reținut în semnalarea lipsurilor elevului meu.

Presupunerea mea s-a adevărit. A doua zi copilul era plin de semne. Semne ale unei bătăi erinace.

O pată mare, vinată în jurul ochiului drept... O zgîrietură adîncă pe obrazul tinăr de la coada sprîncenii stîngi pînă la bărbie... O mină umflată, bandajată în tifon mult..., o față îndurerată, speriată; o uitătură piezișă, dușmănoasă, adresată tuturor. Dar mai ales profesorilor și dirigintelui în mod cu totul special.

— Vedeti! Parcă ar vrea să spună îndurerat copilul. După ce au primit sfaturile dumneavoastră, părinții mei au acționat. Și nu de mîntuială. Cu toată convingerea că metoda lor este foarte indicată.

A procedat bine mama lui C.P.? Mulți părinți argumentează că „bătaia e ruptă din rai” și o folosesc ca pe cea mai eficace metodă de educație. Ba unii vin la școală și ne sugerează și nouă acest procedeu brutal, pe care îl detestăm din adîncul conștiinței noastre. „Dacă nu învață, bate-ți-l! Dau în scris că n-o să aveți nici o neplăcere”. Sau: „E nedisciplinat? Pune-ți mina pe nua!”. Etc. etc.

Bătaia sălbatică sau administrarea „sistematică” a pedepsei corporale, departe de a duce la corectarea și îndreptarea copilului, are grave reper-

eusiuni în educația sa, atentează la integritatea personalității lui, îi produce stări violente de repulsie și ură față de cei care au administrat-o. Și, în afară de faptul că-l face să sufere fizic, influențează în sens negativ psihicul său maleabil: îi creează puternice complexe de inferioritate, dă naștere unei timidități excesive și unei continue frici de greșală, fenomene care îiucid total inițiativa.

Pe de altă parte, unii copii se obișnuiesc în așa măsură cu acest tratament, încît rămîn indiferenți la represalii, oricît de dureroase ar fi. Mai mult, învață și ei să bată și-și fac un principiu din acest mod de comportare, nu numai cînd trebuie să se apere, ei și atunci cînd vor să obțină ceva, considerînd că puterea fizică este unicul criteriu de apreciere a valorii. În acest fel învață să-și conducă viața după legea „celui mai tare”. Ca să nu mai amintim de cazurile în care copiii pîndesc momentul favorabil al răzbunării împotriva părinților, îndrăznind să ridice mina asupra lor.

Ca metodă de educație bătaia a făcut carieră în școala trecutului. Prin ea se inocula în conștiința elevului o frică teribilă de educator și de carte. Școala devenise astfel o instituție nimerită pentru a însămintă această teamă de la cea mai fragedă vîrstă. Procedul, șubred și reprobabil, ducea la învățarea pe dinafară a lecțiilor și la o disciplină forțată.

Procedul acesta inuman folosit în familie duce la efecte educative contrare celor scontate. Copiii se înrăiesc, se inhibă, se îndepărtează de părinți și chiar de profesori. (transferînd sentimentele de dușmănie provocate de sancțiunea primită, asupra școlii), se tem să mărturisească greșelile și se deprind cu minciuna și încercetivitatea, iar uneori devin, la rîndul lor, violenți și brutali. Degeaba intervenim ulterior cu înțelepciune încercînd să-i convingem sau să le trezim interesul pentru carte, incitîndu-le ambiția. Ne vom lovi de un zid, greu de trecut. Școlarii supuși unui asemenea tratament rispostează: „n-a scos din mine nimic cu bătaia, dară-mi-te cu asemenea fleacuri!” Așa apar copiii-problemă care numai după multe eforturi conjugate (ale școlii, familiei, organizațiilor de tineret și ale opiniei publice) vor putea fi recuperați. Se pot evita astfel de situații, excluzîndu-se complet din viața școlii și pe cît posibil și din cea a familiei bătaia cu semnele penibile de pe trupurile copiilor.

Ștefan NICOLAE, Turnu Măgurele

SECVENȚE

Printre dosarele al căror deznodămînt — hotărîrea judecătorească — le-a fost sau le va fi anexat neiertător, așa cum o cer faptele, multe implică, într-un fel sau altul, educația, lipsa și, poate, centrul ei. Inaderența la normele de viață ale societății, manifestată infracțional, în mod izolat, atrage atenția nu numai oamenilor legii, ei, din ce în ce mai mult, opiniei publice. Cîteva secvențe:

— Furtul unei sume de bani de la un coleg de liceu și de internat i-a dus în fața procuraturii pe cei doi infractori elevi. Păgubașul retrăgîndu-și plîngerea, autorii furtului au fost scoși de sub urmărire penală, dar puși în discuție, într-o judecată ad-hoc, la un tribunal al opiniei școlare.

— Un dosar cuprinde fapte privind o „familie”. Soț și soție, de comun acord, au inițiat o fată. Într-una din zile, singur cu fiica sa, tatăl adoptiv, sub pretext că e... bolnav i-a cerut acesteia să-i facă „masaje la inimă” după care a siluit-o.

O casă din paianță, cu ferestre întunecate, pe strada Teiuș, aflată la marginea Bucureștiului, aproape în cîmp. Cu cîtăva vreme în urmă, se retrăsese aici, părăsindu-și soția și copilul, A.N. N-avea serviciu. Se ocupa, împreună cu trei asociați mai tineri, cu vînzarea biletelor „în plus”, la cinema. Asociații, trăitori pe spinarea părinților, îl ascultau docili. Așa că, unul dintre ei, prima oară, un altul, a doua oară, cunosce, la film, cite o fată; „Hai la un ceai” — sună invitația, mai mult sau mai puțin, neutră. Un ceai?! Într-o cofetărie, încă o pereche, întilnită din întîmplare, se arată dornică de o asemenea distracție. Ajung toți la casa lui A.N. din marginea orașului. Beznă. Proprietarul lipsește. Trebuia așteptat. Tipetele fetelor erau inutile... Pe la miezul nopții, vine și A.N., cu încă un bărbat. Perechea, întilnită din întîmplare, reușește să fugă. B.M., fata cunoscută la film, venită la un „ceai”, violată, aude acum următoarele: „Cine intră aici, nu pleacă...” etc. etc. Este sechestrață timp de săptămîni, ceasul și alte obiecte îi sînt vindute. Este vindută ea însăși. Devine mijloc de trai al proxenetului N.A., descoperit curînd, împreună cu asociații săi.

Anecheta continuă, dosarul nu e încă public, de aceea, înainte de a urmări deznodămîntul din sala de tribunal, am notat cele întîmplare și atît. Cei în cauză vor fi pedepsiți cum se cuvine (de la 1 ianuarie 1967, pînă în prezent, tot cum se cuvine au fost pedepsiți și cei 412 indivizi inculpați pentru viol, în special împotriva minorilor).

Dar vă întrebați, probabil, și pe bună dreptate, ce s-a întîmplat și ce se va întîmpla cu fata aceea, cu prima, cu a doua... B.M., ultima victimă, s-a întors acasă, după săptămîni — părinții nu-i îngăduiseră pînă atunci să lipsească nici o singură noapte. Mama ei s-a sinucis de durere.

A. G.

Asistența psihologică

LA CELE MAI MICI VÂRSTE

În oricare moment al existenței sale, copilul este o ființă completă. După stilul particular al comportamentului, în evoluția lui psihică — ca și în cea fizică, de altfel — se disting mai multe etape (stadii), care se succed în aceeași ordine, indiferent de mediul social în care trăiește. Mediul social mai evoluat cultural, mai bogat în incitații, favorizează însă succesiunea mai rapidă a acestor stadii, contribuind astfel la o dezvoltare normală sau accelerată. Într-un mediu social înapoiat, neprielnic, individul rămâne inevitabil în urmă.

Așadar, evoluția psihică a unui copil nu depinde exclusiv de înzestrarea biologică, ci mai ales de mediul social în care trăiește. „Ca și mușchii, inteligența se dezvoltă prin exerciții” spune Piaget. Dacă ne mai amintim că și înzestrarea biologică depinde într-o măsură hotărâtoare tot de factorii de mediu, care pot să acționeze asupra organismului fie prin aparatul genetic, fie prin factorul matern în perioada prenatală, trebuie să admitem că grija față de copil, — cețeanul de mîine al societății — trebuie să înceapă foarte de vreme.

Perioadele de sugar și antepreșcolar sînt adesea hotărâtoare pentru dezvoltarea ulterioară, fiindcă tocmai în aceste faze se pun bazele funcțiilor psihice importante care stau la fundamentul oricărei activități: funcția apetitivă, funcția ordonatoare și funcția de realizare. Să luăm, de pildă, însușirea limbajului, activitate intelectuală specific umană. De altfel, se și spune că ontogeneza la copil termină de rețetă filogeneza tocmai în momentul cînd apar elementele de limbaj. După cei care susțin acest lucru, copilul intră în comunitatea umană numai atunci cînd deprinde limbajul, instrument al comunicării interumane, al reprezentărilor și al gândirii, al însușirii experienței social-istorice a omului. Or, prin studii și observații făcute în special la copii cu dificultăți în vorbire, s-a ajuns la concluzia că însușirea limbajului este o rezultată a celor trei funcții susamintite (Pichon). Astfel, funcția apetitivă constă în dorința de comprehensiune specific umană și ține de dinamismul speciei. (Collectivul uman în care copilul trăiește face necesară apariția unui mijloc de comunicare — limbajul). Funcția ordonatoare în însușirea limbajului ne apare limpede dacă observăm felul cum aceasta se formează și se dezvoltă. Copilul nu prea în mod pasiv idiomul persoanelor înconjurătoare, ci îl modifică și-l organizează conform înțelegerii sale; el imprimă un specific al vârstei asimilării progresive a structurii gramaticale. Așa, de exemplu, primele cuvinte sînt generalizatoare (cuvinte-propoziții sau chiar cuvinte-frază): cînd fiul nostru spune „papa” (mîncare) poate să însemne pentru el, „vreau mîncare” sau „aceasta este mîncare” etc. Funcția de realizare constă în facultatea copilului de a se servi

de aparatele sale senzorio-motorii. Ca să ne referim tot la limbaj, el are posibilitatea de a recunoaște cuvintele și de a folosi aparatele sale laringo-faringo-palatine pentru reproducerea sunetelor și a cuvintelor. Bineînțeles că, pentru a învăța să vorbească, copilul mic trebuie să aibă cît mai mult posibilitatea să-i audă pe cei din jur vorbind. De aceea, este absolut dăunător — și nu numai din punct de vedere al dezvoltării limbajului — procedul unor mame și mai ales al unor dădace de a-i da somnifere pentru ca să doarmă cît mai mult (așa ca ele să-și vadă liniștite de alte treburi). Persoanele din preajmă trebuie să-i adreseze copilului mic cuvinte și fraze scurte atît în timpul îngrijirilor cît și în timpul jocului.

Urmărirea dezvoltării psihice este la fel de necesară și înainte de perioada apariției limbajului. La această vîrstă însă dezvoltarea psihică este greu de separat de cea motorie (de altfel, motricitatea are o contribuție deosebită în apariția și dezvoltarea activității psihice). Totuși, în mod practic, mai ales cînd se constată abateri de la normal, este important să se facă o distincție între psihic și motoriu. Astfel, cînd se observă întîrzieri în funcția mersului trebuie neapărat să se țină seama că „a ști să meargă” nu este tot una cu „a putea să meargă”. Neputința de a învăța mersul denotă întotdeauna înapoiere psihică, pe cîtă vreme neputința de a merge poate fi cauzată de boli generale ca: leziuni osoase, musculare sau neurologice. Se înțelege că nu se pot eticheta întîrzieri psihice copiilor care nu merg la timp, acest lucru putîndu-se datoră faptului că nu li s-au oferit condiții prielnice însușirii acestei funcții (posibilități de a se țiri, de-a merge în patru labe etc.)

Un rol deosebit în dezvoltarea generală (fizică și psihologică) îl are afectivitatea. Deși nu putem fi întru totul de acord cu cei care susțin că majoritatea nevrozelor infantile și chiar ale adulților își au originea în frustrările afective suferite în perioada de sugar, socotim totuși că psihologic individul trebuie luat în considerare și înțeles încă din stadiul „impulsiv” (primele 4—5 săptămîni). În acest stadiu, caracterizat de Wallon prin reacțiile de „apetit alimentar și neiniște”, copilul manifestă deja acea dorință de mîngîiere de care nu este bine să-l lipsim. Prin această prismă trebuie privite unele situații cînd copilul nu se liniștește și nu adoarme decît dacă este purtat în brațe sau legănat ușor. După M. Poro: „Legănarea unui copil, stimularea lui afectivă prin gest și voce, cum numai o mamă o poate face, îi creează din nou, deși numai temporar și incomplet, acea stare de bine și de siguranță totală în care se găsea înainte de naștere”. Oare, nu sînt mai fiziologice, mai naturale, aceste procedee de a liniști copilul decît administrarea de calmante, care din păcate sînt prescrise cu prea multă ușurință, sau

OCHII PREA AGERI

Ați bănuțit vreodată că și ochii foarte buni pot produce neplăceri? Este cazul ochilor denumiți în medicină *hiperopi* (pe care îi întîlnim la 98% dintre români). Sînt ochii „de vultur”, cu vederea supranormală (3/2), ochi ageri, care cercetează fără încetare. Tocmai de aceea, cu timpul, și, mai ales, în copilărie cînd organul vederii nu este suficient consolidat, iar neastîmpărul și curiozitatea caracteristice vârstei îl solicită într-una, ei obosesc. Și nu e de mirare, căci ochii aceștia iscodesc, scrutează neconținut, de cum se deschid, în zori, și pînă se închid, în noapte... Iar fiece privire aruncată înseamnă o încordare în plus a mușchilor dinăuntru lor, o sforțare, cu atît mai mare, cu cît copilul privește mai din aproape. Căci spre a zări ceva, noi punem la punct ochiul, acest impresionant aparat optic, îl potrivim (inconștient, prompt și foarte precis) la *sarfi*, cum se spune în limbaj cinematografic, adică, în termeni medicali, îl *acomodăm*. Iar acomodarea lentilei vîi din ochi — lentilă în stare să-și schimbe clipă de clipă curbura, să se bombeze, sau să se teșească — se face printr-o contracție musculară.

Ochiul hiperop este ceva mai *scurt* (brachioftalm), cu retina (membrana sensibilă: pelicula fotografică) mai aproape (cu vreo fărîmă de milimetru) de lentilă. Astfel că i se solicită și muncă în plus, de acomodare neconținută: nu numai pentru aproape, ci și pentru distanță, pentru orice distanță. Acomodarea aceasta cere o sforțare musculară sporită continuă, rapidă și puternică... Ochiul acesta, hărăzit parcă depărtărilor și întinsurilor este silit (de civilizația noastră care invită la studiu și oferă ocupații „la virful degetelor”, munci de precizie) să privească din aproape, atent, îndelungat, minuțios și fără răgaz, adesea la o lumină artificială. Contractia mușchilor lui (inițial tonică: lentă și permanentă) devine în aceste condiții *cîrcel* (contractii clonice: bruște și scurte) *epuizant* (cu risipă de energie, cu transformarea glicogenului muscular în acid lactic și intoxicarea locală cu acesta) și *dureros*. Așa că hiperopii simt la citit ca o bară pe frunte, ca o apăsare înapoia ochilor, dureri în tîmple, sau chiar migrenă; literele le joacă, se estompează brusc și li se încalcă. Ei dau să apropie cartea de lampă, ca să vadă mai bine, dar lăcrimează și trebuie să clipească. Apoi, ca să se odihnească, închid ochii o leacă... Dar durerea-i prinde de cum reiau lucrul. Și-i apucă și o neliniște, ori o somnolență... Toată ziua îi supără lumina (doar ochelarii de soare ce-i mai ajută). Marginea pleoapelor li se roșește (congestie de reacție), iar genele le vor cădea (blefarită).

Leacul?... Unul singur: *ochelari* (de plus: cu lentile convergente). Nu ca să vadă mai bine! Căci vederea lor este perfectă. *Ci ca să vadă fără sforțare*. Numărul (de dioptrii al) ochelarelor se stabilește după lentila de plus (convergentă) cea mai puternică prin care copilul sau adultul încă mai deosebește (de la 5 m.) litera cea mai mică a tabloului (optotip) cu semne. Acești ochelari, ce corectează total hiperopia, vor aduce vederea la „normal”; adică o fac mai puțin clară pentru depărtare, dar mai puțin obositoare și dureroasă cînd e vorba de acomodările la apropiere. Ei vor fi purtați însă numai la citit, scris, lucru de mîna, televizor. Vom prefera o sticlă azurie (ficusal), mai odihnitoare. Și fără doar și poate, o ramă frumoasă, atrăgătoare, elegantă, care să determine pe copil să-i poarte.

Iar ca măsură de igienă: în aer liber jocul cu mingea. Oricare-ar fi el — oina românească, tenis, ping-pong — acesta reprezintă o reală *gimnastică a privirii*. Cînd ochii urmăresc o traiectorie, mușchii din afara și cei dinăuntru lor se contractează și se decontractează progresiv, gradat, fără căderi, fără bruschețe, fără sforțări, prin mișcări line și armonioase.

Dr. Grigore DAVIDESCU

lăsarea lui să plîngă pînă adoarme din oboseală? Fără îndoială că, înainte de a admite că noul născut își reclamă prin plîns și agitație dreptul la mîngîiere, trebuie înțelurate toate cauzele la care el reacționează prin plîns și care pot fi: foame, sete, înfășare incomodă, scutece ude, boală etc.

Cunoașterea aprofundată a copilului permite înțelegerea manifestărilor, evitarea confuziilor și a măsurilor greșite care s-ar putea lua. (De exemplu, nevoia de mișcare pînă la 3—4 ani este interpretată adesea ca o nervozitate, manifestările care țin de afirmarea personalității sînt deseori considerate încăpăținare, mulți părinți neglijînd trebuințele naturale afective și intelectuale ale fiului lor, etc.) Să nu uităm că uneori trăsăturile negative ca lipsa de voință, nehotărîrea, comoditatea, egoismul, nesiguranța interioară, teama își au originea tocmai în neînțelegerea și necunoașterea dezvoltării psihice de la vîrsta mică

(și, ca urmare, în aplicarea unei educații greșite).

Iată de ce este necesar ca părinții să fie ajutați să cunoască particularitățile copilului atît cele biologice cît și cele psihologice. Dar cui i se pot ei adresa pentru un psihodiagnostic competent, cînd policlinicile specializate în pediatrie nu au toate psiholog, și chiar dacă îl au, acesta abia poate face față cazurilor patologice majore? Centrele de neuro-psihiatrie infantile, foarte puține la număr, se ocupă de asemenea numai de cazurile patologice. În situația actuală considerăm că rolul de a urmări dezvoltarea psihică a copilului ar trebui să revină tot medicului pediatru. Dar pentru a se achita cu competență de o problemă atît de complexă și de importantă, socotim necesară introducerea în programa analitică a facultății și în cadrul stagiilor de perfecționare, a unor cursuri de psihologie a copilului.

Viorica VASILIU
medic pediatru

PRIN MUNȚII APUSENI

(cu trenul, cu autobuzul, dar mai ales pe jos)

Într-un număr anterior al revistei scriam că de fapt cea mai bună pledoarie pentru turism este practicarea lui. În cele ce urmează, vom descrie o excursie efectuată de către eleve și elevi ai claselor IX-XI de la Liceul Nr. 21 — București în Munții Apuseni. După o documentare amănunțită, am stabilit traseul definitiv al excursiei, având în vedere scopul ei instructiv-educativ, interesul pe care-l reprezintă obiectivele turistice propuse, durata și numărul de participanți (fixat în funcție de posibilitățile de transport și cazare), vârsta și pregătirea participanților. În prealabil, am depus documentația necesară pentru obținerea aprobării din partea Inspectoratului școlar. După obținerea acestei aprobări am luat legătura cu O. N. T. „Carpați” pentru a contracta excursia. A urmat apoi vizita medicului obligatorie pentru toți care luau parte la excursie și, în fine, am ținut două ședințe teoretice de pregătire.

Colectivul care a efectuat excursia a fost compus din 27 fete și 23 băieți, însoțiți de trei cadre didactice. Menționez că această excursie prezenta un grad de dificultate ridicat și că ea a fost realizată cu elevi care participaseră cu regularitate la asemenea acțiuni, iar ea s-a început din clasa a V-a. În ședințele teoretice s-au dat indicații cu privire la echipament și proviziile de hrană necesară, s-au făcut demonstrații practice asupra modului de a împacheta un rucsac; în fine s-au dat sfaturi practice cu privire la felul în care se apără de ploaie turistul și rucsacul. Dăm acum necesarul fixat pentru această excursie:

A. *Echipament:* rucsac (obligatoriu); 2-3 perechi ciorapi bumbac; 2-3 perechi ciorapi lână subțiri; trening complet.; 2 per. chioloși + 1 costum baie; 2 cămăși 2-3 maiouri; pălărie-șapcă-basc; pantalon-fustă-sort; hanorac, apărătoare ploaie, pulover mineci lungi; 2-3 batiste; ghete, bascheți bocanci munte; pijama.

B. *Obiecte de uz personal:* briceag; săpun; ochelari de soare; ac, ață, nasturi; prosop; pastă și periuță de dinți; sfoară, bidon apă; pungă nylon; hirtie scris, creion, hirtie igienică; trusă medicală, feșă, tifon, vit. C. 200, hipermanganat sodiu, aureociclină 3% (unguent), jecolan, ciocolax, leucoplast, pansaplast.

C. *Alimente:* 1/2 kg. zahăr cubic; 2 lămii; 250 g. ciocolată; 1/2 kg. slănină afumată; 250 gr. măsline; 2 cutii conserve pate de ficat; hrana rece pentru 1/2 zi. Greutatea totală a rucsacului să nu depășească 7 kg.

În una din ședințe am prelucrat instrucțiunile Ministerului Învățământului nr. 418/1965 cu privire la măsurile minimale pentru prevenirea accidentării elevilor (cap. 8). S-a comunicat programul zilnic, pe etape și subetape, cu date suplimentare privind dificultatea acestora, caracteristicile obiectivelor de vizitat, informații asupra reliefului și așezărilor. Am stabilit de asemenea: colectivul de redactare a jurnalului de excursie; colectivele care urmau să colecționeze floră, insecte, roci; echipa de foto; elevii care formează avangarda și cei care încheie grupa; au fost stabilite semnalele (cu fluierul) pentru oprire, pornire, haltă.

În continuare, vom răsfoi împreună filele jurnalului de excursie.

Ziua I-a. 15 iulie. Orele 22. Întâlnire la Biroul de informații din Gara de Nord, Urcarea în vagon, în ordinea claselor. După plecarea trenului, o regrupare în compartimente după preferințe. Ora 22,

1. Intrare în Ghețarul Scărișoara

32, plecarea din Gara de Nord.

Ziua a II-a 16 iulie. Orele 6,55.

Sosim punctual în gara Cimpia Turzii. Luăm autobuzul care circulă spre Turda. Durata 25'. Turda fostul Potaissa, reședința Legiunii a V-a Macedonica, renumit pentru bogatele saline, este astăzi un oraș în plină transformare. Admirăm în trecere noul hotel „Potaissa” și „Teatrul de stat”. Ne îndreptăm către punctul de plecare propriu-zis al excursiei noastre: Casa de adăpost „Cheile Turzii” (alt. 450 m., capacitatea de cazare 70 locuri și camping). Distanța de 8 km. este parcursă în două ore. După repartizarea elevilor pe dormitoare, program liber. Dejunul în aer liber și câteva ore de odihnă. Vizităm Cheile, acest monumental naturii în care au supraviețuit rarități, chiar unicate ale faunei și florei noastre. Orele 19, cina, servită la cabană. Orele 22, stingerea.

Ziua a III-a. 17 iulie. Pornim la orele 2,45 într-un marș de noapte spre halta „Sînmihal de Sus”. La ora 4,33, plecăm cu „mocănița” spre Cimpeni. De-a lungul văii, de o rară frumusețe, se înșiră localități (Burul, Lunca, Baia de Arieș Lupșa etc.) cunoscute ca vechi așezări de olari, agricultori, păstori sau mineri. Ora 10,29, sosire la Cimpeni. Situată la răscrucea văilor ce coboară dinspre munții Bihorului, Gilăului și Metaliferi, localitatea a jucat un rol însemnat în istoria poporului nostru. Cetele de iobagi ale lui Horia au ocupat orașul în 1784. În 1848, Avram Iancu a avut aici reședința, organizând și conducând rezistența eroică a maselor de moși. În fața Consiliului popular, pentru a-i cinsti amintirea, a fost ridicat un monument. După dejun, pornim la orele 13 cu autobuzul pe Valea Arieșului Mare spre comuna Gîrda de Sus. (34 km.) Ajunși aici, începem ascensiunea (ora 15,40) spre cabana Scărișoara (alt. 1108 m, capacitate 60 locuri, bufet rece). Distanța 5 km, durata 1,30' marcaj „cruce roșie”.

Ziua a IV-a. 18 iulie. Odihniți după o noapte petrecută la cabană, vizităm ghețarul Scărișoara (2 ore și 30'). Distanța 1,3 km., marcaj „punct roșu” (vezi foto 1). Cu această ocazie am vizitat și unele interioare de case moștești.

După masă, program administrativ și pregătirea unui foc de tabără.

Ziua a V-a. 19 iulie. Ținta noastră din această zi este „Padișul”. Distanță 20 km., marcaj „bandă albastră”. Urcăm pe lângă Apa din Cale și după 2 ore de mers ne vedem siliți, din pricina ploii, să ne adăpostim la o stîină de la poalele virfului „Bătrîna”. Trecînd prin depresiunea „Călineasa” și urcînd ușor spre „Apa din Piatră”, drumul coboară apoi spre cabana „Padiș”. Facem un popas la izvorul din poiana „Călineasa”. După 5 ore de mers, folosind drept punct de orientare virful „Biserica Moșului” (1466 m.) (foto 2), sosim la cabana „Padiș”. (alt. 1280 m., capacitatea 34 locuri, camping și bufet rece). Am parcurs unul din cele mai caracteristice peisaje de platformă carstică. Am străbătut depresiuni lipsite de apă, am urcat pante domoale, adesea lipsite de vegetație, am urcat peste lapiezuri.

Ziua a VI-a. 20 iulie. Ora 9. Pornim în „Circuitul izvoarelor Someșului Cald”, pe parcursul căruia ne așteaptă Cetatea „Rădeasa” cu impunătorul ei portal de peste 15 m. Distanța 14 km., marcaj „punct roșu”. Trecînd peste un pod de lemn și peste o terasă de stîncă ajungem într-o sală imensă, straniu iluminată de razele de soare ce pătrund prin hornuri. Trecînd printr-un culoar întunecos ajungem brusc în „Poiana Rădesei”. Am parcurs doar 259 m. (Turizii mai puțin antrenați se pot întoarce din acest punct pe traseul de deasupra „Cetății Rădesei” la „Padiș”). Continuăm drumul spre „Belvedere” (1342 m.), unde facem un popas

mare. Trecem apoi pe lângă „Cup-tor”, traversăm valea Someșului spre peștera „Honu”. Vizităm în drum „Tunelul mic” și ajungem iarăși în poiana „Rădesei”. Deasupra ei, admirăm cele 5 avenuri. După 6 ore de mers ne întoarcem la „Padiș”.

Ziua a VII-a. 21 iulie. Zi de odihnă. După masă, vizităm virful „Biserica Moșului”, de unde se poate admira frumusețea peisajului pînă către cantonul silvic (2 ore).

Ziua a VIII-a. 22 iulie. Orele 10. Plecarea în excursie-circuit cu vizitarea obiectivelor: „Cetățile Ponorului”, „Poiana Florilor” și peștera „Focul Viu”. Distanța — 16 km., marcaj „punct albastru”, „punct galben”, bandă roșie” și din nou „punct galben”. Coborînd înspre „Izbul Ponorului”, străbătem largă depresiune a poienii „Ponor”, cu interesantele ei „sorburi”, în care apa riului dispare și reapare după ce parcurge mai bine de un km. sub pămînt, în interiorul „Cetăților Ponorului”. Pe un drum de birne, trecînd peste un grohotiș abrupt, ajungem în fața peretelui de peste 100 m. înălțime în care este săpat de ape portalul „Cetăților” (foto 3.) Pe deasupra „Cetăților” urmînd deviația marcajului „punct albastru”, ajungem la balconul I, de unde avem o vedere asupra dolinei a III-a, asupra firului văii „Cetăților” și dealurilor împădurite ce închid depresiunea. Vizităm și balconul II. Continuăm traseul. După ce ieșim din „Poiana Florilor”, ne îndreptăm spre peștera „Focul Viu” (La amiază, cînd razele soarelui străbat hornul peșterii și cad pe blocul de gheață dau o lumină feerică). Înapoiți la marcajul „punct albastru”, ne oprim la un indicator „5” pînă la izvor pentru odihnă. Revenim, închizînd circuitul la Cabana „Padiș” în jurul orei 19.

Ziua a IX-a. 23 iulie. Orele 9,30. Plecarea spre „Stîna de Vale”. Distanță 20 km, marcaj „bandă roșie”. Ținem la început curba de nivel; urcăm pînă în șaua Cumpănăfelului și un popas la izvorul „Fintina rece”. Ajungem pe muchia plată

(Continuare în pag. 18)

2. Cabana Padiș

PREOCUPARE CONTINUĂ

Ca profesor și diriginte (patru ani consecutiv) al clasei a VIII-a din acest an școlar de la Școala generală din comuna Satchinez (Județul Timiș) am ținut seama de unul din obiectivele esențiale ale educației școlare: orientarea profesională. Confruntarea rezultatelor a două sondaje (unul efectuat în prima oră de dirigenție din clasa a V-a, iar celălalt în ultima oră de dirigenție din clasa a VIII-a) ne îngăduie câteva concluzii cu un caracter practic.

Din 26 de elevi (11 băieți, 15 fete), cîți formau colectivul clasei a V-a, o singură fată nu era încă decisă. După specificul meseriilor pe care și le-au ales atunci, 15 elevi (9 băieți, 6 fete) ar fi trebuit să urmeze școli tehnice, profesionale sau ucenicia la locul de muncă pentru a ajunge: șofer (5); șofer sau tractorist (1); șofer sau minier (1); mecanic auto (1); tîmplar (1) — meseria tatălui; croitoreasă (3); muncitoare textilistă (1); vînzătoare (2). 10 elevi (2 băieți 8 fete) ar fi trebuit să dea concursul de admitere la licee teoretice și de specialitate pentru a deveni: inginer (1); ciîțer (1); medic (2); artistă (3); pictor (1); farmacist (1); învățătoare (1).

Se poate observa că numărul celor orientați spre profesii cu caracter practic precumpănește. În special băieții au manifestat asemenea înclinații. Ceea ce m-a surprins însă în mod deosebit, la această primă oră de dirigenție dedicată orientării profesionale, a fost faptul că, deși elevii mei sînt mai toți fii de țărani cooperatori, totuși, nici unul dintre ei nu și-a ales profesia de țaran cooperator, tehnician sau inginer agronom și doar unul singur oscila între profesia de tractorist și cea de șofer.

Opt unile mărturisite la ultima oră de dirigenție, demonstrează o optică maturizată, creșterea simțului răspunderii, participarea conștientă la hotărîrea luată (în acest sens i-au ajutat excursiile de studii organizate la Timișoara și Arad, unde au vizitat numeroase uzine și instituții culturale; de asemenea, vizitele făcute la diferite unități ale Cooperativei agricole de producție „Voiața” din Satchinez, înfîlțirile cu frunți în producție, cu scriitori și artiști, ca și lecturile și explicațiile primite din partea mea).

Din 26 de elevi, din clasa a VIII-a, doar 16 au rămas fideli profesiei alese în clasa a V-a. Dar fiecare dintre ei este decis acum pentru meseria cea mai potrivită lui.

Astfel, în virtutea opțiunilor lor, 16 elevi (9 băieți, 7 fete) se vor îndrepta spre școli tehnice, profesionale și spre forma de ucenicie la locul de muncă pentru a se specializa în meseriile de: croitoreasă (1); dactilografă (1); electrician (1); strungar (1); muncitoare textilistă (5); șofer (2); mecanic automobile (1); tîmplar (1); brutar (1); muncitoare la fabrica de mase plastice (1); vînzătoare (1). Dorește să dea examene de admitere la liceele teoretice și de specialitate 8 elevi (6 fete, 2 băieți) pentru a-și crea posibilitățile de a ajunge: inginer agronom (1); inginer mecanic (1); învățătoare (1); pictoriță (2); actriță (2); muzician sau profesor de muzică (1). Doi elevi (Dimitrie T. și Ioan B.) vor deveni țărani cooperatori.

Comparînd cele două tablouri ale sondajelor (din clasele a V-a și a VIII-a) se poate constata că numărul elevilor orientați spre indeletniciri cu caracter practic se mărește de la 15 la 18. Crește și numărul fetelor care optează pentru asemenea meserii (de la 6 la 9). Merită remarcată și lărgirea avantajului de profesii, de la 15 la 18. Mulți elevi au renunțat la profesiile pentru care și-au dat seama că nu au aptitudini, chiar dacă cele alese acum par mai modeste.

În ce măsură vor izbîndi să-și atingă idealul de muncă și viață vom putea constata doar peste cîțiva ani. De fapt, atunci voi primi cea mai frumoasă recompensă pentru munca mea de educator și am convingerea că cei mai mulți din elevii mei mă vor răsplăti astfel.

Prof. L. DUNAJECZ
Școala generală din Satchinez-Timiș

MAI MULȚI „MUȘCHETARI CU DIAGONALE ALBE“

În primele luni ale anului 1968, la Liceul „Mihail Sadoveanu” din București luau ființă, într-o atmosferă entuziastă și emoționată, primele patrulare școlare de circulație, — ajutor prețios în munca personalului didactic și a organelor de miliție pentru educarea elevilor în spiritul respectării regulilor de circulație și prevenirii accidentelor rutiere. Exemplul le-a fost urmat cu curaj și de alți elevi — de la școlile din Cluj, Iași, Oradea, Pitești, Zalău, Cîmpulung Muscel etc. „Mușchetarii cu diagonale albe” — cum li se spune în unele locuri, sau „micii agenți de circulație” în altele, departe de a considera misiunea lor ca un simplu joc de copii și-au luat în serios rolul, contribuind substanțial la prevenirea accidentelor în rîndul colegilor lor. Le-au fost adresate felicitări și laude, presa a făcut o primire plină de simpatie acestor „micuți serioși” care își asumaseră benevol obligația de a avea grijă de ceilalți elevi în drumul spre și de la școală. La manifestațiile de 1 Mai și 23 August, în rîndurile detașamentelor pionierești au apărut pentru prima dată băieți și fete cu palete albe, cu mănuși de mușchetari

și cu diagonale peste uniforme școlare. Atunci s-a aplaudat. Și pe bună dreptate.

Și cu toate acestea, numărul lor continuă să fie — cu mici creșteri — cam același. Numărul insuficient al acestor patrule (și al unor acțiuni educative pe teme de circulație) a contribuit, în felul lui, la creșterea numărului de copii accidentați pe drumurile publice. (În primul semestru al acestui an s-au înregistrat cu aproape 8% mai mulți copii accidentați decît în aceeași perioadă a anului trecut, ca să nu mai vorbim de accidente cu răni ușoare care sînt mult mai numeroase). În acest context, apare cu atît mai necesară folosirea din plin a acelor mijloace de prevenire care au eficiența cea mai ridicată. Incontestabil că patrula școlară de circulație constituie unul dintre acestea. Dar, deși aplaudată la început, „patrula” nu a fost extinsă la cît mai multe școli, pentru faptul că nu i s-a înțeles pe deplin rostul și importanța în ansamblul măsurilor educativ-preventive.

Pentru aceia care nu sînt încă edificați în legătură cu rostul patrulelor școlare de circulație și care mai cred că membrii lor sînt împiedicați să învețe sau să se joace după pofta inimii, arătăm că activitatea unei patrule nu împiedică cu nimic procesul de învățămînt și nici, timpul liber al școlărilor. Sarcina celui care face parte dintr-o astfel de echipă voluntară este ca în drumul său zilnic la și de la școală, să supravegheze și să îndrume deplasarea colegilor lui sau a celor mai mici, astfel încît să fie evitat pericolul accidentelor. Ajuns la școală sau acasă, el își încheie misiunea. Uneori, cînd mai multe clase sau întreaga școală organizează deplasări în grup, membrii patrulelor școlare de circulație sînt ajutorii de bază ai cadrelor didactice în supravegherea colegilor la traversarea străzilor, la urcarea sau coborîrea din mijloacele de transport etc.

Nici personalul didactic nu are de îndeplinit sarcini suplimentare. Așa cum precizează regulamentul, aceste echipe sînt conduse în activitatea de ansamblu de către comandantul unității de pionieri. Acesta, împreună cu reprezentantul formațiunii locale de circulație, stabilește la constituire, sarcinile fiecărei patrule, numește pe șefii lor și apoi coordonează activitatea generală a acestora, intervenind numai cînd este nevoie.

Credem că este timpul ca problema patrulelor școlare de circulație să fie privită cu mai multă atenție de către conducerea școlilor și a inspectoratelor școlare. Organele de miliție sînt gata oricînd să acorde tot sprijinul înființării lor și să concluzeze îndeaproape în acest domeniu cu comandanții unităților de pionieri.

Căpitan Constantin CONSTANTINESCU
din Inspectoratul General al Miliției

3. Portalul Căminului Ponorului

(Urmare din pag. 17)

de sub vîrfurile „Poienii” deasupra stațiunii „Stîna de Vale”. Sosim aici la ora 15.

Ziua a X-a. 24 iulie. Plouă. Contramandat excursia la cascada „Moara dracului”. Vizităm păstrăvăria.

Ziua a XI-a. 25 iulie. Ora 9. Plecare cu autobuzul I.R.T.A. pe șoseaua Bucea-Stîna de Vale pînă la „Piatra Bulzului. Traversăm valea Sadului (marcaj, dungă albăstre”). Începem urcușul. Pe firul văii „Peștera” coborîm pînă la cabana „Meziad”. Vizităm peștera.

Ziua a XII-a. 26 iulie. Facem cale întoarsă pînă la „Piatra Bulzului”. Cu autobuzul I.R.T.A. ne ducem la halta C.F.R. „Stîna de Vale”. Parcurgem distanța de 10 km pînă la „Sineuiș” cu trenul și apoi 4 km pe jos pînă la cabana „Peștera Vadul — Crisului”. Vizitarea Peșterii. Anunțăm liceului modificarea orei de sosire.

Ziua a XIII-a. 27 iulie. Facem ultimul marș (cca. 2,5 km.) pînă la halta CFR „Vadul — Crisului”. Luăm trenul pînă la Cluj. Vizitarea orașului și a obiectivelor cultural-turistice. Ora 22,28, plecarea spre București.

Ziua a XIV-a. 28 iulie. Ora 6,10, sosirea în Gara de Nord.

Prof. Erwin WILK

TRIBUNA „COLOCVII”

OPINII ● INSEMNAȚII ● DISCUȚII ● OBSERVATOR

BĂTAIA

CEA

RUPTĂ DIN RAI

Pe lângă multele însușiri pozitive pe care le vădesc, ca drăgălășenia, sinceritatea, nevoinoșia etc., școlarii mici au și unele trăsături negative. Bunăoară, fetele își divulgă secretele sau se pirăsc. Băieții, în schimb, sar repede la bătaie. De multe ori de-abia așteaptă să sune de ieșire ca să rezolve cu pumnii și cu picioarele nu știu ce conflict ivit între ei.

Ca învățător, m-am întrebat adesea: de unde această pornire spre încăierare a școlărilor mici? Am ajuns la concluzia că numai adulții, prin exemplul pe care îl oferă, sînt de vină. În multe familii, cînd copilul greșește, este bătut; cînd vine acasă cu o notă slabă, este pedepsit cu bătaia; cînd e pe punctul să acă o horboacă este amenințat, evident, tot cu bătaia. Din toate acestea copilul înțelege că singura cale de aplanare a conflictelor între oameni ori de pedepsire pentru faptele lor este bătaia.

Experiența a arătat însă că acest mijloc, des folosit în educație de unii părinți, nu dă totuși rezultatele pe care le așteaptă ei. O dată, de pildă, a venit la mine tatăl elevilor B.A. și B.E. și mi-a spus că a doua zi copiii lui vor lipsi de la școală, pentru niște „chestiuni familiale”. Ulterior, am aflat despre ce era vorba: elevii au fost ținuți în casă și bătuți în câteva rînduri, pentru că din dulap dispăruseră niște bani. Pedepsă — pe cît de înjositoare, pe atît de barbară — bineînțeles n-a rezolvat nimic: copiii au continuat să fure. Personal, consider că nu bătaia, nu constrîngerile fizice fac oameni din copiii noștri. O vorbă bună, un sfat dat la timp, o intervenție promptă și exigentă dau adevărate rezultate bune în educație.

Dar mai ales, ele vor sluji ca exemple de conduită pentru copii, care în multe privințe caută să ne imite.

Inv. Martin GAL, Deva

„DEXTERITĂȚILE”

Este unanim recunoscut drumul ascendent al școlii noastre, procesul de perfecționare continuă a metodelor și mijloacelor de instrucție și educație. La aceasta, cum este de la sine înțeles, își aduc contribuția toate obiectele de învățămînt. Din păcate, mai pot fi înutilitate situații cînd valoarea formativă a unor discipline, numite în persiflare „dexterități”, este nesocotită, cînd se diminuează în mod premeditat importanța lor formativă și informativă. Aceasta pentru că disciplinele școlare la care ne referim au presupus în concepția celor care le-au numit așa obligativitatea existenței la elevi a unor înclinații, talent, îndemnare. Nu mai este nevoie să demonstrăm anacronismul unei asemenea „concepții”. Subliniem doar faptul că așa-numitele „dexterități” (muzică, desen, educație fizică) sînt pe cît de necesare pe atît de atractive pentru toți elevii.

Nimeni nu tăgăduiește importanța literaturii, fizicii, chimiei, sau matematicii, dar nici nu trebuie să le tratăm pe acestea într-un asemenea

mod încît celelalte obiecte, și în special muzica, desenul și educația fizică, să fie considerate „cenușărese” ale învățămîntului.

În încheiere, vrem să semnalăm și un alt aspect al problemei. Există situații cînd nu numai obiectelor de care vorbeam li se acordă mai puțină importanță, dar însăși personalitatea profesorilor respectivi este minimalizată, din cauză că trăiesc zilnic într-o atmosferă în care tot ce fac este considerat de mică importanță sau chiar de prisos, încît se poate renunța foarte ușor și la orele de clasă respective.

Desigur, o vină o au și cadrele didactice respective, care acceptă aceste compromisuri anti-educative, în loc să lupte pentru ridicarea prestigiului obiectelor pe care le predau. Soluția ideală, posibilă și necesară, este crearea unei opinii colective, sănătoase pentru ridicarea acestor obiecte, uneori vitregite, la rangul pe care îl merită, ceea ce este atît de necesar procesului instructiv-educativ.

Prof. Corneliu IFRIM
Brăila

Respectul personalității

Se mai vorbește, încă, despre vîrsta adolescenței ca despre o perioadă a visurilor infructuoase, a dorințelor nesatisfăcute, a conflictelor interioare nerezolvate, a aroganței gratuite. Foarte mulți educatori, dascăli și părinți consideră toate aceste ca stări firești și trecătoare, legate indisolubil de vîrstă și sînt tentați să dezlege de orice răspundere atît pe părinți, cît și pe copii. Sugerîndu-i-se însă adolescenței că „angoasele” sale sînt firești sau că idealurile lui sînt simple visuri, pentru că nu „tot ce zboară se mîncă”, minimalizînd dorința de afirmare a personalității, îl derutăm, îi creăm complexe, îl îndepărtăm de noi, îl împingem inconștient spre locuri și fapte care îi facilitează o falsă realizare.

Depășind de mult această vîrstă, unii educatori uită că adolescența este supusă tribulațiilor care se nasc din conflictul firesc între copilăria depășită și maturitatea care se întrezărește. Puberul de pînă acum s-a „deșteptat”, în sfîrșit, și pretinde dreptul la personalitate. Nu cunoaște încă viața, dar e posesorul unei energii uriașe pe care o exteriorizează zgomotos sau o pecetluiește în conștiința sa, în funcție de trăsăturile de temperament care îl caracterizează. Vrea să ajungă cineva, e în stare de sacrificii neașteptate, se hazardează în acte care trebuie să-i certifice curajul, sau se încapăținează în îndelungi și sfidătoare atitudini meditative. Copil sau adult? Nici una, nici alta, sau și una și alta.

Adolescentul este zilnic la răspîntie. Am putea spune că adolescența apare ca o continuă cumpănă între ceea ce este de fapt tînrul și ceea ce vrea el să fie. El trăiește vîrsta exaltării nemărginite și a deznădejzii zdrobitoare. Trebuie să aleagă zilnic între ceea ce e bun și ce e rău, între lene și îndeplinirea îndatoririlor, între compromisul interior și curaj, între egoism și dăruire. Ultimele evoluție spirituală și morală depinde în foarte mare măsură de modul nostru de viață, de atitudinea noastră față de el, de felul în care îi explicăm realitatea. Este absurd a dori să ajungă dintr-o dată adult, ca și a-l sili să rămînă un copil docil. Cu atît mai mult cu cît, de obicei, el se supune numai în fața lucrurilor și faptelor pe care le crede demne de luat în considerație. De aceea trebuie să fim foarte atenți cum ne comportăm cu copiii și elevii noștri în această perioadă. Nu le putem prescrie rețete pentru a-i transforma așa cum dorim noi. Trebuie să ținem seama de personalitatea lor în plină dezvoltare, să le respectăm individualitatea, fără a deveni

însă sclavii ei. Din neînțelegerea particularităților acestei vîrste, a realităților fiziologice și psihologice proprii ei, apar inevitabil ciocnirile dintre părinți și copii, dintre adulți și tineri. „Nu-i așa cum l-aș fi vrut eu”, se lamentează mama, referindu-se la băiatul ei. Și nu mai cetează dacă este mai bun sau mai rău; o uluiește doar faptul că e altul. „Îngrozitor, are părerea lui. Azi mîine o să ne dea și lecții”. Această spaimă falsă este generată, de fapt, de conservatorismul părinților, de orgoliul lor. Însă, indiferent de pretențiile la supremație pe care și le aroga aceștia — pretenții explicabile în mare măsură — copii cresc! Atitudinea lor critică, dorința de a-și impune punctele de vedere nu înseamnă neapărat necuviință. Dar putem amenda aceste manifestări cu o autentică superioritate, demonstrîndu-le că sîntem mai puternici, nu numai pentru că avem dreptul autorității materne sau paterne, ci fiindcă sîntem înțelepți. O discuție amicală, o replică usturătoare a faptelor de viață, un argument bazat pe evidență pot rezolva cu maximă eficiență conflictele care apar, pot evita adîncirea frămîntărilor și nemulțumirilor de ambele părți. Cîștigînd prietenia copiilor noștri, putem fi siguri de respectul și dragostea lor. Supunerea nu este întotdeauna rezultatul convingerii. Trebuie să-i obișnuim să răspundă cinstit, cu sinceritate și seriozitate cerințelor noastre, educîndu-le simțul de răspundere, inițiativa, creativitatea. Să-i corectăm doar atunci cînd greșesc într-adevăr, nu și cînd găsesc o altă soluție tot atît de bună ca cea pe care le-am indicat-o noi. Să-i facem conștienți că ceea ce îndeplinesc se datorește în mare parte inițiativei și discernămintului lor, că o fac de bună voie. Să punem în fața ochilor lor deschiși spre viață ceea ce este nobil, frumos, dezvoltîndu-le gustul pentru asemenea lucruri, incredîndu-i că le pot descoperi și singuri. Ajutîndu-i să-și caute și să-și găsească locul potrivit în societate, le asigurăm un viitor onest și demn.

Este adevărat că educația adolescenților nu se realizează ușor și nu este lipsită de surprize neplăcute. Poate, mai mult ca oricare vîrstă, cea a adolescenței solicită educatorilor tact și răbdare. Fiecare pedagog și părinte seamănă puțin cu marinarii care își dirijează nava. Dacă știi să destindă la timp frînghia încordată a catargului, nu riscă să o rupă definitiv furtuna.

Prof. Ludovic INCZE
Tîrnăveni

SPIRU HARET: MECANICA SOCIALĂ

(Traducere, Adina — Gabriela Apostol, studiu introductiv, Leon Țopa)

Editura Științifică, 1969.

Apariția în românește a cărții „Mecanica socială” constituie un eveniment de o reală însemnătate pentru viața științifică din țara noastră. „Mecanica socială” este o lucrare de pionerat în cercetarea sociologică de la noi și meritul ei de netăgăduit este acela de a fi fundamentat științific această disciplină. Ea îngăduie totodată definirea profilului spiritual al matematicianului, pedagogului reformator, savantului care a fost Spiru Haret.

În cele șapte capitole (I. — Recapitularea unor noțiuni de matematică; II. — Întrebuintarea metodei matematice în studiul unor fenomene și probleme sociale; III. — Modul de reprezentare a fenomenelor sociale; IV. — Statica socială; V. — Dinamica socială; VI. — Forțele sociale; VII. — Privirea generală asupra civilizației), pornind de la teza că „sociologia este o știință foarte grea”, Haret propune aplicarea matematicii la sociologie pentru „... a-i înlesni calea, de a face studiul și mai ușor, mai repede, mai puțin complicat”. Introducând în sociologie — așa cum vor proceda Oswald și Winiarski cu legile energeticii — axiomele dinamicii corpurilor materiale — de ex.: inerția, mișcarea relativă etc. („... în scrierea mea eu caut să studiez prefacerile societății omenești comparându-le cu schimbările de pozițiune a corpurilor materiale”), Haret formulează o serie de principii, dintre care cel mai general este principiul instabilității echilibrului social, formulat de el în acest mod: „... starea socială a unui individ este în mod general variabilă ca urmare a variației circumstanțelor care pot avea o oarecare influență asupra acestei stări”. Lucrarea a stârnit, încă de la apariție, un interes legitim în rândul savanților din țară și de peste hotare; personalități de primă mărime din lumea științifică internațională: P. Sorokin, Armand Cuvillier etc., precum și din țară: Dimitrie Pompeiu, Traian Lalescu, C. Rădulescu-Motru ș.a., au apreciat utilitatea lucrării, noutatea modului de abordare a fenomenelor sociale, subliniind contribuția adusă de Spiru Haret.

De remarcat în mod deosebit este faptul că printr-o serie de idei noi în domeniul și el tot atât de nou al sociologiei, (de exemplu: studiul factorilor sociali, recomandarea metodei observației directe și a verificării „consecințelor” etc.), Spiru Haret se dovedește a fi un înaintaș de prestigiu al „școlii sociologice” de la București.

Fără îndoială, transpunerea legilor mecanicii din lumea fizică în domeniul fenomenelor sociale, ideile despre proprietatea privată și capital sînt expresia contradicțiilor din gândirea sa socială. Contribuția savantului român la constituirea sociologiei ca știință în înțelesul modern al cuvîntului este însă meritorie.

Publicarea „Mecanicii sociale” ne descoperă o altă latură a bogatei personalități care a fost Spiru Haret, restituind, în același timp, culturii noastre o valoroasă contribuție la dezvoltarea gândirii sociologice.

Alexandru DARIE

DICȚIONAR DE ETICĂ PENTRU TINERET

Editura politică, 1969

Utilitatea unui astfel de volum este evidentă: cele 900 de articole prezintă termeni cu care se operează în etică sau care desemnează doctrine etice, termeni care notează aspectul etic al unor orientări filozofice și termeni de circulație comună, la care se accentuează latura morală a noțiunii în cauză. Astfel lucrarea este concepută pentru a fi consultată în vederea clarificării conținutului unor cuvinte atinente la sfera eticului, dar și pentru a „oglinzi și sprijini un proces fundamental care se desfășoară în țara noastră: acela al formării conștiinței socialiste” — cum precizează în prefață acad. C.I. Gălian. Scopul este deci nu numai informativ, ci și formativ — și, în ansamblu, autorii (un colectiv de cadre universitare și de cercetători științifici) s-au achitat cu multă competență și sobrietate de sarcina asumată.

Nu e mai puțin adevărat însă că omogenitatea lucrării suferă de pe urma redactării individuale a articolelor, în lipsa unei precizări riguroase a criteriilor de alcătuire a acestora. Dacă o bună parte a termenilor se bucură de o tratare sistematică și completă (definirea sensului cu stabilirea accepțiilor diferite și cu delimitarea de noțiunile apropiate dar nesinonime, exemple de contexte pentru circumscrierea mai exactă a înțelesului — pentru termenii autohtoni formulările sînt din folclor sau din clasicii noștri —, comentarea din punct de vedere al moralei a noțiunii respective, dacă aceasta nu aparține în mod expres domeniului eticii pentru ca acest comentariu să fie implicat de definiție, în sfîrșit prezentarea poziției etice comuniste în problemă) — nu sînt puține cuvintele la care nu atît specificul lor, cît stilul de lucru al autorilor respectivi dictează spațiul acordat și structura articolului. Astfel, paragrafele redactate de Alexandru Bădulescu — Mihai Diaconu sînt concise și riguroase din punct de vedere lexicografic, prezentarea pe puncte a sensurilor diferite și neomiterea accepțiilor care nu țin de sfera eticului permițînd precizarea exactă a conținutului și evitarea glisărilor semantice în explicarea lui; dar termeni bogați („noroc”, de exemplu), cărora li s-ar fi convenit un co-

mentariu care să-i pună în valoare, nu se bucură decît de această tratare corectă dar uscată. Alți autori ai colectivului preferă prezentarea nuanțată, dar fără rigurozitate lexicografică, ceea ce, în lipsa pe tot parcursul volumului a indicațiilor elementare de categorie gramaticală (în explicații se trece de la substantiv la adjectiv și invers), a informațiilor etimologice (necesare nu pentru satisfacerea unei curiozități, ci pentru circumscrierea exactă a sensului), și în condițiile tratării, deseori, a derivatului în locul cuvîntului — bază (mai puțin apropiat de cîmpul eticii), permite uneori imprecizii sau incorectitudini formale care pot induce în eroare (exemple la întîmplare: o glisare de categorie gramaticală duce, în formularea subtilă disocierii între „absurd” și „non-sens” de la paragraful „absurd”, la un... non-sens; prima propoziție a paragrafului „acțiune”, care pare, după poziție, definiția, e o definiție falsă din cauza formulării care vrea să evite tautologia — dar două rînduri mai jos, cînd se face disocieria de „comportare”, e găsită o modalitate de definire neautologică care ar fi trebuit să figureze imediat după titlu). În sfîrșit, sint articole în care dorința de formare o întrecu cu mult pe cea de informare, și combaterea unei poziții ideologice începe încă înainte de explicarea termenului care o notează — sensul încercînd să se degaje din totalitatea comentariilor marginale și cumva în pofida lor (din nou citez la întîmplare: „fetișism în morală”, „predestinare”) — efectul educativ al ghilimelelor ironice și al epitetelor fiind, dacă nu contrar celui scontat, în orice caz, înfinit inferior unei prezentări sobre și pe cît posibil complete.

Dar lacunele nu reușesc să umbrească valoarea de ansamblu a volumului, nici eleganța particulară a unor articole (nu numai ale lui Ion Bîberu, Gh. Berescu, Ovidiu Trăsnea, Cătălin Zamfir), care onorează oportunitatea și frumusețea inițiativei.

Adriana GORĂSCU

NOTE

„Pe teme de educație politică și patriotică a tineretului” Editura politică, 1969.

Volumul, elaborat de un colectiv alcătuit din Dumitru Almaș, Cornel Almașan, Alexandru Bădulescu, Gh. Buzatu, Fred Mahler, Petre Pinzaru și Aurelian Tache, vine în sprijinul activității pe care o desfășoară organizațiile U.T.C., contribuind la cunoașterea de către tineri a politicii partidului, cultivînd sentimentele nobile ale patriotismului și internaționalismului. Materialele cuprinse în această culegere pot constitui teme pentru expuneri, convorbiri, simpozioane etc. privind bogățiile și frumusețile patriei, gloriosul trecut de luptă al poporului și realizările epocii socialiste, statul și națiunea, constituția, drepturile și libertățile poporului, înaltele principii etice ale umanismului socialist, dorința celor tineri de a-și închina toate puterile, talentul și cunoștințele neamului și patriei lor — Republica Socialistă România.

P. P. Panaitescu: *Introducere la istoria culturii românești*, Editura științifică, colecția „Popoare, culturi, civilizații”, 1969.

O carte monumentală, cea din urmă a cunoscutului istoric, îmbogățește prestigios istoriografia românească. Schema generală a sintezei datorate profesorului P.P. Panaitescu include formarea poporului român, statele sale feudale, cultura sa proprie — „țara, creație istorică a poporului”. Fundamentele unei investigații originale se circumscriu problemelor legate de cadrul geografic, populație, dezvoltarea și diferențierea ei socială, creația sa materială și spirituală, contactele externe și uniunea din care au făcut parte românii, participarea poporului nostru la curentele mari ale civilizației europene. În finalul operei sale, P.P. Panaitescu scrie: „Vom considera sarcina noastră îndeplinită dacă am izbutit să pregătim scrierea ulterioară a unei istorii a culturii medievale românești”.

Gheorghe T. Dumitrescu: *Educația fizică în evoluția gândirii pedagogice*, Editura Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, 1969.

Autorul antologhează și comentează, după criterii istorice, cele mai de seamă texte pedagogice universale și românești, referitoare la cultivarea corpului omenesc, la educarea lui. Permanent este urmărită corelația dintre educația fizică și umanism. Cartea prof. univ. dr. Gh. T. Dumitrescu prilejuiește cititorului lectura unor pasaje aparținînd marilor filozofi și pedagogi din antichitate și pînă în zilele noastre.

J. E. Littlewood: *Varietăți matematice*. Editura enciclopedică română, colecția „Enciclopedia de buzunar”, 1969.

Cartea se adresează atît „amatorului”, cum se exprimă autorul însuși, cît și matematicianului de profesie. Omiterea problemelor destinate acestuia din urmă lasă neatinsă coerența lucrării (sînt introduse, între steluțe, părți pe care amatorul le va omite probabil — „dar nu este indicat să renunțe la ele prea repede...”). La rîndul său, specialistul este omis, cînd nivelul expunerii se potrivește cunoștințelor amatorului... Dar iată o concluzie a lui J. E. Littlewood, care recomandă de la sine această colecție de probleme: „O glumă matematică bună valorează mai mult decît o duzină de lucrări mediocre și este, totodată, și matematică cea mai bună”.

Mihail Atanasiu: *Construcții și experiențe de fizică*, Editura tinerețului, colecția „Lyceum”, 1969.

Autorul urmărește reîmprospătarea unor cunoștințe căpătate în școală și aplicarea lor practică. Ceea ce contează în primul rînd: „cît mai multe experiențe”!

Kipling: *Cartea Junglei*, Editura pentru literatură, „Biblioteca pentru toți”, 1969.

Capodopera lui Rudyard Kipling, în versiunea românească a lui Mihnea Gheorghiu, își dovedește și prin recenta reeditare forța de atracție mereu nealterată asupra cititorilor de la noi și de pretutindeni. Zoe Dumitrescu-Bușilenga semnează prefața celor două volume, sintetizînd competent creația marelui scriitor englez. Una din considerațiile traducătorului despre fascinantele pagini ale cărții: „Această culegere de povestiri, despre animale, despre Mowgli și despre alții oameni, conține — în versuri și proză — citeva lecții de conduită, al căror tîlc profund uman și progresist se întîlnește adesea cu al operei marilor pedagogi”.

G. A.

U.R.S.S

INTERDEPENDENȚA DINTRE AUZ ȘI VORBIRE

Există cazuri când copilul, ajuns la vîrsta de 2½-3 ani, întârzie să vorbească, să pronunțe chiar cele mai elementare silabe. De-abia atunci părinții se alarmează adresîndu-se unui medic specialist care constată că, deși are organul de vorbire perfect sănătos, copilul e surd.

Într-un articol din nr. 5/1969 al revistei „Semia i skola“, B. Korsunskaja, candidat în științe pedagogice, analizează amănunțit fenomenul surdității la copii. Părinții — spune autoarea — au datoria să se convingă devreme în ce măsură copilul lor aude sau nu. La trei-patru luni de la naștere, un copil cu auzul normal trebuie să reacționeze la anumite fenomene, întorcînd capul spre sursa lor; la 7-8 luni, el dă semne de percepere primară a limbajului, diferențiînd totodată intonațiile vocii; către vîrsta de un an ar trebui să pronunțe 6-10 cuvinte.

Cauzele surdității la cei mici sînt multiple: 1) condițiile de mediu în care cresc, 2) cauze organice (dezvoltare incompletă a aparatului auditiv), 3) dezinteresul adulților etc.

În continuarea articolului, autoarea arată interdependența existentă între cele două aparate: auditiv și de vorbire. Să zicem, de pildă, că un copil își pierde auzul la vîrsta de 5-6 ani, deci într-un moment când vorbirea lui e avansată. Dacă nu se iau măsuri preventive din timp, acest lucru poate avea influențe negative: limbajul lui nu numai că nu se va dezvolta, dar poate chiar involua; poate dispărea intonația cuvintelor; lexicul sărăcește; se ivesc greșeli gramaticale și stilistice. Copiii aflați într-o asemenea situație vor fi îndrumați spre școlile de hipoacuzi, unde vor primi un tratament adecvat și vor învăța în condiții specifice.

Părinții — susține B. Korsunskaja — nu trebuie să dispere atunci când constată că fiul lor este surd. Adeseori specialiștii pot remedia acest defect dacă apelăm la ei din timp.

R. DIMITRIE

R.S. CEHOSLOVACĂ

UN TONIC DE PREȚ

Risul — serie dr. Jaroslav Jirsek în revista Rodina a skola nr. 5/1969 — are o mare importanță pentru copil. Tonic și stimulant, el este un semn al vitalității, al sănătății fizice și psihice a individului.

Dar nu toți părinții sînt conștienți de acest lucru și nu se străduiesc să întrețină buna dispoziție a copiilor lor. Aceasta pentru că unii, mai ales intelectualii — consideră risul un semn al neseriozității, de care trebuie ferit tînărul în formare. Alții nu potsă ridă cu copiii lor din lipsă de... timp: pleacă dimineața, în grabă, la serviciu, se întorc după amiază, se apucă de treburi, iar spre seară, mai stau puțin la televizor; apoi își trimit copiii la culcare. Mai sînt și din aceia care, deși ar avea timp suficient, nu știu să se apropie de fiul sau de fiica lor. Ei au o serie de preocupări „înalte“, cum sînt „coboare“ la nivelul intelectual al unui ținc — să spunem — de patru ani, să se amuze împreună cu el?

A rîde cu copilul, a te juca cu el, a te ridica la puritatea lui sufletească sînt datorii elementare ale fiecărui părinte. Totul însă, bineînțeles, cu echilibru și măsură.

Illeana ȘTEFAN

R.P. UNGARĂ

OBSERVAREA COPILULUI ÎN TIMPUL JOCULUI

Numărul 3/1969 al revistei „Gyermekünk“ („Copiii noștri“) informează într-un articol intitulat „Ce se întîmplă în interior?“ despre condițiile create la un centru de igienă

mentală infantilă din Budapesta, pentru ca examenul psihologic și acomodarea copiilor în noua ambianță să se realizeze cît mai bine.

Copilul, care de obicei vine plîngînd și speriat de ceea ce i se va întîmpla, este introdus singur, fără părinți, într-o sală în care găsește, contrar așteptărilor sale o mulțime de jucării și de copii care se simt în largul lor, — o atmosferă plăcută și antrenantă.

Prima consultație constă chiar în observarea modului cum se comportă noul venit în această ambianță, în care are posibilitatea să se manifeste nestingherit și nedirijat. În felul acesta, specialiștii care îl observă, pot obține o sumedenie de date dintre cele mai prețioase pentru concretizarea portretului psihic al copilului: dacă acesta e sociabil sau retras, comunicativ sau închis, dacă se sustrage de la micile îndatoriri pe care le are față de colectivitate și, în special, față de tovarășii de joacă etc.

Fără îndoială, asemenea date ar fi imposibil de cules în condițiile inhibante ale unui examen rigid, în care micul pacient ar fi pus să răspundă la întrebările directe ale unui medic sau psiholog (de obicei persoane complet necunoscute lui).

AUSTRIA

EDUCAȚIA SEXUALĂ A TINERETULUI

Dr. Gerald Lang subliniază (revista „Erziehung und Unterricht“ nr. 119/1969) cîteva aspecte mai pregnante ale educației sexuale a tineretului — bineînțeles, cu nuanțele și caracteristicile pe care le prezintă societatea modernă capitalistă.

Astăzi — avertizează autorul, gîndindu-se la fenomenele care au loc în Austria și în alte țări — ne aflăm în fața unei mari amenințări și anume, pericolul „revoluției sexuale“, al „exploziei sexuale“, al „pansexualismului“, căci dezvoltarea socială a trecut de la formele demodate de odinioară, la o adevărată hipertrofie sexuală. Necazul cel mare vine însă atunci când tînărului — nepregătit și neavertizat în domeniul sexualității — i se dă drumul într-o lume încărcată cu factori excitanți și erotizanți, îmbibată peste măsură cu probleme de tip sexy. După părerea autorului, în lumea capitalistă de azi impulsul sexual este alimentat de producțiile cinematografice (în care abundă filmele sexy: criminal-sexy, de groază-sexy, cu detectivi-sexy, sau numai pur sexy etc!), emisiunile radiofonice și t.v. de un anumit gen, de presa de senzație, de literatura foileton pornografică și vitrinele ostentativ erotizante, care alungă calmul psihic și echilibrul omului, în special al celui în formare.

În fața acestei avalanșe de apeluri — la care se adaugă și procesul mai accelerat al dezvoltării copiilor spre pubertate (aceasta instalîndu-se cu 2-3 ani mai de vreme decît odinioară) — este normal ca tînărul să se simtă descumpănit, iar dacă nu este suficient pregătit, să se lase „dus de val“ și să se piardă. Se naște aici o contradicție — afirmă dr. G. Lang: pe de o

parte, civilizația contemporană le permite și îi împinge chiar, pe tineri spre libertăți sexuale, iar pe de altă parte — atunci cînd ei acționează — sînt socotiți imorali și sînt pedepsiți. În continuare, autorul cere o preocupare stăruitoare din partea educatorilor-părinți și profesori — pentru problemele sexualității tinerilor, avînd în vedere că ele constituie o realitate ce nu poate fi ignorată și că rezolvarea lor nu trebuie amînată sau, și mai rău, lăsată la voia întîmplării. În precizarea sarcinilor pe care le au adulții în acest sens, ni s-a părut cu deosebire demnă de rețineră ideea că educația sexuală nu cuprinde numai, sau mai ales, lămuririle adecvate de anatomie, ci și problemele de psihologie și etică pe care le implică interrelațiile dintre indivizii de sex opus.

Ana DĂMBOIU

FRANȚA

ACEȘTI TINERI CARE SE SCHIMBĂ

În articolul „Acești tineri care se schimbă...“ (Ces jeunes qui changent...) publicat în nr. 179 (mai, 1969) al revistei „L'École et la Nation“ (Școala și națiunea), Claude Grunz arată că profun-

dele modificări materiale și sociale care rezultă din rolul din ce în ce mai mare al ideilor socialismului în lume și din amploarea revoluției științifice și tehnice au consecințe importante înecesebi pentru tineret. Aceasta se datorește în primul rînd, numărului mare al tinerilor precum și rolului pe care ei îl joacă în viața socială. În Franța tineretul sub 25 de ani reprezintă actualmente mai mult de o treime din populație. În 1971 vor fi circa 21 milioane de tineri sub 25 ani, adică 40% din populația Franței

Revista analizează schimbările calitative pe care le implică această evoluție:

1. Progresul științelor, dezvoltarea accelerată a tehnicii necesită cunoștințe mai întinse, o mai bună calificare profesională. Durata mai lungă a pregătirii necesare face ca tinerii să rămînă mai mult timp dependenți din punct de vedere social, ceea ce aduce o anumită tensiune în viața lor.

2. Cultura are ca urmare anularea rapidă a diferențelor între cunoștințele părinților și ale copiilor. Vîrsta pierde din prestigiul ei social, rolul familiei este modificat. Se constată o autonomie fără precedent a tinerilor față de adulți.

3. Accelerarea evoluției sociale, adăugîndu-se unei medii mai lungi a vieții, prelungește coexistența diferitelor generații accentuînd, în același timp, diferențele psihologice dintre ele.

4. Mass-media (televiziune, cinema, radio) influențează din ce în ce mai mult formarea personalității. Această formă de educație accentuează diferența dintre cele învățate în școală și realitate. Relatarea evenimentelor trezește în tineri o nevoie mai mare de a cunoaște și acționa. Totuși, organizarea vieții sociale nu le permite responsabilități corespunzătoare nevoilor și posibilităților lor.

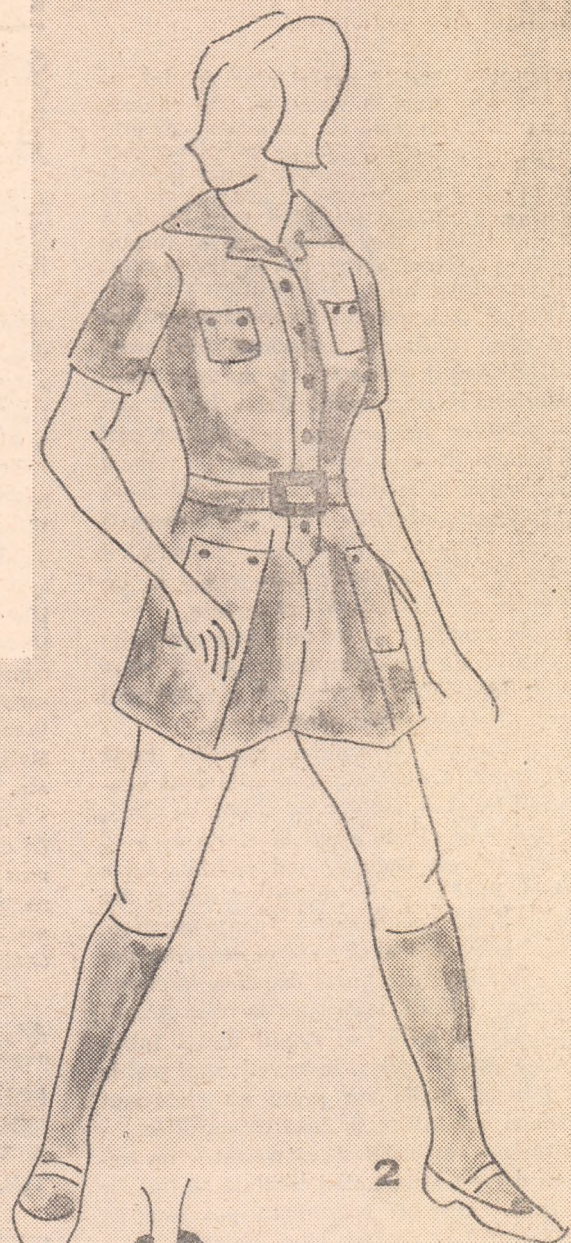
5. Multiplicarea cunoștințelor îmbogățește cultura tinerilor, le deschide perspectivele unei culturi mai vaste și creează o dorință mai mare de a-și exercita facultățile într-o activitate corespunzătoare cunoștințelor lor. O anchetă făcută a arătat că 98% din ei consideră important pentru fericirea lor alegerea profesiei care le place. Cel mai mare procent de șomeri există însă tocmai în rîndul tineretului. Insatisfacția astfel creată este sensibilă și conștientă.

Titus PĂRVULESCU

*
PENTRU
TINERET
LA MUNTE
 *

1. Jachetă și pantaloni din stofă groasă, buclé, pentru fete de 16—17 ani. Jacheta se încheie prin două cordoane, trecute prin patru bride late. Bereta, din același material.

2. O piesă sport din material de balonseid pentru fete.

3. Jachetă din postav (pentru fete sau băieți de 10—14 ani), la două rînduri, fără guler, cu cîte două clape suprapuse, în părți. Fiind pentru vreme mai rece, la munte, se poartă cu pulover cu guler întors. Pantaloul și căciulița, d'n același material.

Un trib fără bolnavi

În munții Himalaia trăiește un mic trib, ai cărui locuitori nu se îmbolnăvesc niciodată — nu numai de boli infecțioase, dar nici măcar de... dinți, pe care și-i păstrează intacti pînă la moarte.

Membrii tribului locuiesc în case de piatră, cu geamuri largi, orientate de obicei spre sud. Peste tot domnește ordinea și curățenia. Pe ulicioare nu zărești vreodată gunoaie ori muște. Cu atît mai puțin în căsuțele cochete ale tribului!

Lapte — direct din plante

Oamenii de știință elvețieni au pus la punct o metodă de extragere a laptelui direct din plantele furajere, fără... intermediul vacii. Laptele obținut pe această cale este foarte bogat în substanțe albuminoide, în grăsimi, vitamine și săruri minerale, iar la gust nu se deosebește cu nimic de laptele obișnuit.

Cel mai feroce pește

Cel mai feroce pește care se poate întîlni în apele curgătoare ale planetei noastre este *pirania*, locuitor specific al fluviului Amazon și al afluenților săi. Indienii care populează malurile acestui fluviu cunosc cruzimea piraniei, și cînd vislesc cu bărcile pe Amazon sînt foarte atenți să nu vire nici măcar un deget în apă. Pirania nu iartă. Dinții săi puternici și tăioși ca niște lame de brici, precum și numărul impresionant de exemplare existente nu permit să trăiască în Amazon vreun alt animal acvatic. Dacă din întîmplare o vietate cade în apele acestui fluviu, fie ea oricît demare și de puternică, în numai cîteva minute e pur și simplu devorată.

O originală sală de concert

Locuitorii orașului Beirut dispun de cîtva timp de o foarte originală sală de concert. În ea

se ajunge după o „călătorie“ de zece minute, cu liftul, spre interiorul pămîntului. Este vorba, evident, de o grotă imensă, pe care melomanii, cu ajutorul cîtorva tehnicieni, au transformat-o într-un impresionant amfiteatru. Sarcina constructorilor, de altfel, n-a fost prea grea, deoarece însăși natura le-a venit în ajutor „construind“ sala în pantă. A fost necesar numai să se traseze rîndurile și să fie aduse băncile.

Rolul antibioticelor

Antibioticele pot să vindece de anumite boli infecțioase nu numai oamenii și animalele, dar și... plantele. Așa, de pildă, ele pot fi folosite cu succes pentru combaterea unor maladii ale piersicilor, bumbacului, tutunului, pentru distrugerea măruii la grîu și secară, pentru tratarea cancerului cartofului și roșiilor. Totodată, antibioticele pot activa și ca biostimulatori în livezile tinere de pomi sau în plantațiile de păduri.

Bacteriile—sursă de căldură...

Într-o lagună a Pacificului, oceanografil au constatat că apa este mai caldă decît în restul oceanului. Ei au bănuit multă vreme existența în acest loc a unui vulcan subacvatic, din craterul căruia ar izvorî apă caldă. Cercetările ulterioare însă au dus la concluzia că e vorba de niște bacterii acvatice, ale căror procese vitale sînt atît de intense, încît pot să ridice, în medie, cu 14° temperatura lagunei în orice anotîmp al anului.

...și de energie electrică

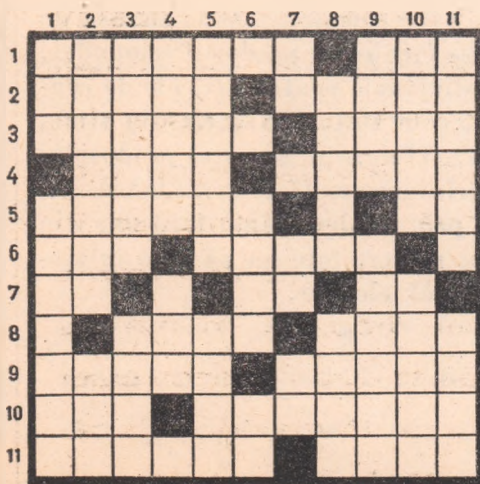
În insulele Haway s-a descoperit o specie de bacterii care extrag energie electrică din... zahăr. Specialiștii au construit deja prima lanternă de buzunar, al cărei beculeț este alimentat de o baterie umplută... cu melasă extrasă din nucă de cocos.

Orizontal: 1) Veritabilul șirag de perle al bătrînei Mări Negre — Un oficiu pentru toată lumea (abr.) 2) Cunoscută stațiune balneară (chestie de gust!) — Venea... de la munte la mare. 3) Casa noastră de la munte — Oază citadină pe caniculă. 4) Start și sosire în cursa vacanței mari — Servici... pe teren (pl.) 5) Te antrenează-n cursă (pl.) — Alifie moldovenească. 6) Afluent al Pripetului — Se întinde vara în grădină. 7) Urcă la munte — Abia ieșit din apă — Notă falsă! 8) Dacă n-au învățat... (fig.) — Plin de energie deși cam mic. 89) Sediul proverbial al unei școli de 7 ani — Verb conjugat sistematic și organizat. 10) Strand rural adhoc — Cutezătorii (sing.) 11) Vegetarian prin excelență — Și-n apa mării...

Vertical: 1) Mare mică — În vacanță. 2) Ilustre — Companie (abr. uz). 3) Rai estival pentru tineretul studios — Othello. 4) Program între două vacanțe (pl.) — Răcoritor... în familie. 5) Accesoriu turistic — Șeful acasă! 6) A pune... pene — Rază dar nu de soare. 7) Locul sigiliului — Repede! — Cuprinsul unei teme! 8) Prilej de teatru cu... muzică — Cu prezență bună. 9) Pălămidă de baltă — Gazdă foarte primitoare în zilele de vacanță. 10) Contraindicație în procesul educativ — Punct de foc. 11) Sine-qua-non al odihnei depline — Ca un munte... valuri, valuri! Cuvinte mai puțin cunoscute: CNA, ICU, OSAR.

ÎN VACANȚĂ

de Toma MICHINICI

Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”, Piața Științei Nr. 1, București, sub comanda Nr. 91338. Abonamente: un an, 36 lei

CUPRINSUL

Congresul al X-lea al Partidului Comunist Român

EMIL GIURGIUCA: 23 August — omagiu

PAUL DIACONESCU: Sărbătoarea de aur ION T. RADU: Învățătorul în școala generală de 10 ani

CAMIL MUREȘAN: Funcția educativă a istoriei

URSULA ȘCHIOPU: Douăzeci și cinci de ani de psihologie a copilului și psihologie pedagogică

AL. BOJIN: Spiru Haret și scriitorii vremii ȘTEFAN GOSTEA: Raportul dintre generații (II)

D. SALADE: De vorbă cu viitorul meu — (Însemnări de adolescent)

M. IOSIVAȘ: Secția reală sau umanistă? VALERIA BACIU: Liceele pedagogice de învățători

VIORICA BĂRAN: Interesul pentru trecutul patriei

CONSULTAȚII:

SORIN STATI: Structura limbii

ION DRĂGAN: Cunoașterea și caracterizarea elevilor

I.G. CĂRMU: Excesul de severitate

MIRCEA PĂDURELEANU: Sensul paternității

NICOLAE SORIN: O întîlnire puțin obișnuită

IACOB IRIMIA: Pregătirea pentru școală a copiilor de 6 ani

A. GH.: Jocuri cu mingea

AȘA DA! AȘA NU!

ȘTEFAN NICOLAE: Semne

A.G.: A deschide un catalog; Secvențe

VIORICA VASILIU: Asistență psihologică la cele mai mici vârste

GRIGORE DAVIDESCU: Ochii prea ageri SĂ NE CUNOAȘTEM PATRIA

ERWIN WILK: Prin Munții Apuseni TRIBUNA „COLOCVII“

L. DUNAIECZ: Preocupare continuă

CONSTANTIN CONSTANTINESCU: Mai mulți „Mușchetari cu diagonale albe“

MARTIN GAL: Bătaia cea „ruptă din rai“ CORNELIU IFRIM: „Dexteritățile“

LUDOVIC INCZE: Respectul personalității CRONICI

ALEXANDRU DARIE: Spiru Haret—Mecanica socială

ADRIANA GORĂSCU: Dicționar de etică pentru tineret

NOTE: G.A.

MERIDIANE:

Știri din U.R.S.S., R.S. CEEHOSLOVACĂ, R.P. UNGARĂ, AUSTRIA, FRANȚA

CALEIDOSCOP — REBUS — MODĂ

COLOCVII

DESPRE ȘCOALĂ, FAMILIE ȘI SOCIETATE
Revistă lunară editată de Ministerul Învățămîntului

COLEGIUL DE REDACȚIE: CONST. ARSENE, inv. emerit, Ditești; ION AȘZODY, publicist; Dr. OCT. BERLOGEA; BIANCA BRATU, lector univ.; prof. univ. dr. TATIANA SLAMA-CAZACU; SABINA CONSTANTIN, prof., Cluj; AL. GEORGESCU, dir. Editurii tineretului; EMIL GIURGIUCA, prof. emerit (redactor șef); CRISTINA GOGA, dir. Casei de copii nr. 2, București; MARIA IACOBESCU, dir. Sc. ped., Bacău; I. MATEI, sociolog; prof. univ. dr. IOAN MORĂRU; LIDIA NICULESCU-MIZIL; LUCIA OLTEANU, red. șef al publicațiilor pentru copii; VERONICA PORUMBACU; STELA PREDESCU, prof.; M. RAȚIU, prof. (redactor șef adjunct); prof. univ. dr. URSULA ȘCHIOPU; ECATERINA ȚIRCA, educatoare; RADU TUDORAN; ERWIN WILK, profesor, București.

Prezentarea grafică și artistică: C. BIVOLARU

Redacția și Administrația, București,
Str. Arcului Nr. 8, Sect. 2
Telefon: 11.01.12

VESTIMENTAȚIA ELEVILOR

A mai trecut un an de învățătură, de eforturi și emoții, de satisfacții și succese pentru toți elevii din țara noastră. Acum în plină vacanță, în cel mai frumos sezon al anului, fiecare dintre ei, în grupuri sau însoțiți de familie, se bucură din plin de binefacerile, de frumusețile naturii, acolo unde se găsesc, în tabere sau excursii.

Fără grija pregătirii lecțiilor de la o zi la alta, tuturor le rămâne — după vîrstă — ca preocupare principală joaca, sportul, plimbările sau excursiile la munte și la mare. Totodată, ei pot să-și rezerve, din timpul lor liber, ore pentru lectura unor cărți folositoare sau de mult dorite.

După această frumoasă vacanță, pe fiecare îl așteaptă un nou an de școală în care va acumula alte cunoștințe. De aceea, este bine ca nici unul dintre ei să nu uite nici în vacanță calitatea sa de elev. În timpul școlii elevii pot fi recunoscuți și datorită unei anumite vestimentații: uniforma școlară.

În vacanță fiecare elev se îmbracă adecvat sezonului sau în funcție de diversele ocazii (joacă, sport, vizite, vizionări de spectacole, excursii etc.). Pentru toate aceste eventualități unitățile comerțului de textile-încălțăminte au pregătit un sortiment variat.

De asemenea, pentru anul școlar, care se apropie magazinele de specialitate sînt deja aprovizionate cu uniforme și accesoriile necesare elevilor. Bineînțeles, ei se vor îmbrăca potrivit vârstei și claselor pe care le vor urma.

Vom trece în revistă o parte din aceste articole de vestimentație pentru elevi și tineret, cu recomandarea pe care o facem familiilor de a le procura din timp.

Dintre articolele de uniformă, care nu trebuie să lipsească din garderoba nici unei eleve, amintim sarafanele confecționate din țesături de bumbac și țesături din lînă, care se poartă cu bluze din olandină cu mîneacă lungă, destinate claselor V—XII inclusiv. Precizăm că sînt și bluze cu mîneacă scurtă, tot din olandină, foarte practice pentru ultimele luni ale anului școlar.

Pentru elevele claselor I-a pînă la a IV-a se recomandă rochițele din zefir caro și șorțulețele din olandină albăstră, iar pentru preșcolari, rochițele specifice lor, confecționate din olandină bleu. Nu lipsesc nici bluzele și fustele pionier, nici halatele confecționate pentru elevii din clasele a V-a la a XII-a și nici costumele uniforme școlare, constituite din pantaloni lungi sau scurți și pantaloni pionier. Acestea sînt completate cu cămăși din zefir caro și cămăși pionier, toate de bună calitate, frumoase și tinerești, asortate costumelor uniforme.

De asemenea, trebuie să se rețină, atît de către părinți cît și de către școlari, că, potrivit noilor planuri de școlarizare, care stabilesc începerea primului an de învățătură la vîrsta de 6 ani, prelungirea duratei de școlarizare obligatorii la 10 ani și înființarea clasei a XII-a liceale, comerțul s-a îngrijit din timp pentru a adapta uniforme școlare la mărimile și taliile tuturor elevilor.

Dar ținuta tineretului școlar, fie pentru vară, fie pentru toamnă și iarnă, în afara uniformelor, mai necesită și alte articole, pe care școlarii și părinții acestora le găsesc în sortimente complete în magazinele de textile și încălțăminte.

Sîntem în sezonul cald, și băieții își pot completa vestimentația din vacanță cu costume și sacouri confecționate din țesături din bumbac, foarte ușoare, răcoroase și practice. Pentru fete, se găsesc sandale cu fețe din plasă de relon, foarte comode, indicate în zilele călduroase ale sezonului actual. Pentru cei mici, se recomandă costumele din țesături din bumbac, în sortimente și culori diferite. În vederea confecționării, stau la dispoziția tuturor țesăturile din bumbac și mătase, atît pentru rochii de vară cît și pentru bluze și cămăși.

Pentru toamnă, care este și sezonul începerii anului școlar, se găsesc de acum raglane din țesături din tercot, foarte practice pentru vremea mai rece și umedă, rezistente la purtat, care se curăță foarte ușor. De asemenea, se găsesc pardesii din stofă, într-o gamă bogată de modele, de țesături și croială.

Iată, deci, o serie destul de variată de articole de îmbrăcăminte pentru tineretul școlar și preșcolar. Cu puțină anticipație în ceea ce privește achiziționarea unora dintre ele, se pot realiza și economii.

Elevii ale căror cereri de uniforme școlare nu vor fi satisfăcute de sortimentul existent în magazine, nici prin retușări necesitate de talii care depășesc cotele dimensionale obișnuite, pot completa comenzi tip la magazinul respectiv, pentru a li se confecționa uniforme după măsură. Cumpărătorul primește o confirmare a comenzii din partea unității comerciale și în termen de maximum 30 de zile i se furnizează produsul comandat. Se pot face comenzi individuale pentru articole de confecții uniforme școlare, cum sînt: costumele din stofă, pantaloni, sarafane, bluze și rochițe. Livrarea produsului se face pe baza confirmării de comandă, anexată la aceasta, iar plata se efectuează prin ramburs. Iată încă una din măsurile comerțului nostru care înțelege să vină în ajutorul clienților din rindul elevilor.

**ELIMINAȚI
ORICE GRIJĂ
CU O ASIGURARE
LA A.D.A.S.**

**28 DE FORME
DE ASIGURĂRI
DE BUNURI
ȘI DE
PERSOANE**

Una dintre preocupările cele mai importante ale Administrației Asigurărilor de Stat este diversificarea continuă a formelor de asigurare, astfel încât acestea să răspundă cât mai bine necesităților de prevedere ale cetățenilor.

Așa se explică faptul că toate cele 28 de forme de asigurări de bunuri și de persoane practicate de ADAS sînt solicitate, înțelegîndu-se necesitatea asigurării ca măsură utilă de prevedere pentru numeroase situații neprevăzute ce se pot ivi în viața de fiecare zi.

Desigur, unele asigurări sînt mai bine cunoscute și mai des solicitate. Așa sînt, de exemplu, Asigurarea facultativă complexă a gospodăriilor cetățenilor, Asigurarea pausală, Asigurările de autoturisme (de avarii, de despăgubiri civile etc.), Asigurarea animalelor,

Asigurarea mixtă de viață, Asigurarea de accidente, Asigurarea „Turist” etc.

Totodată, sînt solicitate și unele asigurări introduse mai recent, cum sînt, de exemplu: Asigurarea globală a autoturismelor (avarii, despăgubiri civile, accidentarea conducătorului sau a altor persoane din autoturism), Asigurarea familială mixtă de viață (care poate cuprinde toate persoanele — membri de familie — indicate de asigurat), Asigurarea de economie și de invaliditate permanentă din accidente (care reprezintă și o posibilitate de a economisi — în timp — unele sume), Asigurarea pe timp limitat etc.

Desigur, oricare dintre cele 28 de forme de asigurări practicate de A.D.A.S. sînt utile. Alegerea trebuie să se oprească asupra acelor care răspund cel mai bine intereselor de moment sau de perspectivă ale celui care dorește să ia o măsură de prevedere.

pentru noul an
ȘCOLAR

PROCURATI DIN TIMP

uniforme

ȘI

rechizite

DE LA

MAGAZINELE COOPERATIEI DE CONSUM!

